

**Handleiding voor
gespreksleiding
Tieners**

2

1 BIDDEN, HOE DOE JE DAT?

DEEL 1

DE PRESIDENT EN HET JONGETJE

1. VOORBEREIDING

A. De Bijbel

Daniël 6:11 •

Toen Daniël had gehoord dat dit bevel was uitgevaardigd, ging hij naar huis. In de bovenkamer had hij open ramen, in de richting van Jeruzalem. Hij knielde er neer omdat hij gewoon was driemaal per dag tot zijn God te bidden en hem te eren.

Psalmen 143:1 •

Heer, luister naar mijn gebed, sluit uw oor niet voor mijn klagen.
Antwoord mij, u bent immers trouw, u bent rechtvaardig.

Psalmen 6:20 •

Dank aan God!
Hij wees mij niet af, hij was goed voor mij.

1 Petrus 3:12 •

Want de Heer waakt over eerlijke mensen, als zij roepen, is hij een en al oor; maar hij keert zich tegen hen die kwaad doen.

Daniël 9:23 •

'Daniël, toen je begon te bidden tot God, heeft hij je antwoord gegeven. Hij heeft je lief en daarom ben ik gekomen om je zijn antwoord over te brengen. Let goed op en probeer het visioen te begrijpen.

Matteüs 26:36 •

Jezus ging met zijn leerlingen naar een plek die Getsemane heet, en zei tegen hen: 'Blijven jullie hier zitten, ik ga daar verderop bidden.'

Jesaja 29:13 •

De Heer zegt: 'Dit volk eert mij alleen met woorden, ze bewijzen mij slechts lippendienst, maar hun hart is niet bij mij. Hun ontzag voor mij is door mensen opgelegd en aangeleerd.

Lucas 9:28, 29 •

Ongeveer een week nadat deze woorden gesproken waren, ging Jezus met Petrus, Johannes en Jakobus de berg op om er te bidden. En daar, terwijl Jezus in gebed was, veranderde de aanblik van zijn gezicht en zijn kleren werden blinkend wit.

Handelingen 10:9 •

De volgende dag, toen de mannen onderweg waren en Joppe al naderden, ging Petrus het dakterras op om er te bidden. Het was ongeveer twaalf uur.

Matteüs 6:5 – 8 •

'Wanneer u bidt, doe het dan niet zoals schijnheilige mensen. Zij staan graag te bidden in de synagogen of op de hoeken van de straten, waar iedereen hen kan zien. Ik verzeker u: zij hebben hun loon al ontvangen. Maar wanneer u bidt, ga dan uw kamer in, doe de deur achter u dicht en bid dan tot uw Vader, die verborgen is. En uw Vader, die ziet wat verborgen is, zal u belonen.

Bid niet met veel omhaal van woorden zoals de heidenen. Zij denken immers dat ze verhoord zullen worden omdat ze zoveel woorden gebruiken. Doe daarom niet zoals zij, want uw Vader weet wat u nodig hebt, nog voor u hem erom vraagt.

(Kijk voor aanvullend materiaal ook in de studiegids)

B. Waar gaat “Bidden, hoe doe je dat, deel 1” over?

Gebed kunnen we vergelijken met het bestuderen van een kostbare diamant. Je kunt er van een afstandje naar kijken en je verbazen over de schittering. Maar je kunt de diamant ook onder een vergrootglas leggen en alle details bestuderen.

In de komende twee lessen staat het gebed centraal. In deze les zullen we het vooral hebben over ‘wanneer’ wij bidden (Matteüs 6:5 – 7). In de volgende les gaat het vooral over ‘wat’ we bidden (vers 9 - 13).

Drie thema's springen er uit:

- *echte* gesprekken met God;
- *regelmatige* gesprekken met God; en
- *toevallige* gesprekken met God.

Deze les maakt duidelijk dat voor inwoners van Gods koninkrijk bidden niet alleen maar een ritueel is. Het is een gesprek dat de hele dag door gaat. Jezus' woorden over hoe je moet bidden, vertellen ons om “de deur achter ons dicht te doen” (Matteüs 6:6) als we met God spreken.

Bij de behandeling van deze les is belangrijk dat u:

- a) de tieners wijst op de aard en het karakter van het gebed. Het gebed is een eerlijk en oprecht gesprek met God.
- b) de tieners helpt werkelijk naar God te luisteren en aandacht voor hem te hebben.

Tenslotte. Presenteer gebed als een uitdaging. Er valt echt iets te beleven wanneer je contact zoekt met God. Dat kan op ieder moment van de dag: toevallig, spontaan of gepland.

C. Wat is het doel van deze les?

Na afloop van de les zijn de tieners in staat om :

1. het gebed te ervaren als een manier om God te leren kennen en door hem gekend te worden;
2. het gebed te ervaren als een waardevol moment waarop je God jouw volledige aandacht geeft;
3. het gebed te zien als een doorgaand gesprek met God. Gebed als levenshouding.

D. Wat heeft u nodig aan materiaal?

Voor de rubriek Start •

Activiteit A: Kopieën van het “Hart onderzoek”. (zie bijlage, pag. 8)

Voor de rubriek Verbinding leggen •

Exemplaren van de tienerles van deze week, bijbels.

2. OVERBRUGGEN

A. De afgelopen week

Geef de groep ca. 10 minuten de tijd om:

- 1 te vertellen welke tekst zij uit het woensdaggedeelte (werkblad) hebben gekozen als *Tekst van de Week*. Geef hen de gelegenheid om hun tekst uit het hoofd op te zeggen;
2. hun eigen stelling bekend te maken, (zie hiervoor werkblad gedeelte van maandag). Vergeet niet de groep te wijzen op de citaten die wellicht uit andere (niet christelijke) bronnen afkomstig zijn. Dit soort citaten komt echter niet in alle lessen voor;
3. de antwoorden te bespreken die zij bij het gedeelte van zondag hebben gegeven. Bespreek de verschillende antwoorden in de groep en sluit af met de ideeën uit het gedeelte "Waar gaat 'Bidden hoe doe je dat? deel 1' over?" uit de handleiding.

Als u een grote groep hebt, maak dan verschillende kleinere groepjes, eventueel onder leiding van een andere volwassene.

B. Alternatieve onderdelen

- >> Zangdienst
- >> Zending
- >> Nieuws van andere projecten.

3. START

Opmerking vooraf. Stel vooraf uw eigen programma samen uit de verschillende mogelijkheden die worden geboden in de rubrieken: — *Start, Verbinden, Toepassen en Afsluiten*. U kunt onmogelijk alles gebruiken. In de rubriek *starten* vindt u meestal 3 keuze mogelijkheden: 2 activiteiten en 1 illustratie. Kies in ieder geval een van de twee activiteiten en gebruik de illustratie als u denkt dat deze bijdraagt aan het geheel. Ook in de rubriek *verbinden* wordt u een keuze voorgelegd. U kunt onmogelijk alle drie de suggesties uitvoeren binnen de tijd die beschikbaar is. De rubriek *toepassing* bevat een activiteit en een serie vragen. Beide zijn bedoeld om de stof te verwerken en eigen te maken.

Het is van belang de groep actief bij de stof te betrekken. Daarom zijn de verschillende activiteiten bedacht. Actief met elkaar werken schept een onderlinge band en respect voor elkaar.

Aarzel niet om de aandacht weer op de les van deze week te vestigen, als de discussie te ver mocht afdwalen.

A. Startactiviteit

Stap 1 • Het doel van deze oefening is dat tieners zich bewust worden van hun normale manier van communiceren. Normale gesprekken, over hele gewone, alledaagse dingen. Maar ook belangrijke gesprekken, waarbij je goed moet nadenken. De tiener moet de gesprekken die hij in de afgelopen twee dagen heeft gevoerd zo goed mogelijk beschrijven. Om bekend te raken met deze oefening, raden wij u aan om deze zelf ook te doen.

Stap 2 • Geef iedereen een exemplaar van de bijlage bij deze les. Neem de instructies met hen door. Het is de bedoeling dat iedereen deze oefening individueel maakt.

Stap 3 • geef de opdracht: Je hebt bijlage 1 voor je liggen. Schrijf gewoon zoveel mogelijk gesprekken op die je je kan herinneren de afgelopen dagen gevoerd te hebben. Maak het niet moeilijker dan het is en denk er niet te diep over na.

Nadat iedereen de oefening heeft gedaan, kunt u de resultaten met de groep bespreken of laat de tieners het in kleine groepjes onderling bespreken.

Napraten • De volgende vragen kunt u gebruiken bij de bespreking van de resultaten.

- Kijk eens naar jouw tabel. Wat vond je er van om een cijfer te moeten geven aan de gesprekken die jij hebt gevoerd?
- Kan je een patroon in jouw gesprekken ontdekken?
- Waar voer jij de meest persoonlijke gesprekken; thuis, op school, aan de telefoon of per e-mail? Of ergens anders?
- Als je deze gesprekken vergelijkt met de gesprekken die je met God voert, op welke plaats in de tabel komen die gesprekken met God dan terecht?
- Waarom zijn echte persoonlijke gesprekken met God soms zo lastig?
- Kan je een paar dingen noemen die je afleiden of het gesprek verstoren?
- Wat zou je kunnen doen om dit te voorkomen?
- Ken jij iemand in jouw omgeving die regelmatig echt in gesprek met God is?

B. Alternatieve startactiviteit

Stap 1 • Tijdens deze activiteit moeten tieners proberen met elkaar een onderwerp te bespreken dat zij belangrijk vinden terwijl anderen dit gesprek verstoren en de aandacht proberen af te leiden.

Stap 2 • Verdeel de groep in kleine groepjes van 4 of 5. Twee van hen gaan met elkaar een gesprek aan over een onderwerp dat zij belangrijk vinden. De overige leden van de groep zijn de 'afleiders'. Zij proberen met alle mogelijke (verbale!) middelen de aandacht van de sprekers af te leiden en het gesprek te verstoren. De twee leden die in gesprek zijn moeten hun gesprek zo goed mogelijk voeren, zonder zich te laten afleiden. (Eventueel kunt u ook een waarnemer aanwijzen die het proces in de gaten houdt.)

Stap 3 • Houd zelf ook het verloop van de gesprekken in de gaten, zodat u later feedback kan geven. Geef de groepjes ongeveer 5 minuten de tijd om hun gesprek te voeren.

Napraten • Vertel: Deze oefening ging over de noodzaak om "de deur achter je dicht te doen" als je gaat bidden (Matteüs 6: 6).

De volgende vragen kunt u gebruiken bij de bespreking van de resultaten.

- Was het lastig om het gesprek gaande te houden? Leg eens uit?
- In hoeverre kunnen wij ons echt afsluiten voor dingen?
- Heb jij wel eens meegemaakt dat je met iemand aan het praten was, die eigenlijk niet naar je luisterde? Hoe voelde dat?
- Is het jou wel eens overkomen dat je er met je aandacht niet bij was, toen iemand jou iets belangrijks vertelde?
- Wat zijn volgens jou de belangrijkste "afleiders" in ons gesprek met God?

C. Startillustratie

Vertel in uw eigen woorden het volgende verhaal

Twee vrienden van het Drentse platteland waren eens op vakantie in Amsterdam. Ze liepen op het Damrak één van de drukste straten van de hoofdstad. Het liep tegen lunchtijd. Het was druk. Duizenden toeristen, tientallen trams op weg van of naar het Centraal Station, toeterende taxi's; je zou er doof van worden, zoveel herrie.

Plotseling zei de één tegen de ander: "Ik hoor een krekel." "Wat?" riep zijn vriend in stomme verbazing uit. "Je kunt elkaar hier bijna niet verstaan door al die herrie, en jij zegt dat je een krekel kan horen tsjirpen?" "Ik weet het zeker, ik heb echt een krekel gehoord. De boer

luisterde nogmaals aandachtig, stak toen de straat over en liep naar een grote betonnen bloembak waar een paar struikjes in groeiden. Hij keek, en ja hoor, onder de takken zat een krekel. Zijn vriend stond perplex. "Maar dat is toch ongelooflijk! Jij hebt vast superoren", zei hij. "Nee hoor", zei de man, "mijn oren zijn niet beter dan die van jou. Het ligt er gewoon aan waar je naar luistert."

"Dat lijkt mij sterk", zei de vriend.

"Toch niet. Het hangt er helemaal van af wat jij belangrijk vindt. Kijk, ik zal het je bewijzen." Hij pakte wat kleingeld en liet dat op straat vallen. Het geluid van de rinkelende muntjes deed iedereen binnen een straal van 10 meter opkijken.

"Snap je nu wat ik bedoel?" vroeg de boer. "Het is maar net wat je belangrijk vindt."

Napraten • Vraag: Welk geluid zou jij boven alles uit kunnen horen?

Kijk nu eens naar jezelf en vergelijk jezelf met die boer in de grote stad: Waar sta jij "op afgestemd"? Met andere woorden, wat vind je belangrijk in je leven? Maakt "luisteren" naar God, "spreken met God" een deel uit van wat je belangrijk vindt?

4. DWARSVERBANDEN

A. Verbinding maken met het koninkrijk

Leg in uw eigen woorden de principes van *echte, regelmatige, en toevallige* gesprekken met God uit (zie ook 1B). Maak zondig aantekeningen op het bord om uw uitleg te verduidelijken.

Vertel dat de meeste vorsten of politieke leiders van deze tijd weinig contact hebben met de inwoners van hun land. Zij kennen hen zeker niet allemaal bij naam! Andersom kent bijna iedereen de politieke machthebbers (in ieder geval van gezicht)

Van Gods koninkrijk kunnen wij bijna het tegenovergestelde zeggen. God kent allen.

Andersom is dat niet vanzelfsprekend. Er is maar één manier om God te leren kennen. Als we niet met hem in gesprek blijven (door te bidden en na te denken over de zaken die we in de Bijbel lezen), zal ons contact met hem langzaam maar zeker steeds minder worden. Totdat we uiteindelijk het gevoel hebben dat wij er niet meer bij horen. Hem niet meer kennen. Hoe vaker wij het contact met God zoeken, des te zekerder zullen wij ons voelen in de rol van zijn vertegenwoordigers.

1. Echte gesprekken met God.

God wil graag dat wij open en eerlijk met hem spreken. Echte, eerlijke gesprekken zijn zeldzaam geworden in deze wereld. Vaak praten we maar wat om de tijd door te komen. Hoe vaak bid je niet, zonder echt te beseffen wat je eigenlijk zegt? Zo lijkt het ene gebed op het andere. Als je een echt gesprek met God wil hebben, denk dan eens aan de persoonlijke gesprekken die je met je beste vriend of vriendin hebt. Zo zou je ook met God kunnen praten. Direct, zonder aarzelen. De bijbel zegt ons dat we van dit voorrecht 'vol vertrouwen' gebruik mogen maken (Hebreeën 4: 16).

Verwijs ook naar het werkblad van deze week.

Vertel • Kijk nog eens naar de bijbelteksten die in je werkblad staan (gedeelte van woensdag). Kies er één of twee uit die volgens jou het beste beschrijven waar het in het gebed omgaat.

Vraag • Heb je wel eens iemand horen bidden waarbij je het gevoel kreeg dat hij/zij echt in gesprek met God was? Denk daar nog eens aan terug. Wat werd er eigenlijk gezegd? Wat vond je daarvan?

Kan het voor jou een reden zijn om meer open en eerlijk te bidden, nu je weet dat God graag meer *kwaliteit* met jou wil hebben?

2. Regelmatige gesprekken met God

Elke vaardigheid of techniek waar we goed in willen worden, vereist oefening. Anders blijf je onzeker. Of het nu gaat om fietsen, schaatsen, spelen in een band of bidden. Hoe vaker je het doet, des te makkelijker wordt het.

Vaak slaan we het bidden maar over, omdat we ons er ongemakkelijk bij voelen. Maar het omgekeerde is ook waar: Als je vaker bidt, wordt het ook steeds belangrijker voor je.

Vraag: Ken jij personen uit de bijbel die dagelijks met God spraken? Waarom vonden zij die dagelijkse gesprekken zo belangrijk?

3. Toevallige gesprekken met God

Je kunt altijd een moment van echt contact met God hebben. Waar je ook bent of wat je ook doet. Een paar woorden, een gedachte die je te binnen schiet, een kort "dank je wel" of een vraag. Je zal merken dat wanneer je God vaker bij je gewone leven betreft, hij voor verrassingen kan zorgen.

B. Verbanden leggen met de illustratie

Vraag iemand om het verhaal van het Sabbatgedeelte voor te lezen of in eigen woorden te vertellen.

Vertel: In Efeziërs 2:13 wordt ons gezegd dat Jezus het voor ons gemakkelijker heeft gemaakt om met God in gesprek te zijn. Vraag iemand om deze tekst te lezen.

Vertel: Je kunt het vergelijken met wat Tad Lincoln deed voor de soldaat. Hij zorgde ervoor dat de soldaat direct mocht doorlopen naar de president. Zo is het ook met Christus. Hij heeft er voor gezorgd dat wij direct met God in contact kunnen komen. Zonder hindernissen, zonder beperkingen, zonder voorwaarden. Het is aan jou om van deze mogelijkheid gebruik te maken. Als jij hiervoor kiest, kan je er zeker van zijn dat de Heilige Geest je zal helpen.

C. Verbanden leggen met het dagelijks leven

Vraag • Welke manier van bidden trekt jou het meeste aan?

- Echt
- Regelmatig
- Toevallig

Schets het volgende scenario:

Elke avond voordat zij gaat slapen, knielt Sandra voor haar bed om te bidden. Dat is niet zomaar een gewoonte, het is haar manier om God te eren.

Maar vanavond blijft zij bij Lisa slapen, haar beste vriendin. Lisa heeft niet veel op met God.

De meisjes hebben samen een geweldige dag gehad, maar nu voelt Sandra zich niet op haar gemak. Daarom bidt Sandra nu niet geknield voor het bed, maar op haar rug onder de dekens. Zo hoeft ze haar vriendin niet in verlegenheid te brengen.

Maar loopt zij nu niet de gelegenheid mis om over haar geloof te praten met haar vriendin? Zou het bij Lisa in het verkeerde keelgat schieten als ze zou knielen en bidden?

Wat zou Sandra moeten doen? Hoe kan zij trouw blijven aan zichzelf en haar relatie met God, zonder haar vriendin een ongemakkelijk gevoel te geven?

Vraag iemand om *Matteüs 5: 16* voor te lezen. Bespreek met de groep hoe deze tekst Sandra zou kunnen helpen.

5. TOEPASSEN

A. Toepassingsactiviteit

Om te leren bidden, kan het soms helpen om samen met iemand te bidden. Daag de tieners uit door te zeggen: Misschien is er iemand in de gemeente bij wie je je op je gemak voelt.

Vraag hem/haar om gedurende een week of een maand samen te bidden en kijk hoe dat gaat. Probeer regelmatig samen te bidden. Probeer in je gebed steeds eerlijk en open te zijn. Vertel de ander ook over de momenten dat je alleen met God gebeden hebt en wat deze gebeden voor jou hebben betekend.

Misschien hebben de tieners een steuntje in de rug nodig om zoiets echt uit te voeren. Help ze dan daarbij. Voer geen druk uit. Als je dit belangrijk vindt voor de groep, stel dan voor dat je het eerst zelf zult uitproberen en er over zal vertellen.

Vraag • *vraag de tieners*: kijk eens terug in de week en zet de gebeden die je hebt gedaan eens op een rijtje. Welke vorm komt het meeste voor? Echte, regelmatige of toevallige gebeden?

Vertel • In de bijbelteksten die we in het werkblad aantreffen komen ook deze drie soorten gebeden voor. Kijk nog eens naar jouw eigen lijstje, vergelijk het met de Bijbelteksten en bepaal dan aan welk soort gebed jij nog wat meer aandacht zou kunnen geven.

B. Toepassingsvragen

1. Eens of oneens: Door dagelijks te bidden loop je de kans dat bidden een sleur wordt.
2. Zijn er ook andere manieren om te bidden, dan de "gewone" manier, door je handen te vouwen en je ogen te sluiten. Heb je wel eens gedacht aan schrijven of zingen?
3. Eens of oneens: "Bidden is vaak moeilijk omdat jij de enige bent die wat zegt." Verklaar je antwoord.
4. Hoe versterken de toevallige gebeden jouw relatie met God? Zou je aan alleen maar toevallige gebeden genoeg kunnen hebben? Wat vind jij?
5. Wat doet God als jij bidt? Heb jij er wel eens over nagedacht vanuit zijn oogpunt? Kan het je helpen om je God voor te stellen terwijl jij bidt? Of juist niet?

6. AFSLUITEN

Samenvatting

Vat de tekst hieronder in uw eigen woorden samen.

Laten we eerlijk zijn: God weet wel wat wij denken en voelen. Daar heeft hij ons gebed niet voor nodig. Toch wil hij dat wij met hem in gesprek gaan.

Het kan een mooie ervaring opleveren, wanneer je het spreken met God oefent. Mensen die niet open en eerlijk met God durven of kunnen spreken, lopen de kans mis hem echt te leren kennen.

Durf tegen God te zeggen wat je op je hart hebt. Hij kan echt wel tegen een stootje. Durf ook je liefste wensen uit te spreken. Wat heb je werkelijk nodig, waar heb je echt behoefte aan? Uiteindelijk draait het hierom: Vergeet niet te bidden. Sluit de deur zodat niets jouw gesprek met God kan verstoren.

BIJLAGE 1

HART ONDERZOEK

Hieronder zie je een tabel. Noteer in deze tabel met wie je de afgelopen dagen hebt gesproken en het onderwerp waarover je sprak. Geef ook een cijfer in hoeverre het een serieus gesprek was of helemaal niet. (Een 1 staat voor een oppervlakkig gesprek, een 5 voor een zeer serieus gesprek.)

Bijvoorbeeld: Donderdag sprak ik even met de groenteboer. Omdat dit gesprek niet echt persoonlijk was, of grondig of ernstig, waardeer ik dit gesprek met een 1. Die avond sprak ik ook nog met mijn vader. We spraken over een neef van mij die gedoopt wil worden. Ik geef een 3 aan dat gesprek.

Gisteren sprak ik met mijn beste vriend over zijn moeder. Zij is ziek en zij zal nooit meer beter worden. Dat gesprek geef ik een 5.

Maak nu je eigen lijst.

Gesprek	Wanneer	Met wie en waar ging het over?	Cijfer
G1			
G2			
G3			
G4			
G5			
G6			
G7			
G8			
G9			
G10			
G11			
G12			
G13			
G14			
G15			

Maak nu een grafiek van jouw gesprekken. Markeer het cijfer van je gesprek in de juiste kolom.

5															
4															
3															
2															
1															
Cijfer	G1	G2	G3	G4	G5	G6	G7	G8	G9	G10	G11	G12	G13	G14	G15

Maak nu je eigen grafiek door de punten in de tabel met elkaar te verbinden.

5					•										
4						•						•		•	
3		•								•			•		
2	•							•			•				
1			•	•				•	•						•
Cijfer	G1	G2	G3	G4	G5	G6	G7	G8	G9	G10	G11	G12	G13	G14	G15

2 BIDDEN, HOE DOE JE DAT?

DEEL 2

BIDDEN VOOR HET ETEN, BIDDEN VOOR EEN VRIEND.

1. VOORBEREIDING

A. De Bijbel

Gebeden uit de Bijbel:

Genesis 18:22 – 33 : Het gebed voor Sodom

2 Koningen 19:15 – 20, 32 – 35 Gebed om de vernietiging van een leger.

2 Samuël 7:28 – 29 Gebed van oprechte dankbaarheid

Psalm 51:1 – 13 Gebed van berouw

Psalm 138:1 - 8 Gebed van lofprijzing

Johannes 17:1 – 26 Gebed voor de gelovigen

Daniël 9:1 – 19 Gebed voor Israël's ongehoorzaamheid.

(Kijk voor aanvullend materiaal ook in de studiegids)

B. Waar gaat “Bidden, hoe doe je dat, deel 2” over?

In de les van vorige week, lag de nadruk op het gebed als een open en eerlijk gesprek met God. Daarnaast kan het natuurlijk ook zo zijn dat er onderwerpen zijn, waar wij zelf niet zo snel aan zouden denken. De discipelen vroegen Jezus hun te leren wat en hoe ze zouden moeten bidden. In de voorbeelden die Jezus geeft (zie Matteüs 6 en Lucas 11) komen onderwerpen aan de orde waarover wij met God kunnen spreken.

Deze les staat in het teken van de verschillende onderdelen van het gebed; schuldbelijdenis, vergeving, lofprijzing, dankbaarheid, vragen, voorbede en overgave zijn maar enkele voorbeelden die aan bod kunnen komen. Maar wij kunnen ook ons eigen gebed spiegelen aan gesprekken die Jezus en anderen met God hebben gehad.

C. Wat is het doel van deze les?

Aan het einde van deze les, zijn de tieners in staat om:

1. hun eigen manier van bidden onder woorden te brengen. Tevens kunnen zij hun manier vergelijken met voorbeelden uit de Bijbel;
2. alternatieve manieren te zoeken om met God in gesprek te zijn;
3. te zien dat een gebed waarin eigen behoeften en wensen worden geformuleerd, niet noodzakelijk overeenkomt met bijbelse maatstaven en prioriteiten.

D. Wat heeft u nodig aan materiaal?

Voor de rubriek **Start** •

Activiteit A: Schoolbord of flipover; OF papier, pennen/potloden;

Activiteit B: Schoolbord of flipover.

Voor de rubriek **Verbinding leggen** •

Kopieën van de werkbladen, bijbels.

Voor de rubriek **Toepassen** •

Bijbels, papier, schrijfgerei.

2. OVERBRUGGEN

A. De afgelopen week

Geef de groep ca. 10 minuten de tijd om:

1. te vertellen welke tekst zij uit het woensdaggedeelte (werkblad) hebben gekozen als *Tekst van de Week*. Geef hen de gelegenheid om hun tekst uit het hoofd op te zeggen;
2. hun eigen stelling bekend te maken, (zie hiervoor werkblad gedeelte van maandag). Vergeet niet de groep te wijzen op de citaten die wellicht uit andere (niet christelijke) bronnen afkomstig zijn. Dit soort citaten komt echter niet in alle lessen voor;
3. de antwoorden te bespreken die zij bij het gedeelte van zondag hebben gegeven. Bespreek de verschillende antwoorden in de groep en sluit af met de ideeën uit het gedeelte "Waar gaat 'Bidden, hoe doe je dat? deel 2' over?" uit de handleiding.

Als u een grote groep hebt, maak dan verschillende kleinere groepjes, eventueel onder leiding van een andere volwassene.

B. Alternatieve onderdelen

- >> Zangdienst
- >> Zending
- >> Nieuws van andere projecten.

3. START

Opmerking vooraf. Stel vooraf uw eigen programma samen uit de verschillende mogelijkheden die worden geboden in de rubrieken: — *Start, Verbinden, Toepassen en Afsluiten*. U kunt onmogelijk alles gebruiken. In de rubriek *starten* vindt u meestal 3 keuze mogelijkheden: 2 activiteiten en 1 illustratie. Kies in ieder geval een van de twee activiteiten en gebruik de illustratie als u denkt dat deze bijdraagt aan het geheel. Ook in de rubriek *verbinden* wordt u een keuze voorgelegd. U kunt onmogelijk alle drie de suggesties uitvoeren binnen de tijd die beschikbaar is. De rubriek *toepassing* bevat een activiteit en een serie vragen. Beide zijn bedoeld om de stof te verwerken en eigen te maken.

Het is van belang de groep actief bij de stof te betrekken. Daarom zijn de verschillende activiteiten bedacht. Actief met elkaar werken schept een onderlinge band en respect voor elkaar.

Aarzel niet om de aandacht weer op de les van deze week te vestigen, als de discussie te ver mocht afdwalen.

A. Startactiviteit

Stap 1 • Deze oefening is erop gericht de tieners het belang te laten inzien van zorgvuldige woordkeuze wanneer zij bidden. Ze worden zich bewust dat herhaling, geen goed gesprek hoeft op te leveren.

Stap 2 • Verdeel de tieners in groepjes en laat hen zoveel mogelijk woorden of zinnen bedenken die zij vaak in gebeden horen. Wijs ze bijvoorbeeld op hoe gebeden gewoonlijk beginnen en eindigen. Geef ze ongeveer vijf minuten de tijd om hun antwoorden op te schrijven (hetzij op het bord, hetzij op papier).

Stap 3 • Neem met elkaar de gevonden woorden en zinnen door. Sta stil bij woorden als "vergeving", "zegenen" en "wees met...", "Heer of Here", "wij komen tot..." . Wijs erop dat wij deze woorden soms gedachteloos uitspreken. Wij zouden deze woorden niet zo snel gebruiken in een gesprek met onze ouders, vrienden of met een leraar op school. Verzin met elkaar synoniemen, of alternatieve zinnen voor een aantal woorden en zinnen uit de lijst. Laat dan (individueel of in groepjes), een gebed opschrijven waarin de tieners precies omschrijven wat ze willen zeggen, zonder daarbij de woorden of zinnen van de eerste lijst te gebruiken.

Nodig na afloop de tieners uit om hun gebed aan de rest van de groep voor te lezen.

Napraten • Vraag: Wat was je eerste reactie toen je de lijst met 'meest gebruikte woorden en zinnen in een gebed' zag? Wat is volgens jou het woord/ de zin die het meest misbruikt wordt in een gebed?

Wat vond je van de oefening om een gebed eens helemaal op te schrijven? Wat viel je mee en wat viel je tegen? Waar zouden wij volgens jou in een gebed meer aandacht aan moeten besteden? En waar zouden we minder aandacht aan kunnen besteden?

B. Alternatieve startactiviteit

Stap 1 • Zorg ervoor dat u een schoolbord of flipover bij de hand heeft.

Stap 2 • **Vertel:** Je kunt iets belangrijks op veel verschillende manieren duidelijk maken. Uiteindelijk draait alles om communicatie die resultaat heeft. Het gaat er om dat je de beste manier kiest om jouw boodschap duidelijk te maken.

Stap 3 • **Vertel:** Wij kunnen onze boodschap op vele manieren duidelijk maken. Bedenk eens een aantal belangrijke boodschappen.

Verdeel het bord of de flipover in twee kolommen. Met hulp van de tieners, schrijft u in de eerste kolom een aantal belangrijke communicatiemiddelen: e-mail, internet, telefoon, TV,

radio, post-its, boodschappenlijstjes, brieven, boeken, etc. Vraag de groep vervolgens om een aantal belangrijke boodschappen te verzinnen (bijv.: aankondiging van een geboorte of overlijden, noodsignalen (112), een huwelijksaanzoek, een ontslagbrief, ziekmelding, etc.). Schrijf deze op in de tweede kolom.

Wanneer beide kolommen gevuld zijn, laat de groep dan bepalen welke combinaties van communicatiemiddel en boodschap niet goed werken.

Bijvoorbeeld: E-mail is een erg handig middel en voor veel mensen zelfs onmisbaar. Maar wanneer het gebouw in brand staat, is een e-mail aan iedereen met daarbij het evacuatieplan als bijlage waarschijnlijk weinig efficiënt. Dan is een sirene toch handiger! En een huwelijksaanzoek op een post-it memo op de deur van de koelkast is ook niet erg romantisch.

Probeer, na wat komische situaties te hebben geschetst, de tieners ook een aantal serieuze combinaties te laten bedenken. (Veel succes met het weer in het gareel krijgen van de groep!)

Napraten • Vraag: Natuurlijk is het erg grappig om boodschap en communicatiemiddel op de verkeerde manier te combineren. Maar als we dat nu eens toepassen op de manier waarop God graag met ons wil communiceren? Wat zegt deze oefening dan over het gebed en de manier waarop wij bidden?

C. Startillustratie

Vertel de volgende illustratie in uw eigen woorden.

Eric Lidell is de hoofdpersoon in de bekende film *Chariots of Fire*. Hij was een Olympisch kampioen hardlopen die er voor koos om vast te houden aan zijn eigen principes, soms dwars tegen alles en iedereen in.

Hij stond bekend als "The Flying Scotsman". Daarbij was hij een zeer gelovig mens en hij kwam daar openlijk voor uit. Nadat hij op de Olympische spelen van Parijs een gouden en een bronzen medaille had gewonnen, vertrok hij naar China om daar als zendeling te werken. Terwijl China in oorlog was met Japan, trok hij het hele land door en verkondigde de boodschap van Gods liefde voor de mens.

Eenmaal gevangen in een interneringskamp, was zijn invloed duidelijk merkbaar. Mensen waren diep onder de indruk van zijn geloof. Zij verbaasden zich over zijn naastenliefde en zijn vriendelijkheid voor anderen. Dikwijls vroeg men hem naar zijn geheim. Maar er was helemaal geen geheim. Zijn medegevangenen wisten allemaal dat Lidell 's ochtends zeer vroeg opstond om bij het schrale licht van een olielampje in zijn bijbel te lezen en te bidden. Terwijl de meeste mensen in Europa Eric Lidell herinneren om zijn medailles en zijn geloofsovertuiging, leerden de mensen in China hem kennen om wat hem werkelijk bezielde: een diep geloof in God door het gebed.

Napraten • Vraag: Hoe vaak per dag praat jij met God? Wat vertel je hem over jouw dag? En als je bidt, waar bid je het meest voor? (Geef voorbeelden: vrienden die ziek zijn, vergeving, zijn hulp bij dingen die je moeilijk vindt, mooi weer, etc.).

Denk nu eens aan de gesprekken die jij met jouw vrienden hebt. Heb jij vrienden met wie je echt alles bespreekt? Zijn er ook vrienden met wie je het alleen maar over jullie hobby's of over school hebt? Op welke manier is wat wij bidden een afspiegeling van onze relatie met God? Kan je ook voorbeelden geven?

4. DWARSVERBANDEN

A. Verbinding maken met het koninkrijk

Formuleer het volgende op uw eigen wijze:

Denk je eens in, dat het heel gewoon is naar de president of de koningin te gaan om hem of haar een gunst te vragen. Iedereen mag het paleis binnen. Sommige mensen komen uitleggen wat zij zelf nodig hebben, anderen willen iets kwijt dat van landsbelang is., weer andere komen bedanken voor gunsten uit het verleden. Er zijn ook mensen die niet voor zichzelf komen, maar voor anderen. Stel je nu eens voor hoe het voor God is om ons allemaal zo bij hem te zien komen als wij bidden.

Vraag: Hoe denk jij wat Gods antwoord is aan mensen die uit gewoonte bidden en niet met hun hart? Wat denk jij dat hij zal antwoorden als een kind vraagt om veel cadeautjes voor zijn verjaardag? En wat zal zijn antwoord zijn als iemand hem bedankt voor alles wat hij gedaan heeft?

Wij kunnen niet weten hoe God op al die verschillende gebeden antwoordt. We weten wel dat hij ze allemaal hoort.

We gaan nu kijken naar een gebed in het Nieuwe Testament. Net zoals Gods koninkrijk opgebouwd is uit verschillende elementen (rechtvaardigheid, genade, vreugde, dienstbaarheid, nederigheid, solidariteit, etc.), zo is ook dit gebed opgebouwd uit een aantal onmisbare onderdelen. (zie Lucas 11:1).

B. Verbanden leggen met de illustratie

Vraag iemand het verhaal van Sabbat (zie werkblad) te lezen, of met eigen woorden te vertellen.

Vertel: Laten wij nog eens het Onze Vader lezen. (Matteüs 6: 9-13, Lucas 11: 2-4). Lijkt het gebed dat Michael bad tijdens zijn lunch op het Onze Vader? Welke overeenkomsten kan jij vinden?

Vertel in uw eigen woorden het volgende:

Willen we dat niet allemaal: geselecteerd worden voor het voetbalteam van jouw school, het winnen van een wedstrijd, veel vrienden hebben en populair zijn. Maar misschien heeft God wel een heel ander plan met jou. Een plan dat veel belangrijker is dan het winnen van een wedstrijd. Misschien heeft hij voor jou wel een vriend op het oog die jou helpt om in geestelijk opzicht te groeien. Misschien wil hij dat jij anderen van dienst bent, op een manier die niemand opvalt.

Wat wij van God vragen en wat God van ons vraagt, valt niet altijd samen. Daarom heeft Jezus ons geleerd om op een bepaalde manier te bidden. Omdat hij voorzag dat we het moeilijk zouden vinden dat uit onszelf te doen.

C. Verbanden leggen met het dagelijks leven

Lees met de groep nog eens aandachtig het Onze Vader. Verdeel de tieners in kleine groepjes van 2 of 3 personen. Deel bijlage 2 uit en laat de opdracht uitvoeren.

De tieners krijgen in bijlage 2 de opdracht zich te verplaatsen in een ander. Hoe voelt hij/ zij zich? Hoe kijkt hij/zij tegen de wereld aan? Welke moeilijkheden moet hij/zij overwinnen? Vervolgens moeten zij zich afvragen hoe het onze Vader zou klinken uit de mond van:

- Een alleenstaande moeder, die fulltime moet werken om haar twee kinderen te kunnen onderhouden;
- een jongere wiens ouders op het punt staan om te gaan scheiden;
- een jonge man in Afrika die graag wil studeren, maar geen geld heeft om zijn studie te betalen;
- een vader die ziet dat zijn enige dochter omgaat met verkeerde vrienden;
- een oma die alleen in een verzorgingshuis woont;
- een meisje dat het niet lukt om vrienden te maken op school en altijd wordt gepest.

Besprek na afloop de gebeden met elkaar. Laat iedereen raden vanuit welk perspectief het gebed werd gebeden.

5. TOEPASSEN

A. Toepassingsactiviteit

Vertel: Het heeft zo z'n voordelen om inwoner te zijn van Gods koninkrijk. Een van de grootste voordelen is dat je altijd bij hem terecht kan met alles wat je op je hart hebt.

Alleen... soms weten we niet wat we moeten zeggen.

Verdeel de tieners in groepjes en geef ieder groepje de opdracht om de gebeden die hieronder staan op te zoeken in de bijbel.

Genesis 18: 22 – 33 :	Het gebed voor Sodom
2 Koningen 19 15 – 20, 32 – 35	Gebed om de vernietiging van een leger.
2 Samuël 7: 18 – 29	Gebed van oprechte dankbaarheid
Psalmen 51: 1 – 13	Gebed van berouw
Psalmen 138: 1 - 8	Gebed van lofprijzing
Johannes 17: 1 – 26	Gebed voor de gelovigen
Daniël 9: 1 – 19	Gebed voor Israël's ongehoorzaamheid.

Geef ze circa 10 minuten de tijd om hun tekst te vinden en onderstaande vragen te beantwoorden. Na afloop brengt ieder groepje verslag uit van hetgeen zij hebben gevonden. Mocht u niet genoeg tijd hebben, gebruik dan alleen vraag 3.

Vragen:

1. Wie bidt er? Wat weet je van hem? Kan je iets vertellen over zijn karakter, waar hij bekend om is geworden, zijn goede en minder goede eigenschappen? Hoe denkt deze persoon over het gebed?
2. Wat is de belangrijkste reden voor dit gebed? Waarom bidt deze persoon? Wat is volgens jou de reden dat dit gebed is opgeschreven? (Want er zijn heel veel gebeden, maar juist deze staat in de bijbel.)
3. Welke woorden of zinnen geven het best aan waar het in een belangrijk gebed om gaat?

Vertel: Laten we met z'n allen nog eens Johannes 17 lezen. Voor wie bidt Jezus als eerste en waar bidt hij om? (Jezus bidt als eerste voor zichzelf. Daarna voor zijn discipelen en vervolgens voor iedereen die tot het geloof zal komen door zijn discipelen. Hij bidt ook dat zij één zullen worden met God, zoals hij één is met God.) Heb je er ooit wel eens aan gedacht om ook zo te bidden?

B. Toepassingsvragen

1. Hoe zou jij jouw gebeden omschrijven? Waar bid je het vaakst voor? En waarvoor het minst vaak?
2. Als je kijkt naar de teksten die net gelezen zijn, welke van deze teksten zou jij ook willen/kunnen bidden? Kan je uitleggen waarom?
3. Als je jouw gebeden een cijfer van 1 tot 5 zou mogen geven (waarbij een 1 staat voor bidden voor jezelf en een 5 voor bidden voor andere mensen), welk cijfer zou jij dan geven?
4. Kan je een moment in jouw leven herinneren waarin het gebed erg belangrijk voor je is geweest?
5. Zet de onderstaande onderwerpen in volgorde van belangrijkheid voor jouw gebeden.
 - schuldbelijdenis en vergeving;
 - lof en eer;
 - voorbede en vragen;
 - danken;
 - overgave en jezelf toevertrouwen aan God ;

6. AFSLUITEN

Samenvatting

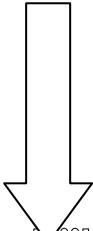
Vat de tekst hieronder in uw eigen woorden samen.

Het is voor God van belang wat we zeggen en hoe we dat zeggen. Als geen ander kent hij ons hart en ons verstand. Maar hij weet ook dat hoe vaker wij met hem in gesprek zijn, des te belangrijker het voor ons is.

Christenen hebben veel aanwijzingen dat God van ons houdt. Het gebed is zo'n aanwijzing. Er zijn mensen die geen bijbel hebben, en toch bidden tot God. Zij voelen zijn aanwezigheid, in de natuur of in het gebed.

Het moeilijkste van bidden is dat je het moet doen. Het kan soms vreemd of onwennig voelen. Maar God heeft jou de hulp van de Heilige Geest beloofd. Hij zal je helpen om de juiste woorden te vinden. Er is nog nooit iemand geweest die aan het einde van zijn leven spijt had dat hij te veel gebeden had.

Er zijn mensen die beweren dat zij het te druk hebben om te bidden. Als je geen tijd hebt om een gesprek aan te gaan met Hem die jou heeft gered, dan moet je tijd maken. Want bidden; dat moet je gewoon doen.

Zie bijlage

BIJLAGE 2

Opdracht

Maak een keuze uit het lijstje dat je hieronder ziet staan. Verplaats je in de persoon die je hebt gekozen. Hoe voelt hij/ zij zich? Hoe kijkt hij/zij tegen de wereld aan? Welke moeilijkheden moet hij/zij overwinnen?

Probeer nu het Onze Vader zo te (her)schrijven dat de persoon waarin je je hebt verplaatst zijn of haar eigen omstandigheden herkent.

1. een alleenstaande moeder, die fulltime moet werken om haar twee kinderen te kunnen onderhouden.
2. een jongere wiens ouders op het punt staan om te gaan scheiden.
3. een jonge man in Afrika die graag wil studeren, maar geen geld heeft om zijn studie te betalen.
4. een vader die ziet dat zijn enige dochter omgaat met verkeerde vrienden.
5. een oma die alleen in een verzorgingshuis woont.
6. een meisje dat het niet lukt om vrienden te maken op school en altijd wordt gepest.

Het Onze Vader

zoals het staat in Lucas 11

Zoals ik het nu zou schrijven

voor mijn gekozen persoon

Vader, laat uw naam geheiligd worden	
laat uw koninkrijk komen	
Geef ons elke dag het brood dat we nodig hebben	
En vergeef ons onze zonden, want ook wij vergeven iedereen die schuldig is tegenover ons;	
en laat niet toe dat wij op de proef gesteld worden	

3 WANDELEN MET GOD, DEEL 1

DE LANGE WEG NAAR VRIJHEID

1. VOORBEREIDING

A. De Bijbel

Genesis 1:27 •

God schiep de mens als het evenbeeld van zichzelf. Hij schiep de mens: man en vrouw.

Mattheüs 28:20 •

Leer hun alles onderhouden wat ik jullie heb opgedragen. En, wees er zeker van: ik ben bij jullie, van dag tot dag, tot aan de voltooiing van de wereld.'

Johannes 15:5 •

Ik ben de wijnstok, jullie zijn de ranken. Als iemand in mij blijft en ik in hem, draagt hij veel vrucht; los van mij zijn jullie tot niets in staat.

Handelingen 2:1- 4 •

Toen de pinksterdag aanbrak, waren ze allemaal bij elkaar. Plotseling kwam er uit de hemel een geluid alsof er een hevige wind opstak, het vulde het hele huis waar ze zaten. Toen zagen ze iets dat op tongen van vuur leek: het verdeelde zich en daalde op ieder van hen neer. Ze werden allemaal vervuld van de heilige Geest en begonnen te spreken in vreemde talen, zoals de Geest hun te spreken gaf.

(Kijk voor aanvullend materiaal ook in het werkblad)

B. Waar gaat "Wandelen met God, deel 1" over?

Toen God de mens schiep, zegt de bijbel, wandelde de mens met God door de hof van Eden. Helaas is met de zondeval een einde gekomen aan deze unieke vorm van samenzijn tussen God en mens. Daarna heeft God steeds opnieuw geprobeerd de relatie te herstellen en nieuwe vormen van samenzijn te scheppen. Hij droeg zijn volk op een tempel te bouwen zodat hij in hun midden kon zijn. Maar keer op keer keerde de mens zich van God af. Uiteindelijk stuurde hij zijn zoon, Jezus Christus. Met zijn leven, zijn dood en zijn opstanding maakte hij de weg vrij voor ons en kunnen wij weer met God in contact staan. Mensen zijn geschapen om een relatie met God aan te gaan. In deze relatie vindt de mens zijn bestemming. Wij zijn op reis, op een lange weg naar vrijheid. Een weg die ons weer thuis bij God brengt.

In ons leven van alledag is dat misschien niet altijd even duidelijk zichtbaar. Toch zijn er altijd weer kleine aanwijzingen die ons een idee geven wat deze vrijheid zou kunnen zijn. Die kunnen we niet alleen in de bijbel vinden, maar ook door te bidden en door de Heilige Geest in ons hart toe te laten. Zo kunnen we God telkens een beetje beter leren kennen.

Wij kijken uit naar de dag waarop God de aarde zal herscheppen en hij weer onder ons zal wonen. (Openbaring 21: 3)

C. Wat is het doel van deze les?

Aan het einde van de les kan de tiener:

1. het belang inzien om tijd te besteden aan vriendschap met God;
2. een aantal pogingen van God om het contact met de mens te herstellen noemen en in eigen woorden navertellen;
3. ja zeggen op Gods uitnodiging om regelmatig tijd met hem te besteden.

D. Wat heeft u nodig aan materiaal?

Voor de rubriek Start •

Activiteit B: kaartjes, schrijfgerei of kleurpotloden;

Illustratie: plant in een pot (bij voorkeur een plant waarvan de wortels nieuwe planten vormen), plantenencyclopedie.

Voor de rubriek Verbinding leggen

Kopieën van de les van deze week uit de studiegids, bijbels.

Voor de rubriek Toepassen •

Bijbels, pennen/ potloden, kopieën van de les van deze week.

2. OVERBRUGGEN

A. De afgelopen week

Geef de groep ca. 10 minuten de tijd om:

1. te vertellen welke tekst zij uit het woensdaggedeelte (werkblad) hebben gekozen als *Tekst van de Week*. Geef hen de gelegenheid om hun tekst uit het hoofd op te zeggen;
2. hun eigen stelling bekend te maken, (zie hiervoor werkblad gedeelte van maandag). Vergeet niet de groep te wijzen op de citaten die wellicht uit andere (niet christelijke) bronnen afkomstig zijn. Dit soort citaten komt echter niet in alle lessen voor;
3. de antwoorden te bespreken die zij bij het gedeelte van zondag hebben gegeven. Bespreek de verschillende antwoorden in de groep en sluit af met de ideeën uit het gedeelte "Waar gaat 'Wandelen met God, deel 1' over?" uit de handleiding.

Als u een grote groep hebt, maak dan verschillende kleinere groepjes, eventueel onder leiding van een andere volwassene.

B. Alternatieve onderdelen

- >> Zangdienst
- >> Zending
- >> Nieuws van andere projecten.

3. START

Opmerking vooraf. Stel vooraf uw eigen programma samen uit de verschillende mogelijkheden die worden geboden in de rubrieken: — *Start, Verbinden, Toepassen en Afsluiten*. U kunt onmogelijk alles gebruiken. In de rubriek *starten* vindt u meestal 3 keuze mogelijkheden: 2 activiteiten en 1 illustratie. Kies in ieder geval een van de twee activiteiten en gebruik de illustratie als u denkt dat deze bijdraagt aan het geheel. Ook in de rubriek *verbinden* wordt u een keuze voorgelegd. U kunt onmogelijk alle drie de suggesties uitvoeren binnen de tijd die beschikbaar is. De rubriek *toepassing* bevat een activiteit en een serie vragen. Beide zijn bedoeld om de stof te verwerken en eigen te maken.

Het is van belang de groep actief bij de stof te betrekken. Daarom zijn de verschillende activiteiten bedacht. Actief met elkaar werken schept een onderlinge band en respect voor elkaar.

Aarzel niet om de aandacht weer op de les van deze week te vestigen, als de discussie te ver mocht afdwalen.

A. Startactiviteit

Stap 1 • Neem de tieners mee voor een korte wandeling (5 à 10 minuten). Tijdens de wandeling is het de bedoeling dat de tieners met elkaar in gesprek zijn. Zorg voor een veilige route. Vraag eventueel assistentie van andere sabbatschoolleiders. Zorg dat de groep de andere sabbatschoolklassen niet stoort. Bespreek bij terugkomst de alledaagse betekenis van met elkaar wandelen.

Stap 2 •

Voor het vertrek vertelt u de groep dat de les van deze week (en van de volgende week) in het teken staat van wandelen. Het is dus een prima voorbereiding op deze les om een eindje te wandelen. Verzoek de groep bij elkaar te blijven en stil te zijn bij het verlaten van het kerkgebouw.

Stap 3 •

Volg een route die u van te voren heeft uitgedacht. Let op, maar blijf ook ontspannen. De tieners kunnen onderweg met elkaar in gesprek zijn. Haast u niet, maar let wel op uw tijd.

Napraten • Vraag: *Wat vonden jullie er van om een eindje te wandelen en lekker buiten te zijn? Is jou iets opgevallen aan de manier waarop je met elkaar sprak? (Iedereen zal op zijn eigen manier met de ander hebben gecommuniceerd. Bespreek de verschillen, en benadruk vooral het feit dat alles heel natuurlijk ging en vanzelfsprekend was.) Is er een verschil tussen met elkaar spreken als je wandelt en als je in een formele sfeer bent, bijvoorbeeld in de klas? (Meer ontspannen, het gaat vanzelf, je hebt meer lol.)*

B. Alternatieve startactiviteit

Stap 1 • Het doel van de oefening is te laten zien hoe goed de tieners elkaar kennen. Daarnaast biedt deze oefening ook de mogelijkheid om elkaar beter te leren kennen.

Stap 2 • Bereid thuis drie vragen voor die u de tieners wil stellen. De vragen moeten gaan over iets dat nog niet iedereen van elkaar weet. Bijvoorbeeld: Wat is jouw favoriete dier, popgroep, eten, film, etc. Of iets anders dat niet iedereen van elkaar weet. Laat de tieners in een kring zitten, als dat mogelijk is. Deel papier en schrijfgerei uit.

Stap 3 • Vraag de tieners om de cijfers 1 t/m 3 op hun papier te schrijven met daarbij de antwoorden op de vragen die u thuis heeft voorbereid. Uit hun papier mag niet blijken wie het heeft geschreven. Verzamel de antwoorden, schudt ze en deel ze weer uit. Laat nu één voor één de tieners de antwoorden voorlezen van het papier dat u ze net heeft gegeven. De overige tieners raden van wie de antwoorden zijn. Verzin van te voren een manier waarop de echte schrijver van de antwoorden zich bekend maakt.

Napraten • Vraag: *Wie van jullie is er vandaag iets nieuws te weten gekomen over iemand anders in deze klas? (Normaal gesproken zullen er altijd wel antwoorden zijn gegeven die ze nog niet van elkaar wisten.) Hoe goed, of hoe slecht, kennen wij elkaar eigenlijk? (Afhankelijk van hoe goed de oefening is gegaan.) Wat zou een goede manier kunnen zijn om elkaar beter te leren kennen? (Meer met elkaar omgaan, dezelfde hobby's doen, belangstelling hebben voor elkaar.)*

C. Startillustratie

Neem een plant mee en een boek met een aantal afbeeldingen van planten. Laat aan de hand van foto's of afbeeldingen zien hoe planten zich via hun wortels voeden. Wijs de tieners op de manier waarop de verschillende onderdelen van de plant elkaar ondersteunen en voeden en hoe de plant zich vermenigvuldigt.

Napraten • Vraag: *Wat zijn de overeenkomsten tussen een plant en het leven van een christen? (U kunt hierbij denken aan de gelijkenissen van Jezus waarin een plant de hoofdrol speelt (de gelijkenis van het mosterdzaad Matteüs 13: 31, 32, de gelijkenis van de zaaier, of de gelijkenis van de wijnstok uit Johannes 15: 1-8.) Wat leren deze gelijkenissen ons over onze verbinding met God? (Het is onze bron waaruit wij leven, het moet groeien, het moet vruchtbaar zijn.)*

4. DWARSVERBANDEN

A. Verbinding maken met het koninkrijk

Vertel het volgende in uw eigen woorden:

Misschien is het jullie wel eens opgevallen. Je bent onkruid aan het wieden. Het kleine plantje dat je uit de grond wil trekken, werkt niet mee. Het zit vast aan een heel netwerk van wortels en planten. Als je onkruid wilt uitroeien, is alleen het plantje uit de grond halen niet voldoende. Je zal het hele netwerk moeten oprollen!

Het is misschien wat ongebruikelijk om Gods koninkrijk met onkruid te vergelijken, maar is het je wel eens opgevallen hoe vaak Jezus in zijn gelijkenissen planten als voorbeeld gebruikt? Net zoals onkruid, zijn christenen met elkaar verbonden door een netwerk dat je misschien op het eerste oog niet ziet. Jezus zei ooit: "Ik ben de wijnstok en jullie zijn de ranken. Als iemand in mij blijft en ik in hem, zal hij veel vrucht dragen. Maar zonder mij kun je niets doen." Het is onze keus om met hem verbonden te blijven; een verbinding die leeft, spreekt en met je mee gaat. Een verbond met God als bron van alle leven.

Helaas is Gods koninkrijk nog niet volledig aanwezig op deze aarde. Want, hoewel we niet hoeven te twifelen aan de echtheid er van, is er ook die andere wereld, die onvolmaakte, alledaagse wereld die zich opdringt.

Jij kunt er voor kiezen om bij Gods rijk te horen. Die keuze maak je door aan te nemen wat Jezus voor ons gedaan heeft. Door hem zijn wij weer opnieuw verbonden met God.

Vraag: Welk beeld heb jij bij het begrip "Koninkrijk van God"? (Meerdere antwoorden mogelijk. Leid de discussie naar het beeld van Gods koninkrijk als een levende, groeiende werkelijkheid.) **Hoe kunnen wij verbonden blijven met deze plant?** (Het is een keuze. En door de invloed en de kracht van de Heilige Geest kan je die keuze maken.) **Wat is dat eigenlijk, "in Jezus blijven"?** (Het betekent dat jij je leven inricht en leeft zoals Jezus je dat heeft voorgedaan. Door dagelijks te bidden en in je bijbel te lezen, leer je te begrijpen wat hij heeft gedaan en blijft jouw focus gericht op God.)

B. Verbanden leggen met de illustratie

Vraag iemand het verhaal van Sabbat (tiener werkblad nr 3) te lezen, of met eigen woorden te vertellen.

Vertel: In de hele geschiedenis zijn er mensen geweest die hun leven in dienst hebben gesteld van hun idealen. Sommigen hebben er zelfs hun leven voor gegeven. Anderen vochten tegen onrecht. Weer anderen zochten een uitdaging. Het zijn mensen die wij herinneren als helden. Het verhaal van Nelson Mandela is hier ook een voorbeeld van.

Vraag: Wie zijn jouw helden? Wat maakt iemand voor jou tot een held? (Een winnaar, iemand die het kwaad vernietigt, kracht, iemand die mensen in nood redt, etc.)
Vertel in uw eigen woorden dat christenen, volgelingen van Jezus, op weg zijn naar vrijheid. Het is het grote thema waar alles om draait; het herstel van de verbinding tussen God en de mens.

Verdeel de tieners in groepjes en geef ieder groepje een tekst uit het gedeelte van woensdag. Laat hen de volgende vragen beantwoorden:

- >> Wat maakt deze tekst duidelijk over onze weg naar vrijheid?
- >> Op welke manier wordt Jezus in deze tekst beschreven?
- >> Wat zegt de tekst over de manier waarop God weer met ons in contact wil komen?

Wanneer u voldoende bijbels ter beschikking heeft, laat de tieners dan niet alleen het betreffende vers lezen, maar ook de verzen die er voor en er na komen. De context geeft vaak waardevolle informatie waardoor de tieners het vers beter zullen begrijpen. Bespreek na afloop de resultaten met de gehele groep.

Vraag: Zou Jezus een goede held kunnen zijn? (Ja. Doordat hij mens werd en zijn leven voor ons heeft gegeven. Hij heeft het kwaad overwonnen. Ooit zal hij terugkomen en wij zullen "nog lang en gelukkig leven".)

C. Verbanden leggen met het dagelijks leven

Vertel: Als iemand je vraagt een eindje met hem te gaan wandelen, wat verwacht hij dan eigenlijk van je? Of het nou gaat om even de tijd te doden als je even vrij bent van school, een rondje door het park of naar een bos bij jou buurt. Vaak gaat het om meer dan alleen maar lopen van A naar B. Het is ook een kans om elkaar echt te spreken, te ontspannen, je hart te luchten of elkaar moed in te spreken.

Als u dat wil, kunt u uw eigen ervaringen met wandelen vertellen (of nodig iemand uit), bijvoorbeeld, over een wandeling waarin u iemand beter heeft leren kennen. Als iets leuk is geweest, kijken wij er altijd weer naar uit, en maken plannen om zoiets nog eens te doen. Zo is het ook met wandelen. Het kan het begin zijn van een mooie vriendschap.

Vraag: Wie van jullie wandelt er regelmatig? En waarom doe je dat; om het wandelen of om met vrienden te zijn? Op welke manieren kunnen wij met God "wandelen"? (Door in je bijbel te lezen, te bidden, anderen van dienst te zijn, te doen wat hij van ons vraagt.)
Herhaal de teksten uit het gedeelte van woensdag die ons wijzen op een hechte band met God:

Genesis 3: 8, Exodus 25: 8, Openbaring 3: 20; 21: 3.

Vraag: Wat willen deze bijbelteksten ons duidelijk maken? (Dat God een God van liefde is. Dat hij ook onze God wil zijn.)

5. TOEPASSEN

A. Toepassingsactiviteit

Deze oefening kunt u zowel met de hele groep als in kleinere groepjes doen.

Pak het werkblad er bij. Kijk naar de eerste tabel uit het gedeelte van vrijdag. De meeste bijbelteksten staan ook bij het gedeelte van woensdag. Zorg dat er voldoende bijbels beschikbaar zijn om de overige teksten op te zoeken.

Wijs de tieners er op dat de hoogtepunten (de kolom 'met God') samenvallen met belangrijke gebeurtenissen. Onderzoek met elkaar de impact van elke gebeurtenis en wat dit heeft betekend voor de band tussen God en de mens. Uiteraard is verschil van inzicht mogelijk. Gebruik dit in de discussie.

Deze oefening is geen maatstaf om te bepalen hoe ver wij van God verwijderd zijn — Hij heeft tenslotte niet voor niets beloofd dat hij altijd bij ons zal zijn. Deze oefening helpt ons te onderzoeken welke verwijdering de zonde heeft gebracht tussen God en de mens.

De eerste tabel kunt u dus in groepsverband invullen. Moedig de tieners aan om zelf in de komende week de tweede tabel in te vullen.

Napraten • Vraag: Welke conclusies kunnen wij trekken uit deze tabel? (Het laat zien wat God allemaal heeft geprobeerd om onze band met hem te herstellen. Het laat ook zien wat de mens gedaan heeft om de band te verbreken.) **Hoe belangrijk is het om in deze tijd de band met God te herstellen en zo hecht mogelijk te maken?** (Heel erg belangrijk! Daar draait het allemaal om als wij gered willen worden!) **Kunnen onze keuzes van invloed zijn op de grafiek van onze band met God?**

B. Toepassingsvragen

1. Wat betekent het als wij God als onze held beschouwen?
2. En wat zou het betekenen als wij God als onze vriend zouden zien?
3. Wat kunnen wij leren over onze vriendschap met God als wij kijken naar onze vriendschappen met anderen?
4. Is het belangrijk om van tijd tot tijd onze band met God eens kritisch te onderzoeken?
5. Hoe kan je bepalen of je een goede band met God hebt?
6. Wat betekent het voor jou als je kijkt naar hoe God in het verleden met mensen is omgegaan?

6. AFSLUITEN

Samenvatting

Vat de tekst hieronder in uw eigen woorden samen.

Jezus zocht mensen op om bij hen te zijn, sprak met hen en zat met hen aan tafel. Met zijn leven, dood en opstanding heeft hij de kloof overbrugd die het kwaad tussen God en de mens had geslagen. Hij tekent daarmee een beeld van God. God wil bij ons zijn. In de bijbel vraagt hij de mens regelmatig om een plek of om tijd om bij hen te zijn.

Wanneer de bijbel spreekt over de nieuwe hemel en de nieuwe aarde, wordt daarbij vooral de nadruk gelegd op het feit dat God voor altijd bij zijn volk zal zijn. Hij nodigt ons vandaag uit om met hem op stap te gaan. Op weg naar een vriendschap die eeuwig zal duren.

4 WANDELEN MET GOD, DEEL 2

GA DOOR!

1. VOORBEREIDING

A. De Bijbel

Marcus 3:13, 14 •

Jezus ging de berg op en daar riep hij de mannen bij zich op wie hij zijn keus had laten vallen, en zij kwamen bij hem. Twaalf waren het er, die hij aanstelde en die hij ook apostelen noemde. Zij zouden hem vergezellen.

Johannes 7:37 •

Op de laatste, de belangrijkste dag van het feest stond Jezus in de tempel en riep: 'Wie dorst heeft, laat hij bij mij komen om te drinken.'

Handelingen 20:24 •

Aan mijn leven hecht ik niet de minste waarde, als ik maar mijn weg kan afleggen en de taak volbrengen die de Heer Jezus mij heeft opgelegd: te getuigen van het goede nieuws over Gods goedheid, zijn genade.

1 Korintiërs 9:24, 25 •

U weet dat van alle atleten die in het stadion hardlopen, er maar één de prijs behaalt. Loop dus zo dat u hem in de wacht sleept. Mensen die deelnemen aan een wedstrijd, moeten zich van alles ontfeggen. Zij doen dat om een krans te krijgen die verwelkt, maar wij doen het om een krans die onvergankelijk is.

Hebreeën 12:11 •

Niemand vindt straf prettig; op het moment van de straf zelf is er verdriet. Maar wie zich erdoor hebben laten vormen, plukken er later de vruchten van, de vrede die voortkomt uit een rechtvaardig leven.

(Kijk voor aanvullend materiaal ook in de studiegids)

B. Waar gaat "Wandelen met God, deel 2" over.

Wandelen met God is een uitdrukking. Daarmee willen we eigenlijk zeggen dat wij ons leven zo willen inrichten dat wij steeds in verbinding staan met God. Wandelen met God is het resultaat van een keuze. Kiezen voor God betekent open staan voor zijn Heilige Geest. Misschien is het soms lastig om God te ervaren, maar dat betekent nog niet dat God zich verstoppt voor ons. Het is eerder dat wij ons te gemakkelijk laten afleiden om God werkelijk te zoeken.

Onze geschiedenis kent veel mensen die hebben laten zien hoe mooi een leven met God kan zijn. Zij waren geen heiligen. In de bijbel vind je voorbeelden genoeg van mensen die met al hun fouten en gebreken, toch een hechte band met God hadden.

Hun band met God maakte een wereld van verschil, niet alleen voor hen, maar ook voor de mensen om hen heen.

Deze verhalen kunnen een bemoediging voor ons zijn om vol te houden. Om een vriendschap voor het leven met God aan te gaan.

C. Wat is het doel van deze les?

Aan het einde van de les kan de tiener:

1. erkennen dat God bij ons wil zijn en dat dit gevolgen heeft voor ons leven en dat van onze naasten;
2. begrijpen dat God op verschillende manieren met mensen omgaat. Dat deed hij in de tijd van de bijbel, en zo werkt hij nu nog steeds;
3. de uitdaging aannemen om God bij zijn/haar leven te betrekken.

D. Wat heeft u nodig aan materiaal?

Voor de rubriek *Start* •

Activiteit A: Papier, schrijfgerei;

Activiteit B: Video/dvd van de film 'Chariots of Fire', video- of dvdspeler, televisie.

Voor de rubriek *Verbinding leggen* •

Kopieën van het werkblad van deze week, bijbels, papier, pennen/potloden, schoolbord of flipover.

Voor de rubriek *Toepassen* •

Papier, pennen/potloden

2. OVERBRUGGEN

A. De afgelopen week

Geef de groep ca. 10 minuten de tijd om:

1. te vertellen welke tekst zij uit het woensdaggedeelte (werkblad) hebben gekozen als *Tekst van de Week*. Geef hen de gelegenheid om hun tekst uit het hoofd op te zeggen;
2. hun eigen stelling bekend te maken, (zie hiervoor werkblad gedeelte van maandag). Vergeet niet de groep te wijzen op de citaten die wellicht uit andere (niet christelijke) bronnen afkomstig zijn. Dit soort citaten komt echter niet in alle lessen voor;
3. de antwoorden te bespreken die zij bij het gedeelte van zondag hebben gegeven. Bespreek de verschillende antwoorden in de groep en sluit af met de ideeën uit het gedeelte "Waar gaat 'Wandelen met God, deel 2' over?" uit de handleiding.

Als u een grote groep hebt, maak dan verschillende kleinere groepjes, eventueel onder leiding van een andere volwassene.

B. Alternatieve onderdelen

- >> Zangdienst
- >> Zending
- >> Nieuws van andere projecten.

3. START

Opmerking vooraf. Stel vooraf uw eigen programma samen uit de verschillende mogelijkheden die worden geboden in de rubrieken: — *Start, Verbinden, Toepassen en Afsluiten*. U kunt onmogelijk alles gebruiken. In de rubriek *starten* vindt u meestal 3 keuze mogelijkheden: 2 activiteiten en 1 illustratie. Kies in ieder geval een van de twee activiteiten en gebruik de illustratie als u denkt dat deze bijdraagt aan het geheel. Ook in de rubriek *verbinden* wordt u een keuze voorgelegd. U kunt onmogelijk alle drie de suggesties uitvoeren binnen de tijd die beschikbaar is. De rubriek *toepassing* bevat een activiteit en een serie vragen. Beide zijn bedoeld om de stof te verwerken en eigen te maken.

Het is van belang de groep actief bij de stof te betrekken. Daarom zijn de verschillende activiteiten bedacht. Actief met elkaar werken schept een onderlinge band en respect voor elkaar.

Aarzel niet om de aandacht weer op de les van deze week te vestigen, als de discussie te ver mocht afdwalen.

A. Startactiviteit

Stap 1 • Deze activiteit wil tieners bewust maken van het feit dat zij, overal waar zij gaan, een 'voetafdruk' achterlaten. Het zou hun doel moet zijn om overal een positieve "afdruk" achter te laten.

Stap 2 • Zorg dat u voldoende papier en pennen/potloden voor iedereen bij de hand heeft.

Stap 3 • Vraag de tieners om op een rij te gaan staan in volgorde van schoenmaat. Geef ze even de gelegenheid om dit zelf uit te zoeken. Loop uiteindelijk nog eens de rij langs en check of iedereen op de juiste plek staat door hun schoenmaat te vragen. Geef iedereen een pen en een vel papier. Vraag ze om de omtrek van hun voet af te tekenen op het papier. Zo heeft iedereen z'n eigen voetstap.

Vraag: Hoe wil jij herinnerd worden? Welke blijvende indruk wil jij achterlaten in jouw omgeving en bij de mensen die jij tegenkomt?

Laat iedereen zijn antwoorden op het papier, naast de voetafdruk opschrijven. Zij kunnen hun eigen afdruk bewaren, eventueel in hun bijbel. Zo hebben ze een blijvende herinnering aan hun voornemens.

Napraten • Vraag: Kan je een grote indruk maken op je omgeving? (Jazeker! Misschien maar op één persoon, misschien op heel veel mensen.) **Op welke manier kunnen wij er voor zorgen dat wij een positieve indruk achterlaten?** (Door ons te laten inspireren door Jezus. Door te weten dat God het belangrijk vindt dat wij goed en eerlijk omgaan met mensen. Dat is de beste manier om er zeker van te zijn dat je op een goede, positieve manier in het leven staat. Als je met hem wandelt, zal je altijd het beste voor hebben met iedereen die op jouw pad komt.)

B. Alternatieve startactiviteit

Stap 1 • Deze activiteit gaat ook over wandelen met God. Maar dan in de vorm van een film over een hardloopwedstrijd. Bekijk de film eerst thuis. Spoel de film door tot aan het begin van onderstaande scène, aan het einde van de film.

Stap 2 • Vertel de tieners in het kort over het leven van Eric Liddell. (De startillustratie van les 2 gaat overigens ook over hem). Eric Liddell had zich geplaatst voor de finale van de 100 meter hardlopen op de Olympische Spelen van Parijs in 1924. De race stond echter gepland voor zondag en aangezien Eric Liddell een christen was die de zondag in ere wilde houden, weigerde hij op zondag wedstrijden te lopen. Op dit gegeven is de film 'Chariots of Fire' gebaseerd. In deze film komt de dag van de race uitgebreid aan bod.

Stap 3 • Bekijk met de groep de scène uit de film waarin gedeeltes uit Jesaja 40 worden geciteerd tijdens de race.

Napraten • Vraag: Welke vergelijkingen worden in deze scène gemaakt? (Iemand die weigert een wedstrijd te lopen wordt vergeleken met personen die dat wel doen. Een vergelijking tussen iemand die vasthoudt aan zijn principes en anderen die gericht zijn op winnen en succes; een vergelijking tussen het tijdelijke succes van een gewonnen race en de eeuwige roem als je voor God kiest.)

Paulus vergelijkt het leven als christen met een wedstrijd? Wat denk je dat hij daarbij voor zich ziet? (Je kunt er uit afleiden dat je er moeite voor moet doen. Je moet er voor moeten trainen als je je band met God wil versterken. Onze band met God lijkt wat dat betreft erg op een gewone vriendschap; je moet er tijd en energie in steken, anders groeit er niets.)

C. Startillustratie

Vertel het onderstaande verhaal in uw eigen woorden

Het is niet zo bijzonder als iemand gewoon een blokje om gaat. Maar wanneer duizenden mensen besluiten om samen te gaan lopen, dan kan dat een wereld van verschil maken. In onze westerse wereld is een demonstratiemars geen ongewone gebeurtenis. Het is voor ons één van de manieren waarop wij aan onze regering kunnen duidelijk maken dat wij het niet eens zijn met hun besluiten. Denk nog maar eens terug aan de beroemde protestmarsen in de jaren '80 tegen de bewapening. Denk eens aan de duizenden boeddhistisch monniken die in 2007 in protest de straat op gingen in Birma. Mensen zoals jij en ik, hebben de wereld veranderd, gewoon door met elkaar op weg te gaan voor een gezamenlijk doel. Zo is het ook als wij besluiten om samen met God op weg te gaan. Wanneer wij met God wandelen, zal dat ons leven veranderen. Je zal merken dat het je kracht geeft om de wereld om je heen te veranderen.

Napraten • Vraag: Waarom zijn mensen sterker wanneer zij samen lopen? (In een democratie is hun gezamenlijke stem sterker dan aparte stemmen. In een groep kunnen mensen steun bij elkaar vinden, de moed om door te gaan en hun weg te vervolgen.) **Heeft een grote groep altijd gelijk?** (Nee, helaas is het niet zo dat de meerderheid altijd gelijk heeft. Ook een grote groep moet zijn best blijven doen om begrip op te brengen voor de mening van andere mensen.) **Hoe kunnen wij onze invloed gebruiken om de belangen te behartigen van degenen die geen stem hebben?** (Sluit je aan bij groepen die jouw zorgen delen of jouw belangen behartigen, schrijf brieven, doe mee aan vreedzame demonstraties.)

4. DWARSVERBANDEN

A. Verbinding maken met het koninkrijk

Vertel het volgende in uw eigen woorden:

Zolang de wereld bestaat, zijn er mensen geweest op wie God trots was. Mensen die hij zijn vrienden noemde. Zij zijn trouwe volgelingen van God, inwoners van zijn koninkrijk. Mensen die in alle omstandigheden trouw bleven aan hun principes. Sommigen waren erg populair en geliefd; anderen werden vervolgd. Vaak waren deze mensen leidersfiguren. En in deze rol stonden zij in nauw contact met God.

Vraag: Kan jij een aantal goede vrienden van Jezus noemen? Misschien zijn de discipelen van Jezus wel het mooiste voorbeeld van mensen die een hechte band met God hebben. Uit de duizenden mensen die Jezus volgden, koos hij er 12 uit. ("Twaalf waren het er, die hij

aanstelde en die hij ook apostelen noemde. Zij zouden hem vergezellen. Hen zou hij eropuit sturen om het goede nieuws bekend te maken." **Marcus 3: 14.**)

Is het je al eens opgevallen dat binnen deze groep er een andere groep was — Petrus, Johannes en Jakobus. Van hen wordt verteld dat zij nog dichterbij Jezus stonden dan de overige discipelen.

Maar zelfs onder deze 12 discipelen waren er die Jezus verraadden, verloochenden en aan hem twijfelden. Een discipel zijn is dus nog geen garantie voor een perfect leven of zelfs een perfecte relatie met God.

Vraag: Betekent dit nu ook dat God zijn vrienden speciaal uitkiest (en dus anderen buitensluit)? (Nee, zeker niet! God is niet selectief in zijn vriendschappen. Hij heeft geen voorkeur en hij sluit zeker niemand buiten. Jezus zei: 'Wie dorst heeft, laat hij bij mij komen om te drinken. Johannes 7: 37)

Lees met elkaar de "Helden galerij" in **Hebreeën 11**. Wijs de groep er op dat het hier gaat over echte mensen die echt hebben geleefd. Wij hoeven ons niet te laten ontmoedigen of intimideren door hun verhalen. Juist niet! Het zou een bron van inspiratie moeten zijn echt voor God te kiezen en met hem op weg te gaan.

B. Verbanden leggen met de illustratie

Het werkblad bevat een verhaal (gedeelte van Sabbat) Vraag iemand het verhaal voor te lezen, of met eigen woorden te vertellen.

Dit verhaal herinnert ons er aan dat het niet moeilijk is om een wedstrijd goed te beginnen. De moeilijkheid is dat een leven met God altijd maar doorgaat.

Een goede start is natuurlijk nooit weg. Misschien ben je in een christelijk gezin geboren, en ben je, je hele leven al meegegaan naar de sabbatschool. Misschien ben je net vol enthousiasme en goede moed begonnen aan je nieuwe leven als christen. Maar een goede start is niet meer dan een goed begin. Misschien wel het begin van een marathon.....

Verdeel de groep in kleinere groepjes. Geef ieder groepje een personage uit de bijbel met daarbij de opdracht om iets over deze persoon te vertellen, zijn geloof, zijn manier van leven, etc.

Laat ieder groepje zijn resultaten presenteren.

- >> **Henoeh:** **Genesis 5:18-24, Hebreeën 11:5, Judas 1:14.**
- >> **Noach:** **Genesis 6:9-14, 22; Genesis 9: 8-17; Hebreeën 11:7.**
- >> **Abraham:** **Jesaja 41: 8; Hebreeën 11:8-12, 17-19; Jakobus 2: 23.**
- >> **Daniël:** **Daniël 1:18-20; 2:19-23; 6:1-5; 12:13.**
- >> **Petrus:** **Marcus 8:27-30; Lucas 9:28-36; Matteüs 26:69-75; Johannes 21:15-23; Handelingen 2: 38,39.**
- >> **Johannes:** **Lucas 5: 9,10; Marcus 9:2-8; 1 Johannes 1:1-3; Openbaring 22:8,9.**
- >> **Paulus:** **Handelingen 9: 4-9, 26:12-18, 20:24; Efeziërs 3:17.**

Bespreek met elkaar de overeenkomsten en de verschillen in het leven van deze personen. Stuk voor stuk hebben zij hun eigen, unieke ervaring met God gehad. Maar allemaal worden zij geloofshelden genoemd en hebben zij een hechte band met God gehad. Zij hebben er voor gekozen om op weg te gaan met God.

C. Verbanden leggen met het dagelijks leven

Vertel: Het is jammer dat de Bijbel ons maar zo weinig vertelt over het leven van Henoch. Hij leefde in een tijd waarin veel mensen kwaad deden in de ogen van God. Maar desondanks bleef hij trouw aan God. Hun band was zo hecht, dat de bijbel simpelweg stelt dat "God hem opnam" (Genesis 5:24). Het is net alsof zij elkaar zo goed kenden dat God Henoch opnam in de hemel zodat zij voor altijd bij elkaar konden zijn. Het zou interessant zijn om wat meer te weten over de tijd die Henoch op aarde heeft geleefd.

Maak op een schoolbord of flipover een lijst met mogelijkheden hoe een "Henoch" van deze tijd zijn dagelijks leven zou inrichten.

Vraag: Stel dat Henoch in onze tijd zou leven. Hoe zou zijn leven er dan uitzien? Wat voor baan zou hij hebben? Zou hij een zending zijn, ergens diep in de binnenlanden van Afrika? Of zou hij ook gewoon bij ons in de straat kunnen wonen? Bedenk met elkaar hoe een dag van iemand als Henoch in deze tijd er uit zou kunnen zien.

Lees met elkaar Deuteronomium 10:12, 13 en Micha 6:8.

Vraag: Wat lezen wij hier over wandelen met God? Komt dit overeen met wat wij net hebben opgeschreven over de Henoch van deze tijd? (Maak duidelijk dat er een verband is tussen "wandelen met God" en God liefhebben, het goede doen door om je naaste te geven.)

5. TOEPASSEN

A. Toepassingsactiviteit

Vertel: Op individueel niveau kan je het Christendom het best omschrijven al een vriendschap tussen God en de mens. Als we nu naar de praktische kant hiervan kijken, is dat soms wat vaag. Want hoe onderhoud je een vriendschap met iemand die je niet kan zien, niet kan aanraken, en die niets terug lijkt te zeggen. Daarom is het ook zo belangrijk dat wij Gods aanbod voor ogen blijven houden. Zijn vriendschap bestaat uit; wandelen met hem, tijd met elkaar doorbrengen, en uiteindelijk samen leven.

Gebruik de teksten uit het werkblad (gedeelte van woensdag eventueel ook uit de vorige les). Laat de tieners in kleine groepjes werken. De opdracht is om een dag met God samen te stellen. **Besprek met elkaar de verschillende dingen die je zou kunnen doen.**

(Bijvoorbeeld: tijd voor individuele meditatie, gebed, alleen in je bijbel lezen, bijbel studie, met elkaar een eredienst houden, samen bidden.) Moedig de groep aan om hun plannen echt te realiseren. Maak hierbij gebruik van de opdrachten uit het blok van vrijdag.

Napraten • Vraag: Is zo'n dag ook in je dagelijks leven mogelijk? (Misschien niet elke dag. Misschien kan je sommige onderdelen inpassen in je dagelijks leven. Maar waarschijnlijk heb je geen tijd om elke dag zo te leven.) **Hoe zouden wij in ons dagelijks leven meer met God kunnen wandelen?** (Hier zijn veel antwoorden mogelijk. Sta open voor spontane suggesties. (Kun je bidden terwijl je staat te wachten, bijv. op de bus?) Stimuleer de tieners om dagelijks vaste momenten te plannen om even met God te praten.

B. Toepassingsvragen

1. Heb jij soms ook het idee dat anderen een betere band met God hebben dan jij? Hoe zouden we moeten omgaan met zulke gedachten?
2. Wat vind jij van de verhalen over de grote figuren uit de bijbel? Ontmoedigen ze je, of vind je ze juist bemoedigend? Waarom?

3. Wat zou volgens jou de meerwaarde kunnen zijn om jezelf af te sluiten van de wereld om meer tijd aan God te besteden, zoals in een klooster?
4. Is het mogelijk dat "wandelen met God" ons afsluit voor onze naasten? Zo ja, hoe zouden we dit risico kunnen vermijden?
5. Hoe zouden wij, in onze reis met God, meer invloed kunnen hebben op onze omgeving? Schrijf de mogelijkheden op.
6. Vind jij dat jij genoeg tijd aan God geeft?

6. AFSLUITEN

Samenvatting

Vat de tekst hieronder in uw eigen woorden samen.

Op reis gaan met God, is een reis die je leven lang duurt. Het omvat alle onderdelen van je leven. God nodigt ons uit om deel uit te maken van zijn vriendenkring. Het is aan ons om deze uitnodiging aan te nemen.

In de bijbel staan volop verhalen van gewone mensen die ja hebben gezegd op deze uitnodiging. Zij hebben gekozen voor God en door deze keuze hebben zij, ieder op zijn eigen manier, de wereld een stukje beter gemaakt.

Zo moeten ook wij onze reis voortzetten. Zo kan God ons gebruiken om zijn koninkrijk op aarde zichtbaar te maken.

5 Als God er niet lijkt te zijn

GEEF NIET OP!

1. VOORBEREIDING

A. De Bijbel

Romeinen 8:28 •

Wij weten dat God alles tot een goed einde brengt voor wie hem liefhebben, voor hen die hij besloten heeft te roepen.

Matteüs 5:43-45 •

'U hebt gehoord dat er gezegd is: Heb uw naaste lief en haat uw vijand. 44 Maar ik zeg u: heb uw vijanden lief en bid voor wie u vervolgen. Dan zult u kinderen zijn van uw Vader in de hemel. Want God laat zijn zon opgaan over slechte en goede mensen en hij laat het regenen voor rechtvaardigen en onrechtvaardigen. 46 Hoe kunt u verwachten dat God u zal belonen, als u alleen uw vrienden liefheeft? Dat doen zelfs de tollenaars! 47 En hoe kunt u denken iets buitengewoons te doen, als u alleen uw kennissen groet? Dat doen de heidenen ook! 48 U moet volmaakt zijn, zoals uw hemelse Vader volmaakt is.'

1 Petrus 4:16-19 •

Maar als u lijdt omdat u christen bent, schaam u dan niet: u mag die naam dragen tot eer van God. De tijd van het oordeel is aangebroken; het huisgezin van God is het eerst aan de beurt. Maar als het bij ons begint, hoe zal het dan aflopen met hen die het evangelie van God weigeren te aanvaarden? De rechtvaardige wordt al ternauwernood gered; waar blijft dan de mens die zich stoort aan God noch gebod? 19 Maar de Schepper is trouw. Daarom moeten zij die naar Gods wil te lijden hebben, hun leven in zijn hand leggen en het goede blijven doen.

Jakobus 1:2-4 •

Mijn broeders en zusters, beschouw het als een groot geluk, wanneer allerlei beproevingen u overkomen. 3 Want u weet: als uw geloof de beproeving doorstaat, dan is standvastigheid het gevolg. 4 En standvastigheid op haar beurt moet leiden tot volmaaktheid. Het gaat erom dat u volmaakte en gave mensen wordt die in niets tekortschieten.

Jakobus 1:12 •

Gelukkig te prijzen is de man die overeind blijft in de beproeving. Heeft hij de proef doorstaan, dan ontvangt hij het leven, de krans die God beloofd heeft aan wie hem liefhebben.

Matteüs 5:10 •

Gelukkig zij die vervolgd worden omdat ze Gods wil doen: voor hen is het hemelse koninkrijk.

Openbaring 22:12 •

Weet: ik kom spoedig, en het loon heb ik bij me: ieder krijgt het loon voor zijn daden.

1 Korintiërs 10:13 •

U hebt geen beproeving doorstaan die niet voor mensen te dragen is. U kunt op God vertrouwen; hij zal niet toelaten dat u boven uw krachten beproefd wordt. En wanneer u beproefd wordt, zal hij ook voor uitkomst zorgen zodat u de beproeving doorstaat.

Hebreeën 2:17, 18 •

Daarom moest hij zijn broers in alles gelijk worden. Zo zou hij in zijn dienst aan God als een medelijdend en getrouw hogepriester boete doen voor de zonden van het volk. 18 Omdat hij zelf beproevingen heeft ondergaan, kan hij allen die beproefd worden, helpen.

2 Petrus 2: 9 •

De Heer weet de mensen die vroom leven, uit de beproevingen te redden; hij weet ook de goddelozen te straffen en hen gevangen te houden tot de dag van het oordeel.

Job 30:24 – 26 • (Voorstel toevoegen vers 24.)

Waarom slaat u me nog, nu ik geruïneerd ben, nu ik alleen nog om hulp kan roepen?
Ben ik niet bedroefd geweest met de bedroefden, ging mijn hart niet uit naar de armen?
Daarom verwachtte ik geluk, maar ongeluk kwam op me af;
ik verwachtte licht, maar duisternis overviel me.

Voor aanvullende teksten: zie de studiegids.

B. Waar gaat “Afzonderen met God” over?

Iedereen krijgt in zijn leven te maken met tegenslag. Volgens sommigen is dat het gevolg van de zondeval. Anderen zeggen dat God op een dag alles weer goed zal maken. Maar geen van beide antwoorden biedt echte troost in tijden van moeilijkheden of verdriet.

Deze les heeft twee doelen. Ten eerste willen wij meer inzicht geven in de oorzaken en de gevolgen van moeilijkheden en lijden. Ten tweede willen wij het belang onderstrepen om juist in deze tijden God te blijven vertrouwen. De kunst is ons te laten leiden door wat we weten over God en ons niet in verwarring te laten brengen door wat we niet over hem weten. We weten niet alles. We kunnen ook niet alles weten. Maar we mogen er op vertrouwen dat wat we wel weten, genoeg zal zijn om ons te dragen in onze moeilijkheden.

C. Wat is het doel van deze les?

Aan het einde van de les is de tiener in staat om:

1. vragen over oorzaken van het lijden serieus te nemen en de antwoorden te wegen;
2. te begrijpen wat de bijbel ons vertelt over lijden en verzoeken en dit te herkennen in de vragen die mensen hebben over Gods rol hierin;
3. een eigen manier te ontwikkelen van omgaan met tegenslag en vertrouwen te blijven houden in wat God ons heeft toegezegd.

D. Wat heeft u nodig aan materiaal?

Voor de rubriek Start •

Activiteit A: een stuk touw (ongeveer 2 meter) voor elke groep van 3 tieners.

Activiteit B: een aantal kiezelstenen (bij voorkeur één voor elke tiener) en een zak om ze in te doen.

Voor de rubriek *Verbinding leggen* •

Kopieën van de les van deze week uit de studiegids, bijbels, kopieën van de bijlage (zie bijlage 5 hieronder)

Voor de rubriek *Toepassen* •

Papier, pennen/ potloden.

2. OVERBRUGGEN

A. De afgelopen week

Geef de groep ca. 10 minuten de tijd om:

- 1 te vertellen welke tekst zij uit het woensdaggedeelte (werkblad) hebben gekozen als *Tekst van de Week*. Geef hen de gelegenheid om hun tekst uit het hoofd op te zeggen;
2. hun eigen stelling bekend te maken, (zie hiervoor werkblad gedeelte van maandag). Vergeet niet de groep te wijzen op de citaten die wellicht uit andere (niet christelijke) bronnen afkomstig zijn. Dit soort citaten komt echter niet in alle lessen voor;
3. de antwoorden te bespreken die zij bij het gedeelte van zondag hebben gegeven. Bespreek de verschillende antwoorden in de groep en sluit af met de ideeën uit het gedeelte "Waar gaat 'Wat doe je als God er even niet lijkt te zijn' over?" uit de handleiding.

Als u een grote groep hebt, maak dan verschillende kleinere groepjes, eventueel onder leiding van een andere volwassene.

B. Alternatieve onderdelen

- >> Zangdienst
- >> Zending
- >> Nieuws van andere projecten.

3. START

Opmerking vooraf. Stel vooraf uw eigen programma samen uit de verschillende mogelijkheden die worden geboden in de rubrieken: — *Start*, *Verbinden*, *Toepassen* en *Afsluiten*. U kunt onmogelijk alles gebruiken. In de rubriek *starten* vindt u meestal 3 keuze mogelijkheden: 2 activiteiten en 1 illustratie. Kies in ieder geval een van de twee activiteiten en gebruik de illustratie als u denkt dat deze bijdraagt aan het geheel. Ook in de rubriek *verbinden* wordt u een keuze voorgelegd. U kunt onmogelijk alle drie de suggesties uitvoeren binnen de tijd die beschikbaar is. De rubriek *toepassing* bevat een activiteit en een serie vragen. Beide zijn bedoeld om de stof te verwerken en eigen te maken.

Het is van belang de groep actief bij de stof te betrekken. Daarom zijn de verschillende activiteiten bedacht. Actief met elkaar werken schept een onderlinge band en respect voor elkaar.

Aarzel niet om de aandacht weer op de les van deze week te vestigen, als de discussie te ver mocht afdwalen.

A. Startactiviteit

Stap 1 • Deze oefening heeft tot doel tieners te laten ontdekken dat tegenslag hen ook kan helpen om sterker te worden. Hiervoor krijgen zij een stuk touw van ongeveer 2 meter lang. De opdracht is om zoveel mogelijk manieren te verzinnen om er voor te zorgen dat zij het touw makkelijker en beter vast kunnen houden. Zij zullen ontdekken dat, als je een knoop of een lus in het touw maakt, het touw meer gewicht kan houden.

Stap 2 • Maak groepjes van drie of vier personen en geef elk groepje een stuk touw. Het hoeft geen speciaal klimtouw te zijn. Als het maar een behoorlijk gewicht kan tillen.

Stap 3 • Wanneer elke groep een stuk touw heeft, **vertel** • **Stel je eens voor: Je bevindt je op een steile berghelling en je hebt alleen maar dit stuk touw om je aan vast te houden. Wat zou jij met dit touw doen, zodat je het goed vast zou kunnen houden? Wat had je met het touw gedaan als je tijd had gehad om je voor te bereiden?** (Sommigen zullen er knopen in hebben gelegd of lussen gemaakt, om zo meer steun te hebben. Anderen zullen er misschien een soort veiligheidsgordel van maken.)

Napraten • Laat iedere groep zijn resultaat presenteren. **Vraag: Waarom hebben jullie deze manier gekozen? Wat zijn de voordelen en de nadelen van jullie manier? Zien jullie een verband tussen tegenslag in je leven ervaren en een veiligheidstouw met knopen om je aan vast te houden?**

B. Alternatieve startactiviteit

Stap 1 • Verzamel een aantal kiezelstenen. Indien mogelijk, één voor iedere tiener, en bij voorkeur zo groot dat ze in de palm van een hand passen. Probeer zoveel mogelijk verschillende vormen te vinden.

In deze activiteit moeten de tieners een steen kiezen waar ze zich aan vast zouden kunnen houden als het lastig is. Zorg ervoor dat de stenen niet te groot zijn. Zo maakt u duidelijk dat ook wij, in tijden van tegenslag, niet altijd evenveel houvast kunnen vinden. Maar de houvast die we kunnen vinden, zal genoeg zijn!

De tiener moet gedurende 30 seconden op de steen kunnen blijven staan, zonder daarbij de grond aan te raken. Zorg dus voor voldoende verschillende stenen. Zo worden de tieners gedwongen om een echte keuze te maken.

Stap 2 • **Vertel: Ga in een rij staan, van links naar rechts, van oud naar jong. Bij deze activiteit wordt niet gesproken. Geen woord! Als je elkaar iets duidelijk wil maken, zul je daar dus een andere manier voor moeten vinden.**

Stap 3 • Iedereen staat op een rij, van oud naar jong. Loop langs de rij en laat iedere tiener, met de ogen dicht, een steen kiezen uit een tas of doos. Ze mogen de steen niet uitgebreid betasten. Gewoon rondgraaien, en dan één pakken. Wanneer iedereen zo zijn steen heeft gekozen, mogen zij hun ogen weer open doen. Laat ieder voor zich beoordelen of de steen sterk genoeg zal zijn om op te gaan staan.

Napraten • **Vraag: Waarom heb jij juist deze steen gekozen?** (Nou ja, zoveel viel er nu ook weer niet te kiezen!) **Hoe voelt het om met je hele gewicht op zoiets kleins te moeten staan? Kan je dit vergelijken met jouw geloof, dat zich in tijden van tegenslag staande moet houden? Heb je wel eens meegemaakt, dat je het gevoel had dat je niets meer had om je aan vast te houden? Wat zou de bedoeling kunnen zijn om op volgorde van leeftijd te gaan staan?** (Eigenlijk maakt dat helemaal niets uit.)

C. Startillustratie

Vertel het onderstaande verhaal in uw eigen woorden.

Hieronder volgen drie voorbeelden hoe je door kan zetten in een periode van tegenslag.

“Een wijnstok groeit tegen een eikenboom aan. Op deze manier heeft de boom een betere bescherming als het slecht weer is. Ook de wijnstok kan beter overleven. Bij storm of regen staat de wijnstok uit de wind en worden zijn bladeren en takken niet afgerukt. Of, als de wind van de andere kant komt, wordt de wijnstok zo dicht tegen de eikenboom aangeduwd, dat ze elkaar alleen maar meer tot steun zijn.” *Michael Green, 1500 Illustrations for Biblical Preaching (Grand Rapids: Baker Books, 1989), p. 382.*

“Een vader deed eens boodschappen in een supermarkt. Zijn jonge zoon liep vlak bij hem. Hij droeg een grote boodschappentas. De vader deed het ene na het andere artikel in de tas. Een andere klant begon het een beetje zielig te vinden voor het jongetje die zo met de tas liep te zeulen. De klant sprak het jongetje aan en zei: “Is dat niet veel te zwaar voor jou om dat allemaal zo te moeten dragen?” Het jongetje keek de klant aan en antwoordde toen: “Maakt u zich maar geen zorgen. Mijn vader weet precies hoeveel ik kan tillen.” — *Ibid, p. 380*

“Er was eens een jongetje die een cocon van een mot op zijn kamer hield om te kijken wat er zou gebeuren als de mot eruit zou kruipen. Op een avond was het grote moment daar. De mot begon zich langzaam maar zeker naar buiten te werken. Het verbaasde het jongetje dat de mot nog zoveel moeite moest doen om er uit te komen. Het ging allemaal erg langzaam en het jongetje besloot om de mot een handje te helpen. Voorzichtig brak hij de cocon een beetje verder open, zodat de mot er makkelijker uit kon kruipen. En ja hoor, niet veel later, had de mot zich helemaal bevrijd uit zijn cocon.

Maar toch was de mot nog niet compleet. Zijn vleugels waren nog helemaal verschrompeld. Wat het jongetje niet wist, was dat de moeite die een mot moet doen om uit zijn cocon te komen, nodig is om zijn spieren te ontwikkelen. Hij had de mot dus wel geholpen om sneller uit zijn cocon te komen, maar nu zou de mot nooit kunnen vliegen.

Kennelijk heb je tegenslagen nodig om te kunnen groeien. — *Ibid, p. 384.*

Napraten • Vraag: Welk voorbeeld sprak jou het meest aan? Ken jij iemand in jouw omgeving die in zijn leven veel tegenslag heeft gehad? Welke vragen stellen mensen aan God als zij het moeilijk hebben?

4. DWARSVERBANDEN

A. Verbinding maken met het koninkrijk

Vertel in uw eigen woorden het volgende:

Als het je even niet meezit in je leven, is het belangrijk om je niet te verliezen in het moment, maar om het grote geheel voor ogen te houden. Laat je niet leiden door gedachten als “Satan valt ons aan”, “Het noodlot slaat toe” of “Waarom laat God dit gebeuren”. Deze gedachten helpen niet om jouw moeilijkheden minder te maken of je te verlossen van pijn en frustratie.

Het belangrijkste is om je steeds bewust te zijn van het feit dat er meer is. Meer dan jij kunt zien of waarnemen. Dit kan een eerste stap zijn in onze zoektocht naar antwoorden op de vraag waarom er kwade, slechte of boze dingen gebeuren in deze wereld. Wij hebben er geen verklaring voor; geen andere dan dat kwade dingen nu eenmaal gebeuren omdat wij in een wereld leven die niet volmaakt is. Als wij te maken krijgen met tegenslag, zoeken wij naar antwoorden omdat wij er iets aan willen doen. Wij denken vaak dat, als we de oorzaak van onze misère weten, wij het ook kunnen stoppen.

Maar uiteindelijk zullen wij ook moeten erkennen dat wij niet in staat zijn om al het kwade in de wereld te stoppen. Dat maakt ons soms boos en opstandig. Wij wijzen naar God en ballen zelfs onze vuist.

Daarom is het ook nodig dat wij richtlijnen hebben die ons kunnen helpen in periodes van tegenslag en moeilijkheden.

Om over na te denken: Laat de dingen die je niet weet, je niet in de war brengen over de dingen die je wel weet.

Geef iedereen een exemplaar van de bijlage 5

Vertel: We gaan een eenvoudige vragenlijst beantwoorden. Het enige dat je hoeft te doen, is te antwoorden of de stellingen juist of onjuist zijn. Iedereen werkt voor zich. Na afloop zullen wij de antwoorden bespreken.

Besteed niet te veel tijd aan het bespreken van de antwoorden. Alle stellingen zijn namelijk juist. Wellicht dat sommigen over details in discussie willen gaan. Zeg dan dat we hier later op terug zullen komen.

Vraag: Welke van de stellingen zijn simpel en eenvoudig te beantwoorden? Zijn er ook stellingen die wat moeilijker te beantwoorden zijn? Waarom?

Verwijs naar het werkblad van deze week en wijs de groep op de bijbelteksten die staan vermeld bij het gedeelte van woensdag.

Vertel: Laten wij nog eens goed naar deze teksten kijken. Is er een tekst die een antwoord geeft op de stellingen die wij net hebben beantwoord? Pak de vragenlijst er nog eens bij. Probeer bij elke stelling een passende bijbeltekst te vinden.

Geef de tieners de tijd om deze opdracht te doen. Als iedereen dit heeft gedaan, vraag dan om de stellingen aan te vullen met een "en...." of een "maar....." Bijvoorbeeld: De hemel bestaat, **maar** wij kunnen die nu nog niet zien." Of "God komt altijd zijn beloftes na, **en** dat zal ook altijd zo blijven."

B. Verbanden leggen met de illustratie

Vraag iemand om het verhaal uit het Sabbatgedeelte van het werkblad te lezen of in eigen woorden te vertellen

Napraten • Vertel: Wanneer iemand te maken krijgt met tegenslag, is het voor een buitenstaander makkelijker om het grote geheel te zien, dan voor de persoon in kwestie. Wanneer je tot over je oren in de moeilijkheden zit, is het niet eenvoudig om alle moeilijkheden buiten te sluiten, net te doen alsof ze er niet zijn en dan te bedenken wat er aan de hand zou kunnen zijn. Dus geldt ook voor ons de vraag: Hoe houden wij het vol wanneer het kwaad ons treft? Voordat je antwoord geeft, denk nog eens aan de verhalen en voorbeelden die je eerder deze les hebt gehoord.

C. Verbanden leggen met het dagelijkse leven

Vraag: Moeten we eigenlijk wel proberen om ieder probleem te verklaren? Hoe moeten wij reageren als het kwade goede mensen treft? Zijn er ook dingen die je niet moet zeggen?

Neem met elkaar nog eens de bijbelteksten uit het gedeelte van woensdag door. Laat de tieners ook met eigen teksten komen.

Hieronder staat een aantal situaties beschreven van mensen die met tegenslag worden geconfronteerd. Bepaal samen met de groep welke tekst het beste bij welke situatie past. Maak hierbij gebruik van de flipover.

- >> een jong gezin heeft zoveel schulden dat zij failliet worden verklaard. Zij moeten weer helemaal opnieuw beginnen.
- >> een meisje van 14 wordt seksueel misbruikt door een familielid.

- >> in het ene land sterven elke dag kinderen door hongersnood, terwijl in het andere land zelfs de koeien niets tekort komen.
- >> een baby van net 5 dagen oud overlijdt, zonder zichtbare oorzaak.
- >> een meisje van 15 wordt meerdere malen verkracht op een feestje.
- >> een jongen wordt op een feestje in elkaar geslagen

Vraag: Hoe zouden wij, inwoners van Gods koninkrijk, hierop moeten reageren. Wat zouden we tegen deze mensen over God kunnen vertellen? Kan je iets uitleggen? Of zijn hier geen woorden meer voor en sta je met je mond vol tanden? Hoe zou je deze mensen kunnen aanmoedigen om toch vol te houden? Welke bijbelteksten spreken jou het meeste aan?

5. TOEPASSEN

A. Toepassingsactiviteit

Vertaal de volgende gedachten in uw eigen woorden:

Een mooi voorbeeld van doorzetten en niet opgeven is wandklimmen. Is het je wel eens opgevallen hoeveel gewicht een klein stukje steen kan houden? Dat geldt ook voor ons. In moeilijke periodes kan het soms nodig zijn om alles wat je hebt aan iets stevigs toe te vertrouwen. Het lijkt misschien niet veel, maar je zult zien dat het sterk genoeg zal zijn. Je kunt het vergelijken met voetsteunen, of met knopen in een touw. Wij hebben iets nodig waar wij onze zekerheid aan ontlenen. Iets waarvan we zeker weten dat het waar is – wat er ook gebeurt.

Geef de opdracht om op een vel papier twee kolommen te tekenen. Aan de ene kant staat de kolom "Dingen die ik zeker weet". Aan de andere kant "Dingen die ik niet (zeker) weet". Verwijs ook naar het gedeelte van vrijdag in het werkblad.

Vertel: In de eerste kolom schrijf je minimaal 5 stellingen waar je altijd op kunt vertrouwen, wat er ook gebeurt. Je kunt hierbij gebruik maken van de bijbelteksten die wij met elkaar hebben gelezen. Maar ook uitspraken van anderen uit de groep zijn natuurlijk mogelijk. Schrijf jouw vijf waarheden bij de knopen in het touw.

Vraag: Wat zijn voor jou uitspraken die jou helpen om door te zetten? Waarom heb je juist voor deze vijf gekozen?

B. Toepassingsvragen

1. Heb jij wel eens het gevoel gehad dat het noodlot met jou speelde? Dat jou van alles overkwam zonder dat je daar iets tegen kon doen?
2. Op welke momenten had jij het gevoel dat je leven goed ging of dat je juist beschermd werd?
3. Ken jij iemand die meer dan genoeg te verduren heeft gekregen, en die desondanks toch is blijven geloven?
4. Wat deden zij? Hebben zij misschien speciale karaktereigenschappen? Kregen zij hulp? zo ja, van wie of wat?
5. Welke personen uit de bijbel bleven vertrouwen op God, wat er ook gebeurde? Hoe deden zij dat dan?
6. Zijn er ook personen in onze geschiedenis die dit hebben gedaan?
7. Op welke manier kan tegenslag jou helpen als je je naaste wil liefhebben?

6. AFSLUITEN

Samenvatting

Vat de tekst hieronder in uw eigen woorden samen.

Jezus heeft het ons al gezegd: er zullen momenten in je leven komen dat je het moeilijk hebt. "Dit heb ik jullie gezegd om jullie vrede te doen vinden bij mij. In deze wereld krijgen jullie het zwaar te verduren. Maar houd moed! Ik heb de wereld overwonnen!" (**Johannes 16:33**) Maar laat je daardoor vooral niet ontmoedigen. Blijf vertrouwen op wat God je heeft beloofd. Denk aan wat hij heeft gezegd over de schepping, zijn liefde voor ons, over vergeving, de kracht om moeilijkheden te overwinnen, over Jezus' wederkomst en de hemel, etc. etc. Wanneer wij hieraan vast blijven houden, zullen we krachtiger dan ooit zijn. Ook al weten wij niet waarom alles gaat zoals het gaat, wij weten genoeg om vol te houden.

6 OP ADEM KOMEN BIJ GOD

5 MINUTEN PAUZE

1. VOORBEREIDING

A. De Bijbel

Klaagliederen 3:22-26 •

Het is een geschenk van de Heer dat wij nog leven, zijn liefde houdt nooit op, is iedere morgen nieuw. Zijn trouw is groot.

Ik behoor aan de Heer, in het diepst van mijn hart; daarom blijf ik op hem hopen.

Goed is de Heer voor wie naar hem uitkijkt, voor wie hem zoekt.

Goed is het in stilte te wachten, te wachten op hem, op bevrijding.

Jesaja 33:2 •

Heer, heb medelijden met ons, op u stellen wij onze hoop.

Neem ons in bescherming, elke dag opnieuw, red ons in tijden van nood.

Galaten 1:15-18 •

Maar God had al vanaf mijn geboorte zijn keus op mij laten vallen en hij heeft mij in zijn goedheid geroepen. Hij besloot mij zijn Zoon te openbaren, opdat ik hem onder de niet-Joden zou verkondigen. Ik ben toen geen mensen om raad gaan vragen. Ook ben ik niet naar Jeruzalem gereisd om degenen op te zoeken die eerder apostel waren dan ik. Nee, ik ben rechtstreeks naar Arabië vertrokken en vandaar teruggekeerd naar Damascus. Drie jaar later ben ik naar Jeruzalem gegaan om met Kefas kennis te maken. Twee weken ben ik bij hem gebleven.

1 Koningen 19:10-13 •

Heer, almachtige God,' antwoordde hij, 'ik heb me volledig voor uw zaak ingezet. Maar de Israëlieten hebben het verbond dat u met hen hebt gesloten, naast zich neergelegd; ze hebben uw altaren omvergehaald en uw profeten omgebracht met het zwaard; alleen ik ben nog over en nu proberen ze ook mij uit de weg te ruimen.' 'Kom naar buiten,' beval de Heer, 'en ga voor een ontmoeting met mij op de berg staan.' Toen kwam de Heer voorbij. Voor hem uit raasde een storm die de bergen deed splijten en de rotsen verbrijzelde, maar de Heer bevond zich niet in de storm. Na de storm volgde een aardbeving en ook in de aardbeving bevond de Heer zich niet. En op de aardbeving volgde vuur en ook in het vuur bevond de Heer zich niet. Op het vuur volgde een ademloze stilte. Zodra Elia dat hoorde, bedekte hij zijn gezicht met zijn mantel en ging naar buiten. Bij de ingang van de grot bleef hij staan. 'Wat kom je hier doen, Elia?' klonk een stem.

Psalmen 23:1-4 •

De Heer is mijn herder, mij zal niets ontbreken.

Hij brengt mij naar groene weiden, laat me rusten aan het water.

Hij geeft mij kracht en leidt me langs veilige paden, zoals hij beloofd heeft.

Al ga ik door een diepdonker dal, ik hoef geen gevaar te duchten,

want u, Heer, bent bij me, uw staf en uw stok beschermen mij.

Klaagliederen 3:25-29 •

Goed is de Heer voor wie naar hem uitkijkt, voor wie hem zoekt.

Goed is het in stilte te wachten, te wachten op hem, op bevrijding.
Goed is het te leren dragen, van jongs af aan.
Laten we ons afzonderen en stil zijn, als God het wil.
Laten we het hoofd buigen, misschien is er hoop.

Andere bronnen

Schreden tot Christus, p. 94

Kijk voor aanvullende teksten in de werkwijzer

B. Waar gaat “Op adem komen bij God” over?

Wij leven in een wereld die steeds drukker, luider en veeleisender wordt. Willen wij echt nog tijd aan God besteden, dan moeten we die “plannen”.

Alleen zijn met God is voor veel tieners niet gebruikelijk. Het staat in zekere zin haaks op waar zij de hele dag mee bezig zijn, en wat van hen wordt verwacht. Samen met je vrienden iets doen, wordt vaak veel belangrijker gevonden.

Maar soms kan het juist heel goed werken om er even tussenuit te knijpen om alleen met God te zijn. Voor sommigen is het opzoeken van een eenzame, rustige plek één van de vele manieren om met God te verkeren. Zelfs Jezus had zulke momenten van stilte en eenzaamheid nodig. Daarna kon hij zich weer helemaal richten op zijn werk.

Bij het woord “op adem komen” denk je misschien aan opgeven of verliezen. Of aan het feit dat je zo moe bent dat je niet meer weet hoe je verder moet gaan. Maar Jezus laat zien dat dit niet waar hoeft te zijn. Hij gebruikte de stilte en de rust om daarna des te krachtiger zijn werk weer te hervatten.

Dus voor vertegenwoordigers van het koninkrijk is de oproep “kom even op adem” geen aankondiging dat je opgeeft! Het is een oproep die vooraf gaat aan de leuze van de overwinnaars “Aanvallen!”

C. Wat is het doel van deze les?

Aan het einde van de les, zijn de tieners in staat om:

1. de meerwaarde in te zien van af en toe de rust te zoeken zoals de bijbel dat van ons vraagt.
2. manieren te ontwikkelen om met God te communiceren, ook als zij alleen zijn;
3. zelf stappen te zetten om wat vaker alleen te zijn.

D. Wat heeft u nodig aan materiaal?

Voor de rubriek Start

Activiteit B: Glas met water, blinddoek.

Voor de rubriek Verbinding leggen •

Schoolbord, of flipover.

Voor de rubriek Toepassen •

Schoolbord of flipover.

2. OVERBRUGGEN

A. De afgelopen week

Geef de groep ca. 10 minuten de tijd om:

- 1 te vertellen welke tekst zij uit het woensdaggedeelte (werkblad) hebben gekozen als *Tekst van de Week*. Geef hen de gelegenheid om hun tekst uit het hoofd op te zeggen;
2. hun eigen stelling bekend te maken, (zie hiervoor werkblad gedeelte van maandag). Vergeet niet de groep te wijzen op de citaten die wellicht uit andere (niet christelijke) bronnen afkomstig zijn. Dit soort citaten komt echter niet in alle lessen voor;
3. de antwoorden te bespreken die zij bij het gedeelte van zondag hebben gegeven. Bespreek de verschillende antwoorden in de groep en sluit af met de ideeën uit het gedeelte "Waar gaat 'Op adem komen bij God' over?" uit de handleiding.

Als u een grote groep hebt, maak dan verschillende kleinere groepjes, eventueel onder leiding van een andere volwassene.

B. Alternatieve onderdelen

- >> Zangdienst
- >> Zending
- >> Nieuws van andere projecten.

3. START

Opmerking vooraf. Stel vooraf uw eigen programma samen uit de verschillende mogelijkheden die worden geboden in de rubrieken: — *Start, Verbinden, Toepassen en Afsluiten*. U kunt onmogelijk alles gebruiken. In de rubriek *starten* vindt u meestal 3 keuze mogelijkheden: 2 activiteiten en 1 illustratie. Kies in ieder geval een van de twee activiteiten en gebruik de illustratie als u denkt dat deze bijdraagt aan het geheel. Ook in de rubriek *verbinden* wordt u een keuze voorgelegd. U kunt onmogelijk alle drie de suggesties uitvoeren binnen de tijd die beschikbaar is. De rubriek *toepassing* bevat een activiteit en een serie vragen. Beide zijn bedoeld om de stof te verwerken en eigen te maken.

Het is van belang de groep actief bij de stof te betrekken. Daarom zijn de verschillende activiteiten bedacht. Actief met elkaar werken schept een onderlinge band en respect voor elkaar.

Aarzel niet om de aandacht weer op de les van deze week te vestigen, als de discussie te ver mocht afdwalen.

A. Startactiviteit

Stap 1 • Het doel van deze oefening is tieners "echte stilte" te laten ervaren. U heeft hiervoor geen extra materiaal nodig.

Stap 2 • **Vertel: Vandaag wil ik jullie laten voelen wat het is om echt stil te zijn. Daarvoor moeten jullie helemaal rustig zijn. Doe je ogen maar dicht. Maak geen geluid, totdat ik zeg dat we klaar zijn.**

Stap 3 • Laat de groep gedurende 1 minuut stil zijn. Verbreek de stilte na 1 minuut en vertel de groep hoe lang zij stil zijn geweest.

Vraag • **Had je inderdaad het gevoel dat je 1 minuut stil bent geweest? Of had je het gevoel dat het langer of juist korter duurde?**

We herhalen de oefening nog eens. Nu wil ik dat jullie je concentreren op geluiden die je, normaal gesproken, niet hoort.

Herhaal de oefening, gedurende 1 minuut.

Vraag : Welke andere geluiden heb je gehoord? Wat denk jij: hebben tieners ook momenten van stilte nodig om geestelijk te groeien? Geef aan op een schaal van 1 tot 5 (1= helemaal niet en 5 = heel erg veel). Moedig aan tot discussie.

B. Alternatieve startactiviteit

Stap 1 • Het doel van deze oefening is te laten zien hoe moeilijk het is om aanwijzingen op te volgen als iedereen door elkaar heen praat. Degene die de aanwijzingen geeft, wordt steeds weer overschreeuwd door de anderen.

Vraag een vrijwilliger. Deze tiener moet iets moet opsporen. Laat hem/ haar zelf een partner kiezen die zijn gids is. Ergens in de kamer staat een glas water. Het is de taak van de gids om zijn partner, die geblinddoekt wordt, naar het glas water te gidsen. De opdracht is geslaagd als de speurder het glas water, zonder te morsen, heeft opgedronken.

Stap 2 • Vertel: De speurder moet nu de ruimte verlaten. Straks word je geblinddoekt en mag je weer binnenkomen.

Aan alle anderen: **Jullie moeten continu blijven praten. Niet schreeuwen of gillen, maar spreek net zo hard als de gids doet. Jullie moeten de speurder zoveel mogelijk afleiden, bijvoorbeeld door hem de andere kant op te sturen. Na een tijdje zal ik jullie gebaren om zachter te gaan praten. Blijf dus goed opletten.**

Tot de gids: **Ook jij mag niet schreeuwen. Probeer de aandacht van je partner vast te houden en leidt hem stap voor stap naar het glas water.**

Stap 3 • Laat nu de speurder, die ondertussen een blinddoek heeft voor gekregen, terug komen in de kamer. Zodra de gids zijn eerste aanwijzing geeft, mogen de anderen ook beginnen met praten. Na een tijdje geeft u het teken om steeds zachter te gaan praten. Laat ze een voor een ophouden met praten, totdat uiteindelijk alleen de stem van de gids overblijft.

Napraten • Vraag aan de speurder: Wat vond je van deze opdracht? Kon je de stem van je gids goed horen? Wat heb je nog meer gehoord, of dacht je te horen? Op welk moment werd het makkelijker om de aanwijzingen van jouw gids te volgen? Hoe was het om alleen nog maar de gids te horen?

Vraag aan de gids: Hoe is het jou vergaan in deze oefening? Kan je je nu beter voorstellen hoe God zich moet voelen als hij probeert met ons in contact te komen, dwars door het rumoer van ons dagelijkse leven?

C. Startillustratie

Vertel in uw eigen woorden het nu volgende verhaal.

Het geluid van een menigte

Het voetbal stadion in Rotterdam was uitverkocht. Het was een warme namiddag in oktober. Meer dan 40.000 enthousiaste fans van Feyenoord waren gekomen voor de wedstrijd tegen PSV.

Het was al snel duidelijk dat PSV het sterkste team was. Maar het was raar: naarmate PSV sterker werd en meer scoorde, begon het publiek steeds harder te klappen. Zelfs toen hun eigen team helemaal zoek werd gespeeld, bleven de Feyenoord fans lachen. Sommigen gaven elkaar zelfs een *high five*. Het leek er wel op alsof ze blij waren dat hun team zo dik ging verliezen. Wat was hier aan de hand?

Later bleek dat, nog geen 80 km verder op, Ajax werd verslagen door Groningen. Veel Feyenoord fans hadden hun radio meegenomen naar het stadion en juichten dus voor heel iets anders dan wat er op het veld zich afspeelde. Kennelijk luisterden zij naar een heel

andere stem.

Naar welke stem luister jij? — *Uit More Hot Illustrations for Youth Talks door Wayne Rice. Copyright 1995 by Youth Specialties Inc. Met toestemming van The Zondervan Corporation.*

Napraten • Vraag: Op welke manier lijken wij op de fans van Feyenoord, als wij werkelijk onze blik en ons oor gericht hebben op Gods koninkrijk? Wat zijn manieren om de juiste afstemming te vinden? Is het mogelijk om temidden van een drukke en hectische omgeving je af te zonderen en je te concentreren?

4. DWARSVERBANDEN

A. Verbinding maken met het koninkrijk

Vertel het volgende in uw eigen woorden:

Als burgers van Gods koninkrijk zijn wij op veel manieren met elkaar verbonden. Toch hangt de waarde van ieder individu niet alleen af van hoe hij/zij in de groep is. Het is minstens zo belangrijk wie je bent als je helemaal alleen bent. Tijdens zijn leven op aarde, maakte Jezus regelmatig tijd vrij om zich terug te trekken en even alleen te zijn.

Lees met elkaar de bijbelteksten uit het gedeelte van woensdag. Beantwoord met elkaar de volgende vragen. Bij de beantwoording zijn bijbels nodig, zodat de tieners ook de context van de verzen kunnen lezen.

- >> Wat zouden redenen kunnen zijn waarom Jezus graag alleen wilde zijn?
- >> In welke situaties wilde hij graag alleen zijn? (M.a.w. Wat ging er aan vooraf?)
- >> Wat was het resultaat?

Schrijf de hieronder staande vragen op een schoolbord of flipover:

- >> Welke belangrijke gebeurtenissen in het leven van de discipelen zullen hen naar plekken brengen waar het rustig en stil is?
- >> Wat zouden ze hebben gedaan toen zij alleen met God waren? (bidden, zingen, praten, luisteren, etc.) Waarom?
- >> Hebben deze periodes van afzondering volgens jou gevolgen gehad voor de manier waarop zij Gods koninkrijk hebben verkondigd? (1= het heeft veel gevolgen gehad, 5= het maakt eigenlijk niets uit.) Leg eens uit.

Bespreek met elkaar de ervaringen van David, Elia en Paulus, met bovenstaande vragen in het achterhoofd. Lees daarbij ook de onderstaande teksten. Enkele hiervan kunt u vinden in onderdeel 1a van deze les.

<u>David</u>	Psalmen 23:1-4 1 Samuël 16: 6-11 1 Samuël 17: 34-49 1 Samuël 18: 6-11
<u>Elia</u>	1 Koningen 19:11-13 1 Koningen 17: 2-7 1 Koningen 18 16-38 1 Koningen 19: 1-5
<u>Paulus</u>	Galaten 1: 15-18 Handelingen 7: 57-60 en 8:1-3 Handelingen 9:1-9 Handelingen 22:4-19

B. Verbanden leggen met de illustratie

Vraag iemand om het verhaal uit het gedeelte van Sabbat voor te lezen, of in eigen woorden te vertellen.

Napraten • Vraag: Wanneer je je realiseert onder welke omstandigheden Victor Frankl in het concentratiekamp gevangen heeft gezeten, kan je je wel voorstellen dat iemand behoefte heeft zo nu en dan even alleen te zijn. Op welke manier laat het verhaal van Victor Frankl zien dat het belangrijk is om je af en toe even op adem te komen? Wat is volgens jou de reden dat hij hier zoveel waarde aan hechtte?

Wat is volgens jou moeilijker: tijd vrijmaken om alleen met God te zijn of mensen ervan overtuigen dat zij het nodig hebben om af en toe alleen met God te zijn? Is het mogelijk om alleen te zijn als je temidden van veel mensen bent?

Wat is jouw favoriete plek als je alleen met God wil zijn? Lees nog eens de citaten uit het gedeelte van maandag. Welke citaten spreken jou het meeste aan? Waar heb je afzondering voor nodig? (Om vrede en rust te vinden. Om te bidden, te luisteren, na te denken.)

C. Verbanden leggen met het dagelijks leven.

Vertel: Ga in tweetallen bij elkaar zitten. Neem met elkaar door wat je maandag gaat doen. Bedenk daarbij vier mogelijkheden om gedurende de dag je terug te trekken en tijd voor God vrij te maken.

Wanneer zou jij deze momenten nemen?

Waar zou je dan heen gaan?

Op welke manier zou het jou dag veranderen als je je zo nu en dan zou afzonderen?

Geef de koppels een paar minuten de tijd om deze vragen te beantwoorden. Bespreek na afloop de antwoorden met de hele groep.

5. TOEPASSEN

A. Toepassingsactiviteit

Geef onderstaande gedachten in uw eigen woorden weer:

Er zijn op z'n minst twee manieren om tijd voor God vrij te maken.

De eerste is om tijd in je agenda te plannen waarop je je afzondert om alleen met God te zijn. Dit kan overal zijn, als je maar alleen bent op een rustige plek. Het kan je helpen om je dan te bedenken waar je staat in jouw reis met God.

Een tweede manier om dit te bereiken is om je in jezelf te keren. Je brengt je hart en hoofd tot rust en je probeert je open te stellen voor Gods stem. Het gaat er om dat je bereid bent om zijn stem te horen en naar hem te luisteren. Dit hoeft niet lang te duren. En het kan op ieder moment van de dag. Als je op weg bent naar school of naar huis, zelfs als je in de rij staat voor de kantine.

Vertel: Naarmate het jaar vorderde kreeg Jeffrey steeds meer behoefte om tijd aan God te besteden. Hij had al eerder bewust voor God gekozen en vond het nu tijd om dat ook te laten zien. Maar iedere keer kwam het er niet van. Bijbel lezen, bidden; het schoot er steeds bij in. Niet omdat hij het niet belangrijk vond. Maar omdat hij het gewoon niet gewend was. Hij had het elke dag zo druk met school, sporten, zijn hobby's en zijn vrienden, dat er bijna geen tijd overbleef om met God te spreken.

Hij besloot om raad te vragen. Hij vroeg mensen, van wie hij wist dat zij wél tijd konden vrijmaken voor God, wat hij zou kunnen doen. Hieronder volgt een aantal suggesties dat hij te horen kreeg:

Schrijf de volgende suggesties op een flipover of schoolbord:

- a. Maak voor jezelf herinneringstekentjes (briefjes, of andere symbolen) die je er aan herinneren dat God op jou wacht;
- b. Zoek iemand die hetzelfde wil als jij. Spreek met elkaar af om elkaar te herinneren aan jullie voornemen.
- c. Het hoeft allemaal niet zo strikt; Neem je tijd met God wanneer je er aan denkt. Doe het alleen als je er ook open voor staat.

Vraag: Wat zou jij Jeffrey aanraden? Heb jij een andere suggestie?

Vraag eventueel iemand uit de groep om de suggesties op het bord te schrijven.

Napraten • Vraag: Welk idee spreekt jou het meeste aan? Probeer de discussie zo te leiden dat tieners zelf met mogelijkheden komen die ze de komende week in de praktijk kunnen brengen.

B. Toepassingsvragen

1. Wat zijn volgens jou de grootste obstakels voor mensen om zich terug te trekken om alleen te zijn?
2. Ken jij iemand die regelmatig tijd vrijmaakt om alleen met God te zijn? Op welke manier merk je dat?
3. Om welke reden zou jij momenten van "op adem komen / er tegen aan gaan" inplannen?
4. In hoeverre is volgens jou alleen zijn met God belangrijk voor jouw reis met hem?
5. Kan je ook teveel tijd in afzondering zijn? Leg eens uit.

6. AFSLUITEN

Samenvatting

Vat de tekst hieronder in uw eigen woorden samen.

Een inwoner zijn van Gods koninkrijk staat of valt met onze relatie met God. Daarom hebben we af en toe momenten nodig waarop wij alleen met hem kunnen zijn. Je kunt het vergelijken met dagelijks in een kolenmijn werken, maar zo nu en dan de berg beklimmen om daar weer de frisse lucht in te kunnen ademen.

Het doel van alleen zijn is, dat je net zo lang stil bent, totdat je helemaal open staat voor de Heilige Geest en deze in contact kan komen met jouw echte "ik". Alles wat je bezig houdt, je meest belangrijke gedachten, kunnen gevoed worden door de Heilige Geest. Zo kan je je bewust worden van Gods plan met jou. Het is een plan dat vaak het dagelijks leven ver te boven gaat.

Zo kan eenzaamheid en stilte je dichterbij God brengen. De bijbel noemt dat "van aangezicht tot aangezicht". Iedereen die zo tijd met God heeft doorgebracht, realiseert zich achteraf pas hoe hard zij het nodig hadden.

7 De kunst van het luisteren, deel 1

DE KONING DIE ZERE VOETEN HAD

1. VOORBEREIDING

A. Bijbel

Jakobus 1:19, 20

Onthoud dit goed, mijn dierbare broeders en zusters: aarzel nooit om te luisteren, maar wacht met spreken en kwaad worden. Want wie zich boos maakt, volbrengt de wil van God niet.

Spreuken 10:19

Een veelprater gaat gemakkelijk te ver, wie spaarzaam is met woorden, is verstandig.

Spreuken 12:13-23

Een leugenaar verstrikt zich in zijn leugens, maar voor een oprecht mens is er altijd uitkomst. Van goede woorden wordt een mens zelf beter, van goede daden plukt hij zelf de vruchten. Een dwaas gaat in eigen ogen altijd de juiste weg, maar de wijze luistert naar goede raad. Een dwaas laat zijn ergernis meteen merken, maar een verstandig iemand houdt zijn afkeer voor zich. (...)

Gedachteloos gepraat kan een mens diep kwetsen, een wijs woord heelt wonden. (...)

Een verstandig mens loopt niet met zijn wijsheid te koop, maar dwazen spreiden hun onverstand graag ten toon.

Spreuken 17:19

Wie van ruzie houdt, bemint ook de misdaad;
wie een ander overschreeuwt, gunt hem ook de ondergang.

Spreuken 18:2-21

Een dwaas stelt geen prijs op inzicht; hij wil alleen maar zijn mening kwijt. (...)

De uitspraken van een dwaas leiden tot ruzie, alles wat hij zegt, roept om straf.

De uitspraken van een dwaas worden zijn ondergang, zijn eigen woorden zijn de strop om zijn nek. (...)

Wie antwoord geeft voordat hij geluisterd heeft, is een dwaas, hij maakt zich belachelijk. (...)

Een verongelichte broer is ontoegankelijker dan een vesting; een ruzie is als de grendel op de poort van een burcht.

Van je eigen woorden pluk je de vruchten; je woorden beslissen over je geluk.

Woorden hebben macht over leven en dood; wie graag spreekt, moet wel de gevolgen aanvaarden.

Spreuken 19:2-27

Zonder kennis van zaken helpt ook ijver niet en wie overhaast te werk gaat, maakt fouten. (...)

Een verstandig mens wordt niet snel boos; het is hem een eer een fout niet aan te rekenen. (...)

Luister naar goede raad, laat je terechtwijzen, alleen zo zul je uiteindelijk wijs worden. (...)

Mijn zoon, je hoeft niet naar goede raad te luisteren, als je er toch niet naar wil handelen.

Psalmen 141:3

Heer, houd mijn tong in toom, waak over mijn woorden.

Jakobus 3: 8

Maar geen mens kan de tong in bedwang krijgen. Ze is een rusteloos kwaad, vol dodelijk gif.

Kijk voor aanvullende teksten in de studiegids bij het gedeelte van woensdag.

B. Waar gaat “De kunst van het luisteren, deel 1” over?

Tijdens een training citeerde een bekende communicatietrainer de Chinese wijsgeer Confucius : "Een mens heeft twee oren en één mond om twee keer zoveel te luisteren dan te praten."

En dat is niet voor niets. God heeft goed ingeschat dat het voor een mens veel moeilijker zou zijn om goed te luisteren dan te spreken. Goed luisteren is een belangrijke voorwaarde om de ander te kunnen begrijpen. Mensen die goed kunnen luisteren zijn vaak in staat om anderen beter te begrijpen. Daardoor reageren zij ook beter op wat de ander vraagt en kunnen zij voorkomen dat er ruzie komt of gesprekken escaleren. Zo kunnen zij zelfs met “moeilijke” mensen omgaan. Waren wij allemaal maar van die goede luisteraars.

Dit geldt natuurlijk niet alleen voor mensen die een communicatietraining volgen. Ook voor ons Christenen is luisteren een belangrijke eigenschap. Om meerdere redenen, zo zal uit deze les blijken.

Goed kunnen luisteren is niet alleen handig in vriendschappen en familierelaties. Het is minstens zo belangrijk bij de keuzes die de tieners in hun verdere leven nog zullen maken. Deze twee lessen staan in het teken van goed leren luisteren. In de activiteiten zal een aantal praktische luistervaardigheden worden geoefend. Vaardigheden die de tieners goed kunnen gebruiken in hun persoonlijk leven, maar ook kunnen helpen om in geestelijk opzicht verder te groeien.

C. Wat is het doel van deze les?

Aan het einde van de les, zijn de tieners in staat om:

1. de waarde van goed luisteren in eigen woorden te vertellen;
2. enkele basale luistervaardigheden te benoemen;
3. de luistervaardigheden die in de les aan bod zijn gekomen, zelf in praktijk te brengen.

D. Wat heeft u nodig aan materiaal?

Voor de rubriek Start:

Activiteit A: A4 papier (minimaal 1 vel per persoon)

Activiteit B: kaartjes met afbeeldingen (of namen) van dieren (één voor iedere tiener)

Voor de rubriek Verbinding leggen:

Exemplaren van de les van deze week uit de studiegids, bijbels.

Voor de rubriek Toepassen:

Activiteit B: Kopieën van de bijlage “Wat zeg je nu eigenlijk”

2. OVERBRUGGEN

A. De afgelopen week

Geef de groep ca. 10 minuten de tijd om:

- 1 te vertellen welke tekst zij uit het woensdaggedeelte (werkblad) hebben gekozen als *Tekst van de Week*. Geef hen de gelegenheid om hun tekst uit het hoofd op te zeggen;
2. hun eigen stelling bekend te maken, (zie hiervoor werkblad gedeelte van maandag). Vergeet niet de groep te wijzen op de citaten die wellicht uit andere (niet christelijke) bronnen afkomstig zijn. Dit soort citaten komt echter niet in alle lessen voor;
3. de antwoorden te bespreken die zij bij het gedeelte van zondag hebben gegeven. Bespreek de verschillende antwoorden in de groep en sluit af met de ideeën uit het gedeelte "Waar gaat 'De kunst van het luisteren, deel 1' over?" uit de handleiding.

Als u een grote groep hebt, maak dan verschillende kleinere groepjes, eventueel onder leiding van een andere volwassene.

B. Alternatieve onderdelen

- >> Zangdienst
- >> Zending
- >> Nieuws van andere projecten.

3. START

Opmerking vooraf. Stel vooraf uw eigen programma samen uit de verschillende mogelijkheden die worden geboden in de rubrieken: — *Start, Verbinden, Toepassen en Afsluiten*. U kunt onmogelijk alles gebruiken. In de rubriek *starten* vindt u meestal 3 keuze mogelijkheden: 2 activiteiten en 1 illustratie. Kies in ieder geval een van de twee activiteiten en gebruik de illustratie als u denkt dat deze bijdraagt aan het geheel. Ook in de rubriek *verbinden* wordt u een keuze voorgelegd. U kunt onmogelijk alle drie de suggesties uitvoeren binnen de tijd die beschikbaar is. De rubriek *toepassing* bevat een activiteit en een serie vragen. Beide zijn bedoeld om de stof te verwerken en eigen te maken.

Het is van belang de groep actief bij de stof te betrekken. Daarom zijn de verschillende activiteiten bedacht. Actief met elkaar werken schept een onderlinge band en respect voor elkaar.

Aarzel niet om de aandacht weer op de les van deze week te vestigen, als de discussie te ver mocht afdwalen.

A. Startactiviteit

Stap 1: Geef iedereen een vel papier.

Stap 2: Vraag iedereen zo te gaan zitten, zodat zij niet kunnen zien wat de ander doet.

Stap 3: Bij deze oefening moeten jullie precies doen wat ik zeg. Geen vragen, geen "ja maar". Niet aan mij, en zeker niet aan je buurman of buurvrouw. Daar gaan we.

Vouw het vel papier in tweeën. Scheur nu de linkerbovenhoek er af. Vouw het papier nogmaals en scheur nu de rechterhoek aan de onderkant er af. Vouw het papier weer en scheur nu de linker boven- en onderhoek er af.

Vouw nu het papier weer uit en vergelijk het met het papier van je buurman/buurvrouw.

Napraten • Vraag: Wat valt je op, als je jouw papier vergelijkt met dat van anderen? (Het ziet er anders uit.) Waarom zijn ze verschillend? (Iedereen hoort de aanwijzingen op z'n eigen

manier.) **Stel dat dit een examen zou zijn geweest. Wie zou je dan de schuld geven van al die verschillende resultaten?** (De sabbatschoolleider) **Wat had ik anders moeten doen, zodat de resultaten meer op elkaar zouden lijken?** (Toestaan om vragen te stellen. Betere aanwijzingen geven.) **Wat had jij anders kunnen doen?** (Het verbod op vragen stellen naast me neer leggen.) **Waarom heb je dat dan niet gedaan?**
Welke belangrijke les over communicatie kunnen wij hieruit leren? (Het is moeilijk om de boodschap volledig te begrijpen als je niet de mogelijkheid hebt om vragen te stellen ter verduidelijking.)

Vertel: Het is moeilijk om goed te blijven luisteren als je geen vragen mag stellen. Reageren, vragen stellen, verduidelijken; het zijn allemaal onderdelen van goed luisteren (en goed begrijpen!) horen.

B. Alternatieve startactiviteit

Stap 1: Geef iedereen een kaartje met daarop de naam of de afbeelding van een dier.

Stap 2 • Vertel: Ik heb jullie net allemaal een kaartje met daarop de naam (of een foto) van een dier gegeven. Ik wil het namelijk met jullie hebben over de manier waarop deze dieren zouden communiceren als ze, net zoals wij, zouden kunnen praten.

Bijvoorbeeld: een stier zal afwijzend en verdedigend kunnen zijn; een slang stiekem en gemeen; een duif rustig en afwachtend; een aap altijd in voor een geintje en zo druk dat hij eigenlijk geen tijd heeft om naar iemand anders te luisteren. Etc.

Besprek zo met de groep de verschillende dieren. Andere mogelijkheden: een gorilla, een schildpad, een leeuw, een kangaroo, een papagaai, een pauw, een struisvogel. Zorg ervoor dat de voorbeelden die u kiest aansprekend genoeg zijn.

Stap 3 • Vertel: Laten we, wat we net met elkaar hebben besproken over deze dieren, nu eens in praktijk brengen. (Breng een actueel onderwerp ter sprake. Iets dat net in het nieuws is geweest, of dat in jullie plaatselijke gemeente speelt.) **Tijdens de discussie moet iedereen spreken zoals zijn/haar dier op de kaart dat zou doen.**

Laat de groep ca. 5 minuten met elkaar op deze manier praten. Grijp in als de discussie te veel ontspoot. Stel vragen wanneer de discussie stilvalt.

Napraten • Vraag: Wat vond jij er van? Hielp het je, of stond het je juist in de weg om te zeggen wat je wilde zeggen? (Sommigen wilden helemaal niet luisteren, anderen weer juist wel.) Was jij in staat om goed naar anderen te luisteren? (Ik was te druk met het verdedigen van mijn eigen standpunt om naar anderen te luisteren. Ik liet het toe dat anderen meer aan het woord waren dan ik.) Hoe voelde het om in de huid van een dier te kruipen? (Het was makkelijk. Het dier paste goed bij mij. Ik vond het moeilijk om zo agressief / gemeen te moeten zijn.) Welke eigenschappen pasten goed bij jou? Welke juist helemaal niet? Laten we nu eens een stap verder gaan. Ken jij mensen die op dezelfde manier communiceren als de dieren die wij net besproken hebben? Welk gevoel geven zij jou of anderen? (Goed, zij geven mij het gevoel dat ik gehoord word. Genegeerd of juist geaccepteerd.) Welk dier heeft volgens jou de beste manier van communiceren? Wat leert deze oefening jou over jouw eigen manier van communiceren? (Ik zou meer assertief moeten zijn; beter moeten luisteren; niet zo nadrukkelijk aanwezig moeten zijn; etc.)

Vertel: Eén van de teksten van deze week is Jakobus 1:19. Vraag iemand om deze tekst voor te lezen. Deze les gaan wij met elkaar onderzoeken hoe wij dit het beste in praktijk kunnen brengen.

C. Startillustratie

Vertel in uw eigen woorden het nu volgende verhaal.

Dit verhaal gaat over een boer die een papagaai wilde kopen. Hij ging naar een dierenwinkel en vertelde de eigenaar wat hij zocht.

"Ik heb precies wat je zoekt", zei de eigenaar. Hij ging snel naar het magazijn, en kwam terug met een uil. "Dit is een heel mooie vogel", zei hij. De uil zat op een boomstronk en deed verder niets. Hij staaarde een beetje voor zich uit. "Maar hij kan toch wel praten?" vroeg de boer.

"Uiteraard", zei de eigenaar, "Als je maar geduld hebt en elke dag tegen hem praat."

Blij met zijn aankoop ging de boer naar huis.

Een paar weken later kwamen de boer en de eigenaar van de dierenwinkel elkaar weer tegen. "En, hoe gaat het met de papagaai? Zegt hij al iets?" vroeg de eigenaar.

"Nee", zei de boer, "Hij kan nog niet praten. Maar luisteren kan hij als geen ander!"

— Pastor Hermann Wilm, in Paul Lee Tan, Encyclopedia of 15,000 Illustrations: Signs of the Times. Copyright © 1998 Paul Lee Tan. All rights reserved. Database © 1998 NavPress Software.

Napraten • Vraag: Op welke manier was de uil een goede luisteraar? (Hij sprak niet. Hij was stil.) **Hoef je alleen maar stil te zijn om goed te luisteren?** (Nee, je moet ook proberen te begrijpen wat de ander je wil duidelijk maken. Soms moet je ook wat zeggen, een vraag stellen, of een opmerking maken om te laten zien dat je het snapt.) **Welke band is er ontstaan tussen de boer en de uil?** (Geen. De boer had niet eens door dat hij een uil had gekocht in plaats van een papagaai.)

Vertel: We kunnen allemaal begrijpen dat luisteren meer is dan alleen even je mond houden en wachten tot de ander is uitgesproken.

4. DWARSVERBANDEN

A. Verbinding maken met het koninkrijk

Vraag: Wie zijn er belangrijker voor je geweest; personen die veel te zeggen hadden, of personen die naar je luisterden? (Nodig de tieners uit om hun ervaringen te vertellen.)

Vertel: Het vermogen om goed te luisteren is één van de meest belangrijke vaardigheden van een vertegenwoordiger van Gods koninkrijk. Goed luisteren kan je niet van de ene op de andere dag. Het is iets dat je moet oefenen, iedere dag weer. Jakobus draagt ons op om "snel te zijn om te horen en langzaam om te spreken". (Vraag iemand om deze tekst voor te lezen, als dit nog niet eerder is gebeurd.)

Vraag: Wat is dat eigenlijk "snel zijn om te horen"?

Hieronder volgt een aantal tips die je kan gebruiken als iemand anders aan het woord is. (Hiermee zal je in ieder geval een betere luisteraar worden dan de uil!)

Vertel de onderstaande tips in uw eigen woorden. Gebruik hiervoor ook de flipover om de ideeën op te schrijven terwijl u vertelt. Hiermee zullen de ideeën beter blijven hangen.

1. Probeer zoveel mogelijk jouw vooroordelen, gevoelens, behoefte om gelijk te krijgen, etc. aan de kant te zetten.
2. Wees alert. Laat je gedachten niet afdwalen, sta niet te dromen, of alvast te bedenken wat je straks gaat zeggen. Laat je niet afleiden.
3. Val de ander niet in de rede — tenzij je behoefte hebt aan verduidelijking.
4. Let niet alleen op *wat* er gezegd wordt. Let vooral op *hoe* het wordt gezegd. Meer dan 90% van onze communicatie wordt bepaald door andere dingen dan woorden alleen. (= non verbale communicatie)

Uiteraard kan je niet alles tegelijk doen. Afhankelijk van de situatie is de ene tip wel bruikbaar en de andere niet. Als je er mee aan de slag gaat, zal je zien, dat je beter in staat zal zijn om te luisteren. Niet alleen naar wat anderen je te zeggen hebben, maar ook wat God je te zeggen heeft. Want om goed naar mensen te luisteren, heb je zijn geest nodig om je te laten zien waar jouw eigen vooroordelen liggen. Hij kan je helpen om alert te blijven, de juiste toon te vinden in je antwoord, de gevoelens van de ander te peilen. In gebed en in bijbelstudie geeft God je een open geest, zodat je je open kan stellen voor de naaste. Deze dingen zijn onmisbaar. Alleen zo kan je leren om "snel te zijn om te horen, en langzaam om te spreken."

B. Verbanden leggen met de illustratie

Vraag iemand om het verhaal uit het gedeelte van Sabbat voor te lezen, of in eigen woorden te vertellen.

Napraten • Vraag: Wat deed de minister? (Hij luisterde echt en kon daardoor begrijpen wat het echte probleem van de koning was. Hij liet zich niet intimideren door de dreigementen van de koning.) **Waarom handelde hij juist op deze manier?** (Zo redde hij zijn eigen leven. Hij wilde in een goed blaadje komen bij de koning. Hij wilde hem echt helpen.) **Op welke manier kunnen wij op deze minister lijken?** (De moeite nemen om echt naar mensen te luisteren, je niet laten afschrikken door de manier waarop ze dingen zeggen. Je hoeft het je niet altijd persoonlijk aan te trekken wat ze tegen je zeggen.)

Vertel: Goed luisteren; dat is ook door de boosheid en de pijn van de ander heen luisteren. Zo kan je er achter komen wat de ander echt nodig heeft.

C. Verbanden leggen met het dagelijks leven.

Schets het volgende scenario:

Je hebt afgesproken om je vrienden te ontmoeten. Maar de plek waar jullie hebben afgesproken is ver weg, en je hebt eigenlijk iemand nodig die jou er heen brengt. Helaas kan niemand bij jullie thuis jou even weg brengen. Je zeurt, schreeuwt, wordt boos, makt, slaat met de deuren, en uiteindelijk besluit je om gewoon niets meer te zeggen. Maar nog steeds wil niemand jou er heen rijden. Je bent boos en beschuldigt iedereen er van jouw leven te verpesten.

Even later komt je oudere broer bij je op de kamer. "Dimmen jij!" sist hij je toe. "Pa en ma hebben vandaag allebei te horen gekregen dat het bedrijf waar zij werken gaat sluiten. Ze zijn allebei ontslagen."

Je voelt je schuldig dat je jezelf zo hebt laten gaan. Welke les heb je geleerd?

Vertel: In het boek Spreuken staan veel teksten die ons kunnen steunen als het even tegen zit. Laten we samen eens een aantal van die teksten lezen. Lees met elkaar:

Spreuken 12:13-16, 18, 23;

Spreuken 18:2, 6, 7, 13, 19-21;

Spreuken 19: 2, 11, 20, 27.

Vertel: Dat is niet niks dat daar staat! Niemand vindt het leuk om voor gek uitgemaakt te worden.

Maar dat hoeft niet het laatste woord te zijn. God heeft ons beloofd dat hij ons zal helpen om dit gedrag te veranderen. Met zijn hulp kunnen we leren om eerst te luisteren in plaats van gelijk met ons antwoord klaar te staan.

Laten we met elkaar eens een aantal van zijn beloftes lezen. Lees met elkaar **Spreuken 19:20, en Psalmen 141: 3.**

5. TOEPASSEN

A. Toepassingsactiviteit

Maak groepjes van twee.

Vertel: De opdracht is als volgt: Jullie gaan een gesprek houden. In dit gesprek mag de een praten, de ander luistert alleen. Degene die praat mag over alles spreken dat hem invalt. De luisteraar luistert en observeert. Hij let op of het onderwerp belangrijk is voor de verteller, of hij er werkelijk in geïnteresseerd is of niet, welk gevoel hij er bij heeft, of hij echt laat zien wat het voor hem betekent of dat hij iets verbergt. Let ook op de lichaamstaal en op zijn stem (hoog, laag, boos, verdrietig, vrolijk).

Jullie hebben ongeveer 5 minuten de tijd. Ik geef jullie een teken wanneer de tijd voorbij is. (Schrijf eventueel op het bord het lijstje met aandachtspunten voor de luisteraar.)

Vertel: Nu doen we de oefening nog een keer, maar nu draaien we de rollen om.

Napraten • Vraag: Aan de luisteraars: Waar ging het gesprek over? Wat heb je gehoord? (Vraag ook aan de partner: Klopt het wat de ander zegt?) **Wat vond jouw partner van het onderwerp? Hoe wist je dat? Hoe klonk zijn stem?** (Scherp, hoog, luid, mompelend) **Hoe zat hij er bij? Wat was zijn lichaamshouding?** (Onderuitgezakt, rechtop, op het puntje van z'n stoel)

Vraag: Wat was voor jullie, sprekers, het moeilijkst? (Een onderwerp verzinnen. Aan de ander te vertellen hoe ik er echt over dacht.) **En hoe zit dat voor de luisteraars?** (Om echt geïnteresseerd te blijven in wat de ander te vertellen had. Niet te lachen.) **Wat moest je doen om geïnteresseerd te blijven?** (Anderen negeren. Mij niet laten afleiden. Mijn partner blijven aankijken.)

Vertel: Net als de minister in ons verhaal, zullen ook wij soms tussen de regels door moeten luisteren om er achter te komen wat de ander precies bedoelt. Bedenk je dat nog geen 10% van alle communicatie via woorden gaat. Goed luisteren betekent dus ook letten op lichaamstaal, en iemands stem. Zonder deze dingen kan je nooit goed begrijpen wat er echt gezegd wordt.

B. Toepassingsactiviteit

Deel **bijlage 7** uit. Maakt groepjes van 3 of 4 personen. Laat ieder groepje de opdrachten maken. Na afloop vertelt ieder groepje wat zij gevonden hebben.

Napraten • Vertel: Goed luisteren begint bij hoe wij op anderen reageren.

Een voorbeeld. Stel, iemand is helemaal over de rooie, hij schreeuwt en ziet er dreigend uit. Op dat moment zit zijn lichaam vol met een stof die wij adrenaline noemen. Deze stof zorgt er voor dat je in een staat van "vluchten of vechten" komt; alle zenuwen staan gespannen, hetzij om snel te kunnen ontsnappen, hetzij om het gevecht (letterlijk!) aan te gaan. Zoveel spanning kan ook makkelijk op jou overslaan. Hun manier van reageren kan van grote invloed zijn op wat je hoort.

Denk nog eens terug wat wij in Jakobus hebben gelezen: "Wees snel om te luisteren, langzaam om te spreken, langzaam om boos te worden." (Jakobus 1:19).

De manier waarop wij reageren kan er voor zorgen dat deze persoon weer bij zinnen komt. Alles hangt af van jou reactie.

Antwoord bij opdracht 2 van bijlage 7

1 neemt Sofie helemaal niet serieus. Er is geen probleem en als er al een probleem is, waait dat wel over. Of Sofie haar verhaal nu vertelt of niet: het doet er niet toe. Dat voelt ze ook.

3 geeft een oplossing voor het probleem, maar gaat niet in op wat Sofie voelt. Ze maakt haar afhankelijk. Ze helpt Sophie niet naar het probleem te kijken. Wat loopt fout, waarom?

2 luistert actief. Hij vat kort samen wat Sofie zegt en gaat zo even na of dat gevoel klopt. Hij geeft niet onmiddellijk een oplossing, mening, kritiek of verwijt, maar nodigt Sofie uit om over haar gevoelens te praten. Zo probeert hij te begrijpen wat het kind echt bedoelt. Het kind voelt zich begrepen en gesteund en is bereid om samen een oplossing te zoeken. Daar gaat actief luisteren echt over.

C. Toepassingsvragen

1. Waarom is goed luisteren zo belangrijk?
2. Noem drie belangrijke voorwaarden om goed te luisteren.
3. Wat moet je juist niet doen, wanneer iemand anders aan het woord is?
4. Zijn er nog meer dingen waar je op kan letten, dan alleen op *wat* iemand zegt?
5. Beschrijf een gesprek dat je nog niet zo lang geleden hebt gehad en dat niet goed liep. Wat had jij anders kunnen doen, zodat het gesprek beter was verlopen?
6. Wat is de beste manier om een moeilijk gesprek te beginnen? Geef een voorbeeld.

6. AFSLUITEN

Samenvatting

Vat de tekst hieronder in uw eigen woorden samen.

Een bekend gezegde luidt: "God heeft ons twee oren gegeven en maar één mond."

Kennelijk voorzag hij dat luisteren twee keer zo moeilijk is als spreken.

Goed luisteren is misschien wel één van de moeilijkste dingen die er is. Maar het is ook één van de meest belangrijke dingen die wij, inwoners van Gods koninkrijk, kunnen doen.

Goed luisteren is moeilijk, maar niet onmogelijk. Iedereen kan het leren. Maar dan moet je er wel wat voor willen doen. Je moet het oefenen, leren. Want het kan van levensbelang zijn voor de keuzes die je gaat maken; je school, je studie, je carrière.

Maar het gaat dieper. De wereld heeft goede luisteraars nodig. Mensen die luisteren en begrijpen waar de ander behoefte aan heeft. Dat is jouw taak, als inwoner van Gods koninkrijk.

BIJLAGE LES 7, (BIJ ONDERDEEL 5B)

“Wat zeg je nu eigenlijk?”

1.

Jeroen zegt: *Ik wil niet naar de kerk. Het is er saai en ik voel me daar niet thuis.*

Wat zou Jeroen kunnen bedoelen?

2.

Sofie (8) komt boos terug van school. Ze gooit haar rugzak in de hoek en begint te huilen. «Ik speel niet meer met Kathi», roept ze.

Wat bedoelt Sofie?

Wie reageert er het best?

1. «Ach, morgen ben je die ruzie al lang weer vergeten.»
2. «Ben je boos op Kathi?»
3. «Speel morgen gewoon met iemand anders, er zitten nog meer aardige meisjes in je klas.»

3.

Johnny: Willem wil vandaag niet met me spelen. Hij wil nooit wat ik wil.

Moeder: Nou, waarom doe je dan niet eens zijn zin? Je moet met al je vriendjes leren opschieten. (adviseren, moraliseren)

Johnny: Ik wil hem niet zijn zin geven, ik wil trouwens niet met hem kunnen opschieten.

Moeder: Nou, ga dan iemand anders zoeken om mee te spelen, als je zonedig spelbreker moet zijn. (een oplossing geven, schelden)

Johnny: Hij is een spelbreker, ik niet. En ik heb niemand anders om mee te spelen.

Moeder: Je bent van streek omdat je moe bent. Morgen zal het wel beter gaan. (interpreteren, geruststellen)

Johnny: Ik ben helemaal niet moe en het gaat morgen vast niet beter. Je snapt helemaal niet wat een hekel ik aan dat rotjong heb.

Moeder: Dat moet je niet zeggen. Als je dat nog eens zegt over een vriendje, ik waarschuw je... (bevelen, dreigen)

Johnny: (Loopt mokkend weg): Ik vind het hier niet fijn, ik wou dat we gingen verhuizen.

Kun jij het beter dan de moeder van Johnny? Hoe zou jij reageren?

8 De Kunst van het luisteren, deel 2

ANDROCLES EN DE LEEUW

1. VOORBEREIDING

A. De Bijbel

Jakobus 1:19, 20 •

Onthoud dit goed, mijn dierbare broeders en zusters: aarzel nooit om te luisteren, maar wacht met spreken en kwaad worden. Want wie zich boos maakt, volbrengt de wil van God niet.

Matteüs 5:13-16 •

U bent het zout voor de aarde. Als het zout zijn kracht verliest, is er niets om het weer zout te maken. Het deugt nergens meer voor. Je kunt het alleen nog maar weggooien op straat, waar de mensen eroverheen lopen.

U bent het licht voor de wereld. Een stad die op een berg ligt, kan niet verborgen blijven. En men steekt geen olielamp aan om haar onder een korenmaat te zetten, maar men zet haar op de standaard. Dan straalt zij licht uit voor allen die in huis zijn. Zo moet u ook uw licht laten uitstralen voor de mensen. Dan kunnen zij het goede zien dat u doet, en zullen zij uw Vader in de hemel eer bewijzen.'

Handelingen 13:47 •

Want zo heeft de Heer het ons opgedragen:

'Ik heb u aangesteld om een licht te zijn voor de volken, om bevrijding te brengen voor heel de aarde.'

Romeinen 1:14-16 •

Want ik heb een verplichting tegenover volken met beschaving en volken zonder beschaving, tegenover mensen met kennis en mensen zonder kennis. (...) Ik schaam mij niet voor het evangelie. Het is een machtig middel waarmee God iedereen redt die gelooft, allereerst de Joden, maar ook de niet-Joden.

1 Korintiërs 9:19-22 •

Vrij als ik ben en van niemand afhankelijk, heb ik me toch als slaaf in dienst gesteld van alle mensen om zoveel mogelijk mensen voor Christus te winnen. (...) Voor alle mensen ben ik van alles geworden om op alle mogelijke manieren er enkelen te redden.

Openbaring 2:7 •

Wie oren heeft, laat hij luisteren naar wat de Geest aan de gemeenten te zeggen heeft.

Kijk voor aanvullende teksten in de studiegids bij het gedeelte van woensdag.

B. Waar gaat "De kunst van het luisteren, deel 2" over.

Vorige week hebben we het gehad over goed luisteren. Deze week gaan we daar mee verder. Met elkaar zullen we een aantal oefeningen doen om goed te leren luisteren. Ook deze week zal weer een aantal communicatietrainers aan het woord komen. Zij zullen ons uitleggen hoe belangrijk het is om goed te luisteren naar de ander. Wij noemen dat ook wel effectief luisteren of actief luisteren.

Effectief luisteren is onmisbaar voor iedereen die echt geïnteresseerd is in de ander. Effectief luisteren :

1. je bent in staat om je eigen gevoelens en gedachten te beheersen terwijl je je concentreert op wat de ander vertelt;
2. is regelmatig verhelderende vragen stellen en feed back geven op wat de ander zegt. Zo voorkom je verkeerde conclusies en vooronderstellingen;
3. is een middel om te leren van anderen die kennis of ideeën hebben die jij niet hebt. Zo kan je van iedereen weer iets nieuws leren;
4. kan ons helpen om anderen de waardering te geven die ze toekomt;
5. is belangrijk wanneer iemand jou van iets beschuldigt.

Actief luisteren is belangrijk wanneer anderen jou om raad vragen. Actief luisteren:

1. voorkomt dat je te snel met jouw mening komt (zonder te checken of onze oplossing wel past bij degene die een probleem heeft.);
2. voorkomt dat meningsverschillen in grote ruzies escaleren;
3. kan je helpen om vol vertrouwen voor jouw mening uit te komen. Je hebt immers goed geluisterd naar de ander (en gecontroleerd of je hem/haar goed begrepen hebt.).

C. Wat is het doel van deze les?

Aan het einde van de les, zijn de tieners in staat om:

1. enkele technieken voor actief en effectief luisteren toe te passen;
2. zelf onder woorden te brengen wat voor hen het belang is van actief en effectief luisteren;
3. op basis van de technieken die zij hebben geleerd, beter te reageren op wat anderen zeggen.

D. Wat heeft u nodig aan materiaal?

Voor de rubriek Start •

Activiteit A: bolletjes touw, lint of garen.

Voor de rubriek Verbinding leggen

Kopieën van de les van deze week uit de studiegids, bijbels.

2. OVERBRUGGEN

A. De afgelopen week

Geef de groep ca. 10 minuten de tijd om:

1. te vertellen welke tekst zij uit het woensdaggedeelte (werkblad) hebben gekozen als *Tekst van de Week*. Geef hen de gelegenheid om hun tekst uit het hoofd op te zeggen;
2. hun eigen stelling bekend te maken, (zie hiervoor werkblad gedeelte van maandag). Vergeet niet de groep te wijzen op de citaten die wellicht uit andere (niet christelijke) bronnen afkomstig zijn. Dit soort citaten komt echter niet in alle lessen voor;
3. de antwoorden te bespreken die zij bij het gedeelte van zondag hebben gegeven. Bespreek de verschillende antwoorden in de groep en sluit af met de ideeën uit het gedeelte "Waar gaat 'De kunst van het luisteren, deel 2' over?" uit de handleiding.

Als u een grote groep hebt, maak dan verschillende kleinere groepjes, eventueel onder leiding van een andere volwassene.

B. Alternatieve onderdelen

- >> Zangdienst
- >> Zending
- >> Nieuws van andere projecten.

3. START

Opmerking vooraf. Stel vooraf uw eigen programma samen uit de verschillende mogelijkheden die worden geboden in de rubrieken: — *Start, Verbinden, Toepassen en Afsluiten*. U kunt onmogelijk alles gebruiken. In de rubriek *starten* vindt u meestal 3 keuze mogelijkheden: 2 activiteiten en 1 illustratie. Kies in ieder geval een van de twee activiteiten en gebruik de illustratie als u denkt dat deze bijdraagt aan het geheel. Ook in de rubriek *verbinden* wordt u een keuze voorgelegd. U kunt onmogelijk alle drie de suggesties uitvoeren binnen de tijd die beschikbaar is. De rubriek *toepassing* bevat een activiteit en een serie vragen. Beide zijn bedoeld om de stof te verwerken en eigen te maken.

Het is van belang de groep actief bij de stof te betrekken. Daarom zijn de verschillende activiteiten bedacht. Actief met elkaar werken schept een onderlinge band en respect voor elkaar.

Aarzel niet om de aandacht weer op de les van deze week te vestigen, als de discussie te ver mocht afdwalen.

A. Startactiviteit

Stap 1 • Verdeel de groep in kleinere groepjes van 5 tot 7 personen.

Stap 2 • Stel een controversieel onderwerp ter discussie. Een andere mogelijkheid is om de groepjes een ingewikkeld probleem te laten oplossen. Geef hen de opdracht om binnen 5 minuten met een oplossing te komen.

Stap 3 • Iedere groep krijgt een bolletje wol, garen of lint. De eerste persoon die het woord neemt, pakt het uiteinde. Als iemand anders het woord neemt geeft hij het bolletje door aan de persoon. Zo geeft iedere persoon het bolletje door aan de volgende die het woord neemt, net zolang totdat het garen op is. Laat de groep na afloop van de discussie het patroon ontdekken.

Napraten • Vraag: Wat valt jullie op als je naar het patroon kijkt? Is er iemand veel aan het woord geweest? Zijn er ook die helemaal niet gesproken hebben? Wat zouden de redenen hiervan kunnen zijn? (Misschien zijn ze verlegen of kregen ze geen kans om ook iets te zeggen omdat anderen steeds aan het woord waren. Als we meer tijd hadden gehad, was vast iedereen aan bod gekomen.) **Hoe zou het patroon eruit hebben gezien als de luisteraars het bolletje hadden doorgegeven, i.p.v. de sprekers? Welke invloed hadden de luisteraars?** (Helemaal geen enkele! Zij hebben immers niets gezegd. Zij moedigden stilzwijgend de sprekers aan om hun mening te geven.) **Op welke manier waren de sprekers afhankelijk van de luisteraars?** (Niet iedereen kan tegelijkertijd aan het woord zijn. De spreker heeft luisteraars nodig.)

Kijk nog eens goed naar het patroon dat jullie bolletje garen heeft gemaakt. Wat zegt dat over jullie discussie en/of de oplossing die jullie hebben gevonden. (Eigenlijk is het helemaal geen gezamenlijke oplossing geweest.) **Laten wij Jakobus 1:19, 20 er nog eens op naslaan. Welk verband zien jullie tussen deze teksten en de oefening die wij net gedaan hebben?**

Vertel: De verhouding tussen sprekers en luisteraars is erg gevoelig. Een spreker kan niet zonder luisteraar, maar een luisteraar kan ook niet zonder spreker. Bij effectieve communicatie moet er altijd iemand zijn die luistert.

Vraag: Wat zou jij kunnen doen om er voor te zorgen dat er altijd iemand is die luistert en iedereen aan het woord komt? (Zorg ervoor dat je zelf ook de rol van luisteraar op je neemt.)

B. Alternatieve startactiviteit

Stap 1: Laat de groep in twee rijen tegen over elkaar plaatsnemen.

Stap 2: De ene rij stuurt u naar de gang. Terwijl zij buiten staan, geeft u de andere rij de opdracht om straks alles te "spiegelen", d.w.z. na te doen wat de persoon tegenover hen doet.

Stap 3: U laat de groep weer binnenkomen. U geeft hun de opdracht om een grappig of vreemd voorval of iets dergelijks te vertellen dat hun, of iemand uit hun omgeving, is overkomen.

Observeer de groep, alsof er niets ongewoons gaat gebeuren. Wees niet verbaast als sommigen in lachen uitbarsten of juist in verwarring raken.

Napraten • Vraag: Wat is er precies grappig? Hoe is het om iemand tegenover je te hebben die je in alles nadoet? (grappig, raar, vreemd.) **Hoe is het om iemand in alles na te doen?**

(Best lastig, je moet heel goed kijken. Je hebt niet eens tijd om na te denken.)

Wat kan de waarde van "spiegelen" zijn? (Het dwingt je om je helemaal op de ander te concentreren. Je moet een beetje gaan denken zoals zij doen.) **Hoe zou je "spiegelen" kunnen gebruiken als middel bij het luisteren?** (Je laat zien dat je geïnteresseerd bent in de ander en dat je begrijpt wat hij/zij vertelt. Je herhaalt wat hij zegt.)

Vertel: Laten zien dat je geïnteresseerd bent in wat de ander je vertelt, is een belangrijk onderdeel van luisteren.

Vraag: Op welke manieren hebben we in deze oefening laten zien dat wij geïnteresseerd waren? (Imiteren van de gezichtsuitdrukking, niet onderuitgezakt in je stoel zitten, maar recht op en een beetje naar de ander toegebogen.)

Vertel: Natuurlijk hebben we in deze oefening een beetje overdreven. Hieronder volgt nog een aantal tips die je kan gebruiken:

1. Kijk jouw gesprekspartner aan en maak oogcontact;
2. Neem een open houding aan; Ga niet met je armen en benen over elkaar zitten.
3. Zit niet onderuitgezakt op je stoel;
4. Knik af en toe met je hoofd ten teken dat je je partner begrijpt.
5. Val de ander niet in de rede, tenzij je een vraag wil stellen over iets dat je niet begrepen hebt;
6. Laat je niet afleiden. Telkens op je horloge kijken, of je mobiele telefoon opnemen kunnen de gesprekspartner het gevoel geven dat jij eigenlijk liever iets anders doet, dan met hem praten.

C. Startillustratie

Vertel in uw eigen woorden het volgende verhaal.

Voorbeeld 1:

Franklin D. Roosevelt, één van de eerste presidenten van de Verenigde Staten, had altijd een grote glimlach op z'n gezicht. Totdat hij er op een dag genoeg van kreeg om altijd maar te lachen. Hij besloot om eens te onderzoeken of iemand eigenlijk wel hoorde wat hij zei. Hij bedacht een experiment.

Iedereen die hem de hand kwam geven, kreeg een grote glimlach, terwijl hij zachtjes zei: "Ik heb mijn oma vanochtend vermoord." Tot zijn grote verbazing antwoordde vrijwel iedereen "Wat leuk!" of, "Ik heb erg veel bewondering voor wat u doet." Niemand luisterde eigenlijk naar wat hij zei. Behalve één buitenlandse diplomaat. Want toen de president hem de hand schudde en mompelde dat hij zijn oma had vermoord, antwoordde de diplomaat; "Dan had ze dat vast en zeker verdiend." — Richard Breusch, in *Paul Lee Tan*, Encyclopedia of 15,000 Illustrations: Signs of the Times. Copyright © 1998 Paul Lee Tan. All rights reserved. Database © 1998 NavPress Software.

Voorbeeld 2:

Er bestaat een hele speciale vorm van doofheid. Hierbij kan je alles horen, behalve woorden. Het tikken van een horloge, het zingen van een vogel, alles kan je horen. Maar je hoort niemand spreken. Niet in je moedertaal, noch in een vreemde taal. Dit komt doordat er een beschadiging is aan de hersenen. De hersenen geven niet door dat het om woorden gaat. Geef iemand een boek, en hij snapt precies wat er staat. Maar als je het hetzelfde vertelt, hoort hij alleen maar geluid. — W. H. Thomson, in *Paul Lee Tan*, Encyclopedia of 15,000 Illustrations: Signs of the Times. Copyright © 1998 Paul Lee Tan. All rights reserved. Database © 1998 NavPress Software.

Napraten • Vraag: Wat kunnen wij uit deze voorbeelden leren als het gaat om effectief luisteren? (Verschillende antwoorden mogelijk. Het gaat er om dat in de discussie duidelijk wordt dat luisteren meer is dan alleen je oren gebruiken.) Herhaal **Jakobus 1:19**.

4. DWARSVERBANDEN

A. Verbinding maken met het koninkrijk

Vertel de onderstaande ideeën in uw eigen woorden.

Vertegenwoordigers van Gods koninkrijk moeten bereid zijn om overal te gaan waar God hen stuurt. Zelfs als dat plekken zijn waar anderen niet durven te komen.

Mattheüs 5: 13-16 vergelijkt mensen die geloven met zout en met licht. Aan zout heb je niets als je het alleen maar in een potje laat zitten. Het moet gemengd worden met iets anders, anders werkt het niet. Het verandert de smaak van een gerecht. Zonder zout zou het weinig of geen smaak hebben. Maar van teveel zout wordt het gerecht oneetbaar. Zout moet zout zijn, anders kan je het net zo goed weggooien.

Dit geldt ook voor het licht. Je hebt niets aan een lamp als je er iets overheen doet. Maar als je een lamp aan doet in een donkere ruimte, wordt alles opeens verlicht. De duisternis wordt verjaagd. Zolang er licht is, zal de duisternis nooit kunnen winnen.

Dit is dan ook onze opdracht. Christenen moeten aanwezig zijn in het leven van mensen die (nog) niet in God geloven. Zo kunnen wij het licht delen dat de Heilige Geest ons geeft.

B. Verbanden leggen met de illustratie

Vraag iemand om het verhaal uit het gedeelte van Sabbat voor te lezen, of in eigen woorden te vertellen.

Vraag: Wat maakt dit verhaal ons duidelijk over "luisteren". (Androcles moest zich over zijn angst heen zetten. Pas toen kon hij bij de leeuw komen en begrijpen waarom hij zo brulde. Zo moeten wij ook ons niet laten leiden door onze angst of onze vooroordelen ten opzichte van anderen. Anders kunnen wij nooit begrijpen waar zij behoefte aan hebben.) **Wat gebeurde er nadat Androcles de leeuw had verlost van zijn pijnlijke poot?** (De leeuw nam hem mee naar zijn hol, en verzorgde hem.) **Kan zoiets ook tussen mensen onderling gebeuren?** (Wanneer wij de tijd nemen om echt naar onze naaste te luisteren en hun vragen te beantwoorden, zullen zij ons ook toelaten in hun wereld. En dan kunnen wij hun ook een stuk van onze wereld laten zien; Gods wereld.)

Vertel het onderstaande in uw eigen woorden.

Actief luisteren betekent ook actief meedoen aan een gesprek. Dit houdt in dat je bereid moet zijn om alles te horen wat de ander jou te vertellen heeft. Het betekent ook: luisteren naar jezelf. Wees alert op signalen uit je eigen lijf. Wees je bewust van de signalen die je lichaam (onbewust) kan uitstralen. Het maakt nogal een verschil voor het gesprek als je onderuitgezakt op je stoel de andere kant op kijkt, terwijl iemand jou een verhaal vertelt of dat je rechtop zit en oogcontact zoekt!

Communicatie gaat dus niet alleen over woorden. Communicatie gaat ook over dingen die je zegt, zonder dat er een woord aan te pas komt!

Weet je nog dat we vorige week hebben gezegd dat meer dan 90% van alle communicatie non-verbaal is. Geen woorden dus, maar jouw houding, jouw gedrag, jouw stem vormen de belangrijkste bron van informatie.

Laten wij eens kijken hoe dat werkt.

Vertel: We gaan weer in twee rijen tegenover elkaar zitten. Ik geef jullie straks een aantal opdrachten. Degenen aan mijn rechterhand doen precies wat ik vraag. De anderen doen juist het tegenovergestelde.

1. **Neem een open houding aan: Armen niet voor de borst gekruist, benen niet over elkaar heen geslagen;**
2. **Zit licht voorovergebogen;**
3. **Maak oogcontact;**
4. **Zit rustig en ontspannen.**

Napraten • Vraag: Hoe voelde het als iemand op deze manier interesse toont? Hoe komt het over als iemand non-verbaal laat blijken helemaal niet geïnteresseerd te zijn?

Vertel: Vergeet dus niet de ander ook non-verbaal te laten merken dat je geïnteresseerd bent. Volgens Paulus ben je het zelfs verplicht! Lees met elkaar Romeinen 1:14, 16.

C. Verbanden leggen met het dagelijks leven.

Schets het volgende scenario:

Opmerking vooraf: U kunt bij deze illustratie ook gebruik maken van alternatieve kleding trends in uw eigen regio.

Vertel: Jij zit op een goede, christelijke, school. Op een dag komt een nieuwe leerling het schoolplein op lopen. Hij is helemaal in het zwart gekleed en heeft verschillende piercings en tatoeages. Zijn hoofd heeft hij kaalgeschoren. Hij ziet er niet uit alsof hij dronken of stoned is. Wat doe jij? Stap je op hem af en maak je een praatje? En wat zou je doen als diezelfde jongen wel dronken, stoned of agressief was?

Napraten • Het kan zijn dat dit scenario enige discussie oproept. Ga dit niet uit de weg. (Gewoon "hallo" zeggen. Ik zou hem vragen waar hij die gave piercings of tatoeages heeft laten zetten. Als iemand dronken of stoned zou zijn of zich agressief zou gedragen zou ik de directeur van de school waarschuwen of de politie bellen.)

5. TOEPASSEN

A. Toepassingsactiviteit

Vertel de onderstaande ideeën in uw eigen woorden

Er zijn drie manieren om te luisteren. Slechts één van deze manieren is echt effectief.

1. **Selectief luisteren.** Eigenlijk ben je meer geïnteresseerd in het vertellen van je eigen mening, dan in de mening van de ander. Luisteren wordt afwachten totdat de ander een opening biedt om het gesprek over te nemen. Terwijl de ander aan het woord is, ben je vooral bezig met het bedenken van je eigen antwoord. In het gesprek zoek je naar manieren om de ander te overtroeven. Veel van de gesprekken die Jezus met de Farizeeën had, zijn voorbeelden van selectief luisteren (zie bijvoorbeeld **Marcus 2:23 – 3:6.**) Lees dit verhaal met elkaar. Bespreek op welke manier de Farizeeën laten zien dat ze niet geïnteresseerd zijn in wat Jezus zegt.
2. **Passief luisteren.** Je bent best geïnteresseerd in wat de ander te vertellen heeft. En je doet echt wel je best om te begrijpen wat hij bedoelt. Je denkt dat je het snapt en dat je goed geluisterd hebt. Maar.....je neemt niet de moeite om dat te checken bij de ander.
Het gesprek tussen Jezus en Nicodemus (**Johannes 3:1-9**) is hier een mooi voorbeeld van. Nicodemus komt midden in de nacht naar Jezus toe om met hem te spreken. Hij heeft hiervoor twee redenen. Ten eerste omdat hij oprecht nieuwsgierig is naar wat Jezus te vertellen heeft. Ten tweede omdat hij bang is wat anderen van hem zullen denken als zij er achter komen dat hij met Jezus heeft gesproken. Deze tweestrijd weerhoudt Nicodemus er van om zich op dat moment te bekeren. (Uit andere teksten blijkt overigens dat hij dit later wel heeft gedaan. Zie ook Johannes 7:50-52 en 19:38-42.)
3. **Actief luisteren.** De meeste effectieve manier van luisteren. Als je actief naar iemand luistert, wil je echt begrijpen wat de ander vertelt, voelt, denkt en nodig heeft. In het gesprek check je zo nu en dan of je het inderdaad goed hebt begrepen. Je wacht met het geven van je mening totdat je er zeker van bent dat je z'n verhaal helemaal hebt begrepen. Door (met andere woorden) te herhalen wat de ander heeft gezegd, laat je zien dat je snapt waar het over gaat. Het gesprek van Jezus met de Samaritaanse vrouw (zie **Johannes 4:7-26**), is een mooi voorbeeld van actief luisteren. Jezus antwoordt niet alleen op wat zij vraagt. Hij geeft haar ook waar zij, diep in haar hart, behoefte aan heeft. Toen zij van onderwerp probeerde te veranderen, bleef hij bij zijn punt; dat hij de Messias was die zij verwachtte.

Verdeel de groep nu in drie groepen. Ieder groepje krijgt de opdracht om een toneelstukje / sketch te maken waarin één van bovenstaande manieren van luisteren centraal staat.

Napraten • Vraag: Hoe was het om een passieve of selectieve luisteraar als toehoorder te hebben? (Het voelde alsof er helemaal niet naar mij geluisterd werd. Ik moest me telkens verdedigen. Ik had niet het gevoel dat de ander echt snapte wat ik bedoelde.)
Hoe was het om op deze manieren te luisteren? (vreemd, raar, wel oké.) **Heb je wel eens een gesprek gevoerd waarin jij je zo hebt gedragen, bijvoorbeeld met familie of vrienden? Hoe verliep dat gesprek? Zou je het een volgende keer anders aanpakken? Zo ja, hoe dan?**
Ken je nog andere voorbeelden uit de bijbel van gesprekken waarin op bovenstaande manieren werd geluisterd?

B. Toepassingsvragen

1. Waarom is het belangrijk om ook naar mensen te luisteren die geen christen zijn?
2. Wat verwacht je te horen, als je naar niet-christenen luistert?
3. Wat zou je kunnen horen als je "tussen de regels door" luistert?
4. Welke risico's zouden er kunnen zijn om met anderen bevriend te zijn, die niet zo zijn zoals jij?
5. Wanneer was het voor het laatst dat je een serieus gesprek had met iemand die geen christen was? Waar spraken jullie over? Hebben jullie het ook over het geloof gehad? Zo niet, hoe zou je dat een volgende keer wel ter sprake kunnen brengen?

6. AFSLUITEN

Samenvatting

Vat de tekst hieronder in uw eigen woorden samen.

Grote bedrijven zoals Nike, Microsoft, Coca Cola en Mercedes zijn zo groot geworden omdat ze goed hebben geluisterd naar de wensen van hun klanten.

Als deze bedrijven de moeite nemen om naar hun klanten te luisteren, waarom zouden wij dan niet precies hetzelfde doen? Hebben christenen niet een veel mooiere boodschap voor de wereld? Als vertegenwoordigers van Gods koninkrijk op aarde is het onze plicht om oprecht geïnteresseerd te zijn in onze naaste!

9 ZUIVER GOUD (WIE BEN JE ECHT, DEEL 1)

DE ZAADJES VAN DE KEIZER

1. VOORBEREIDING

A. De Bijbel

Door de technische en technologische ontwikkelingen van de laatste jaren zijn wetenschappers in staat om zeer zuivere stoffen te produceren. Wanneer goud aan dit soort zuiveringsprocessen wordt onderworpen, wordt het uiteindelijk zo helder en doorzichtig als glas.

Deze ontdekking stelt de bijbelteksten uit Openbaring (bijna 2000 jaar geleden geschreven) weer in een ander daglicht. In Openbaring 21:21 staat: "De straten van de stad waren van zuiver goud, doorschijnend als glas."

Nu weten wij dat de mooie, diepgouden kleur geen natuurlijke eigenschap is, maar het resultaat is van vervuilende stoffen die achter zijn gebleven.

Openbaring 21:18, 21 •

De muur was gemaakt van jaspis, de stad zelf van zuiver, glashelder goud. (...) De twaalf poorten waren twaalf parels; elke poort vormde één parel. De straten van de stad waren van zuiver goud, doorschijnend als glas.

Openbaring 3:14-18 •

'Schrijf aan de engel van de gemeente in Laodicea:

Amen, de betrouwbare en waarachtige getuige, het begin van Gods schepping, spreekt aldus: Ik ken uw daden, u bent koud noch warm. Was u maar koud of warm! Maar omdat u lauw bent, en niet warm of koud: daarom zal ik u uitbraken. U zegt: Ik ben rijk, ik heb me van alles voorzien, het ontbreekt me aan niets. Maar u beseft niet hoe ongelukkig u bent, hoe beklagenswaardig, arm en blind en naakt. Daarom raad ik u aan: koop van mij goud dat in het vuur is gezuiverd, dan pas zult u rijk zijn. Koop witte kleren om u te kleden en de schande van uw naaktzijn te bedekken, en zalf om uw ogen mee te bestrijken zodat u ziet.

Daniël 11:34 •

Tijdens die vervolgingen wordt hun door een klein aantal mensen hulp geboden. Velen sluiten zich bij hen aan met slinkse bedoelingen.

Romeinen 12:9 •

Heb lief zonder te doen alsof. Haat het kwade en houd vast aan het goede.

1 Timoteüs 3:8 •

Ook zij die in de gemeente een dienende taak gekregen hebben, moeten een waardig leven leiden. Ze moeten oprecht zijn, niet te veel drinken of belust zijn op winst.

2 Timoteüs 1:5 •

En dan denk ik aan je oprecht geloof. Vóór jou leefde dat geloof in je grootmoeder Loïs en in je moeder Eunike, en nu leeft het, daar ben ik van overtuigd, ook in jou.

Lucas 12:1-3 •

Eens waren er zoveel mensen bijeengekomen dat ze elkaar bijna verdrongen. Jezus zei, en hij richtte zich in de eerste plaats tot zijn leerlingen: 'Pas op voor de gist van de Farizeeën; ik bedoel hun schijnheiligheid. Niets is verhuld of het zal onthuld worden, niets is geheim of het zal bekend worden. Alles wat je in het donker zegt, zal in het volle daglicht te horen zijn, wat je elkaar binnen vier muren in de oren fluistert, zal van de daken worden verkondigd.

2 Korintiërs 2:14, 15 •

Maar God zij gedankt! Hij neemt ons, verbonden als we zijn met Christus, altijd mee op zijn triomftocht en gebruikt ons om overal de kennis over Christus te verspreiden als een heerlijke geur. Want wij zijn de wierook die Christus brandt voor God, niet alleen onder de mensen die gered worden maar ook onder hen die verloren gaan.

Psalmen 66:16-20 •

Wie ontzag heeft voor God:

kom naar mij luisteren. Ik zal u vertellen wat hij voor mij heeft gedaan.

Nauwelijks had ik om hulp geroepen, of ik kon hem al danken.

Had ik slechte bedoelingen gehad, hij zou niet hebben geluisterd.

Maar hij hééft geluisterd, hij had aandacht voor mijn dringend gebed.

Dank aan God!

Hij wees mij niet af, hij was goed voor mij.

Kijk voor aanvullende teksten in de studiegids bij het gedeelte van woensdag.

B. Waar gaat “Zuiver goud” over?

Deze les gaat over oprechtheid en hypocrisie.

Het woord “hypocriet” betekent dat iemand “doet alsof”, een toneelspeler. Het is een ontvucherende gedachte dat de mens zich dus kan verbergen achter een masker. Hij kan zich voordoen als compleet iemand anders, en niemand die het doorheeft. Sommigen denken zelfs dat ze God op deze manier voor de gek kunnen houden.

In deze eerste van twee lessen over echt-zijn, staat de verticale lijn tussen God en mens centraal. Het gaat over het afleggen van ons masker. God laten zien wie wij werkelijk zijn. In de les van volgende week zal de horizontale lijn centraal staan. Dan zal het gaan over hoe wij oprecht en eerlijk kunnen zijn tegenover onze naasten.

Soms lijkt het er op alsof wij bang zijn om God te laten zien wie wij zijn. We praten wel over Gods genade en dat hij ons aanneemt zoals wij zijn. Maar als het er op aankomt vindt menig tiener het erg lastig om dit ook echt in praktijk te brengen en deze geborgenheid bij God te ervaren.

In deze lessen gaan we afrekenen met de sprookjes die ons vertellen dat het mogelijk zou zijn om tegenover God net te doen alsof. Juist Gods genade biedt ons de enige mogelijkheid om onder ogen te zien wie wij werkelijk zijn en met onszelf in het reine te komen.

C. Wat is het doel van deze les?

Aan het einde van de les, zijn de tieners in staat om:

1. te beseffen dat het een valse keuze wanneer je eerder mensen dan God te vriend wil houden. Voor God kiezen betekent niet dat je tegen mensen kiest.
2. een aantal eigenschappen te benoemen die horen bij mensen die oprecht en integer zijn;
3. hun ja tegen God opnieuw te bevestigen en hem te laten zien wie zij werkelijk zijn.

D. Wat heeft u nodig aan materiaal?

Voor de rubriek Start •

Activiteit A: Papier, pennen/potloden;

Activiteit B: drie flessen met water, zout, suiker, droge crackers of biscuitjes.

Voor de rubriek Verbinding leggen •

Kopieën van de les van deze week uit de studiegids, bijbels.

Voor de rubriek Toepassen •

Bijbels (of kopieën van Matteüs 23:1-36. Bij voorkeur in de Groot Nieuws vertaling.)

2. OVERBRUGGEN

A. De afgelopen week

Geef de groep ca. 10 minuten de tijd om:

- 1 te vertellen welke tekst zij uit het woensdaggedeelte (werkblad) hebben gekozen als *Tekst van de Week*. Geef hen de gelegenheid om hun tekst uit het hoofd op te zeggen;
- 2 hun eigen stelling bekend te maken, (zie hiervoor werkblad gedeelte van maandag). Vergeet niet de groep te wijzen op de citaten die wellicht uit andere (niet christelijke) bronnen afkomstig zijn. Dit soort citaten komt echter niet in alle lessen voor;
- 3 de antwoorden te bespreken die zij bij het gedeelte van zondag hebben gegeven. Bespreek de verschillende antwoorden in de groep en sluit af met de ideeën uit het gedeelte "Waar gaat 'Zuiver goud' over?" uit de handleiding.

Als u een grote groep hebt, maak dan verschillende kleinere groepjes, eventueel onder leiding van een andere volwassene.

B. Alternatieve onderdelen

- >> Zangdienst
- >> Zending
- >> Nieuws van andere projecten.

3. START

Opmerking vooraf. Stel vooraf uw eigen programma samen uit de verschillende mogelijkheden die worden geboden in de rubrieken: — *Start, Verbinden, Toepassen en Afsluiten*. U kunt onmogelijk alles gebruiken. In de rubriek *starten* vindt u meestal 3 keuze mogelijkheden: 2 activiteiten en 1 illustratie. Kies in ieder geval een van de twee activiteiten en gebruik de illustratie als u denkt dat deze bijdraagt aan het geheel. Ook in de rubriek *verbinden* wordt u een keuze voorgelegd. U kunt onmogelijk alle drie de suggesties uitvoeren binnen de tijd die beschikbaar is. De rubriek *toepassing* bevat een activiteit en een serie vragen. Beide zijn bedoeld om de stof te verwerken en eigen te maken.

Het is van belang de groep actief bij de stof te betrekken. Daarom zijn de verschillende activiteiten bedacht. Actief met elkaar werken schept een onderlinge band en respect voor elkaar.

Aarzel niet om de aandacht weer op de les van deze week te vestigen, als de discussie te ver mocht afdwalen.

A. Startactiviteit

Stap 1 • Het doel van deze oefening is om tieners de betekenis van “authenticiteit” — jezelf zijn — te laten begrijpen. Dit doen wij door een aantal synoniemen en antoniemen (woorden die het tegenovergestelde betekenen) met elkaar te bekijken.

Iedereen heeft pen en papier nodig. Er wordt gewerkt in kleine groepjes, van maximaal drie of vier personen. De opdracht is om een woordenlijst op te stellen die het begrip “echt zijn” omschrijven. Het gaat om concrete voorbeelden uit de praktijk. Na afloop presenteert ieder groepje zijn lijst voor de hele groep.

Stap 2 • Verdeel de groep in kleinere groepjes. Geef iedere groep een woord (*Oprecht, echt, zuiver, geloofwaardig, nep, bedrieger, etc.*)

Stap 3 • **Vertel: Voordat we beginnen, wie weet wat een synoniem is?** (Een ander woord voor hetzelfde ding. Bijvoorbeeld: stoel — fauteuil, verdrietig – triest.) **Wie weet wat een antoniem is?** (Een woord dat het tegenovergestelde omschrijft. Bijvoorbeeld: blij — verdrietig, optimistisch — pessimistisch, wit — zwart.)

Ik heb jullie net allemaal een woord gegeven. De opdracht is om bij dit woord een lijst te maken met alle synoniemen en antoniemen die je maar kan bedenken. Let op, je hebt niet veel tijd. Schrijf dus alles op wat je te binnen schiet! Laat ieder groepje na afloop hun lijst presenteren. Bespreek na afloop of zij overeenkomsten en verschillen hebben opgemerkt tussen de verschillende lijsten.

Vraag: Kijk nog eens naar het woord dat ik jullie gegeven heb. Weet jij iemand (uit de krant, uit de glossy's, uit de geschiedenis, of uit de bijbel) die een goed voorbeeld is van dit woord? Leg eens uit?

Napraten • **Vertel: Mee eens of oneens: De meeste mensen zijn een mix van geloofwaardigheid en hypocrisie.** Maak gebruik van een manier van stemmen die voor uw groep het beste werkt; hand opsteken, om de beurt antwoorden, etc.
Wie wil uitleggen waarom hij het met deze stelling (on)eens is?

B. Alternatieve startactiviteit

Stap 1 • Deze oefening gaat over verwachtingen die uitkomen en verwachtingen die uitlopen op een teleurstelling.

Zorg voor drie flessen water. In de eerste doet u een flinke theelepel zout en in de tweede een schep suiker. In de derde fles zit gewoon water, zonder toevoeging. Zorg er voor dat u het zout en de suiker eerst oplost in een klein beetje water alvorens ze aan de fles toe te voegen. Zo blijft het water helder.

Stap 2 • **Vertel: Ik heb drie vrijwilligers nodig. Stel je voor; je hebt net een marathon gelopen en je hebt een ongelofelijke dorst.** (Geef ze een paar droge crackers of biscuitjes om een extra droge mond te krijgen.) **Je hebt zo'n dorst, dat je bereid bent om alles te drinken, als het maar vochtig is!**

Stap 3: Geef iedere vrijwilliger een fles en nodig ze uit om een slok te nemen.

Napraten • **Vraag: Hoe was het om zout of zoet water te drinken, terwijl je zo'n dorst had? Hoe was het om te proeven wat je verwachtte te proeven?**

Wat zegt deze oefening over mensen die zeggen christen te zijn? Kan je een voorbeeld bedenken waarin je achteraf teleurgesteld bent als je er achter komt dat je met een christen te maken had? Of juist het tegenovergestelde?

C. Startillustratie

Vertel in uw eigen woorden het nu volgende verhaal.

Was Jezus in staat om te bepalen wat/wie echt was?

Toen Jezus Natanaël ontmoette zei hij iets wonderlijks. Lees met elkaar **Johannes 1:47**. Daar staat dat, toen Jezus Natanaël zag komen, hij zei: "Dat is een echte Israëliet, iemand zonder list en bedrog!"

"Bedrog? Wat is Bedrog?", zal je misschien vragen. Bedrog is een woord dat te maken heeft met lokaas. Met andere woorden "Wat een verademing om eindelijk eens iemand te ontmoeten die mensen niet iets voorhoudt, wat niet waar blijkt te zijn." Ook Natanaël zal ongetwijfeld zijn zwakke kanten hebben gehad. Maar desondanks was hij eerlijk en betrouwbaar. — Uit: Robertson's World Pictures in de New Testament, *Electronic Database. Copyright © 1997 by BibleSoft Robertson's Word Pictures in the New Testament. Copyright © 1985 by Broadman Press.*

4. DWARSVERBANDEN

A. Verbinding maken met het koninkrijk

Vertel het volgende in uw eigen woorden.

Vandaag gaan we het hebben over geloofwaardigheid en doen alsof; authenticiteit en hypocrisie.

Inwoners van Gods koninkrijk hebben de opdracht om geloofwaardig en echt te zijn. Sommigen menen dat je dan perfect moet zijn, maar we weten allemaal hoe weinig volmaakt wij in de praktijk zijn. Geloofwaardig zijn of echt zijn gaat over helderheid. "Wat je ziet is wat je krijgt" of "recht door zee", zou je ook kunnen zeggen.

Onze zwakke kanten verdoezelen en ons heel anders voordoen past niet bij deze woorden. De bijbel noemt dit soort gedrag "hypocriet".

God heeft ons laten zien dat wij al dat "doen alsof" niet nodig hebben. Hij heeft ons in zijn woord laten weten dat hij ons accepteert zoals wij zijn. Niet omdat wij zo geweldig zouden zijn. Maar gewoon, omdat hij van ons houdt.

Als je dit eenmaal weet, snap jij dan waarom sommige mensen nog zoveel moeite doen om zich anders voor te doen dan ze in werkelijkheid zijn?

Vertel: In deze les richten wij ons op onze band met God.

Hieronder volgt een aantal uitspraken. Bepaal of wij hier nog echt in geloven, of dat we alleen maar doen alsof wij er in geloven.

1. Niemand kan mijn ware motieven kennen, zelfs God niet.
(Geloof je dit echt, of weet je eigenlijk wel beter?)
2. God ziet niet alles wat ik doe.
(Geloof je dit echt, of weet je eigenlijk wel beter?)
3. God is teleurgesteld in mij, omdat ik fouten maak.
(Geloof je dit echt, of weet je eigenlijk wel beter?)
4. God laat zich niet ontmoedigen wanneer ik een keer oneerlijk ben. Hij blijft er op hopen dat ik zal groeien in mijn geloof en mijn best zal blijven doen om steeds geloofwaardiger te worden.
(Geloof je dit echt, of weet je eigenlijk wel beter?)

Vertel: Laten we de bijbelteksten uit het gedeelte van woensdag er eens bij pakken. Welke van deze teksten hebben volgens jullie verband met de uitspraken die we net hebben behandeld?

1. **Psalmen 139:1-4.** Erken dat God alles weet en alles ziet. Hij kent jou als geen ander. Ondanks al onze fouten en gebreken vindt hij jou nog steeds het meest kostbare van zijn hele schepping.
2. **Hebreeën 10:22.** Als wij dicht bij God willen zijn, zullen wij onder ogen moeten zien wie en wat wij zijn. Wanneer wij dat niet doen, kunnen wij onszelf nooit aan hem toevertrouwen.
3. **1 Petrus 1:6-8.** Moeilijkheden horen bij een christelijk leven. Als wij eerlijk blijven in onze moeite met God, zullen wij daar alleen maar geloofwaardiger van worden.
4. **1 Timoteüs 1:5.** Liefde voor God is de belangrijkste voorwaarde voor een christelijk leven.

**Vraag: Waarom is het zo belangrijk dat wij eerlijk zijn tegenover God? Hoe ziet een echte christen er uit? Hoe praat hij? Wat doet hij? Hoe leeft hij?
In welke situaties vind jij het lastig om eerlijk te blijven tegen over God?**

B. Verbanden leggen met de illustratie

Vraag iemand om het verhaal uit het gedeelte van Sabbat voor te lezen, of anders in eigen woorden te vertellen.

Napraten • Vraag: Wat zouden de voordelen kunnen zijn om open en eerlijk in jouw relatie met God te zijn?

Hoe zit het met het verhaal van Ling? Welk verband is er volgens jou tussen het verhaal en een inwoner zijn van Gods koninkrijk?

Waar of niet waar? Leg uit: Geloofwaardig en echt zijn is op zich al een voordeel — niet doen alsof, geen maskers, geen toneelspel.

Welke andere voordelen zouden er nog meer kunnen zijn om jezelf te zijn in jouw relatie met God?

C. Verbanden leggen met het dagelijks leven.

Schets het volgende scenario:

Lees met elkaar **Openbaring 3:14-18**. Wijs de tieners er op dat het hier gaat over de kerk van Laodicea. Dit betekent dat de tekst dus ook op ons van toepassing is!

Vertel: Laten we ons geloof wat beter bekijken.

Hieronder staat een aantal situaties beschreven, waarin keuzes moeten worden gemaakt. Keuzes die een risico in zich bergen. In de verzen die we net hebben gelezen, wordt gesproken over drie categorieën: koud, lauw en warm.

Bedenk bij elke situatie een koud, lauw en warm antwoord. Bedenk tenslotte ook een super-warm antwoord, een antwoord dat past bij een inwoner van Gods koninkrijk. Overdrijven mag!

Bespreek met de groep de verschillende mogelijkheden bij elke situatie.

1. Een goede vriend vraagt jou of hij even mag kijken hoe jij de huiswerkopdracht hebt gemaakt. Je weet dat hij achterloopt met zijn huiswerk en hoewel de woorden "overschrijven" of "spieken" niet worden gebruikt, weten jullie beide wat er gaat gebeuren. Wat doe jij?
2. Je maakt een praatje met je vrienden en na een tijdje loopt het gesprek uit op geroddel. De opmerkingen zijn gemeen en vals. Voor je er erg in hebt doe je mee. Achteraf voel je je er ontzettend rot over. Jij weet heel goed dat roddel niet kan en dat niemand het verdient om zo behandeld te worden. Wat antwoord jij? Wat zeg je tegen de persoon over wie geroddeld werd?

3. Je bent met een groepje vrienden bij iemand thuis. Een aantal van hen zit achter de computer en heeft op Internet een aantal pornosites gevonden.
Wat zeg jij?
4. Je hebt je ouders niet de waarheid verteld over wat je na schooltijd hebt gedaan. Je hebt tegen ze gelogen om gezeur te voorkomen. Ze zijn zo snel bezorgd! Maar je weet heel goed dat liegen niets oplost.
Hoe ga je dit aanpakken?
5. Je vindt het heerlijk om te zingen. Gospel zingen vind je het leukste wat er is. Maar mensen in jouw omgeving vinden dit maar raar. Iemand van jouw leeftijd hoort dat niet doen. De kans is zelfs groot dat ze je belachelijk maken.
Wat doe je?

5. TOEPASSEN

A. Toepassingsactiviteit

Vraag: Wat is er eigenlijk mis met toneelspelen of doen alsof? Als je het vergelijkt met overspel, stelen of moord, dan stelt 'doen alsof' toch niets voor?

Vertel: Kijk zelf maar. Mensen die overspel hadden gepleegd, vonden vergeving bij Jezus. Van Simon de Zeeloot weten we dat hij Romeinen heeft gedood en toch was hij een discipel van Jezus. Jezus vergaf de rover die naast hem aan het kruis hing. Laten we nu eens kijken hoe Jezus reageert op mensen die 'doen alsof', mensen met een masker, mensen die zich anders voordoen, dan ze in werkelijkheid zijn.

Lees met elkaar **Mattheüs 23:1-36**. U kunt deze passage eventueel ook uitprinten en uitdelen. Gebruik bij voorkeur de Groot Nieuws vertaling.

De opdracht is om tenminste drie berispingen te vinden die misschien op het eerste gezicht niet zo vanzelfsprekend zijn. Laat hen ook uitleggen waarom zij juist voor deze uitspraken hebben gekozen. Als u heeft gekozen om met kopieën te werken, kunt u hun vragen de passages te onderstrepen.

Vraag de groep vervolgens of zij denken dat de leiders van Israel zich iets van deze berispingen zouden hebben aangetrokken.

Vraag: Stel dat dit ook in de kerk zou gebeuren. Welke berisping zou dan het meeste effect hebben volgens jullie? Kan je uitleggen waarom?

Zijn er misschien ook uitspraken van Jezus die op jou van toepassing zouden kunnen zijn?

B. Toepassingsvragen

1. Waarom is het zo lastig om eerlijk te zijn tegenover God? Zijn er speciale onderwerpen die moeilijker zijn dan andere?
2. Ken jij voorbeelden uit de bijbel die geloofwaardig overkomen? Of ken je misschien iemand uit jouw omgeving? Hebben zij bijzondere eigenschappen of hebben zij iets bijzonders meegemaakt waardoor zij eerlijk en oprecht tegenover God kunnen zijn?
3. Zijn er situaties geweest in jouw leven dat je volkomen eerlijk bent geweest tegen God. Oprecht, zonder masker?
4. Wat zouden oorzaken kunnen zijn dat mensen een dubbelleven leiden?

6. AFSLUITEN

Samenvatting

Vat de tekst hieronder in uw eigen woorden samen.

God houdt van ons. Daar kan niemand of niets iets aan veranderen.

Dus waarom nog doen als of? Waarom willen we ons zo graag beter voordoen dan we zijn? Waarom doen wij een masker voor, om te verbergen wie we werkelijk zijn? Houd jezelf niet langer voor de gek met de gedachte dat God onze diepste gedachten niet zou kennen.

God heeft nog nooit geweigerd iemand te vergeven die oprecht berouw had. Hij heeft de grootste zondaars vergeven. De bijbel staat vol met verhalen over zondaars die uiteindelijk Gods belangrijkste volgelingen werden: Saulus/Paulus, Maria Magdalena, David, Petrus, etc.

God vergeeft ons, als wij de moed hebben om eerlijk tegenover hem te zijn. Maar daarvoor is het nodig dat wij een stap zetten. Hij kan niets doen, zolang wij niet erkennen hoe hard wij hem nodig hebben. Zolang wij denken dat we het zelf wel redden, met onze maskers, hebben we niets begrepen van zijn genade voor ons.

Eerlijk zijn, echt zijn, authentiek; allemaal woorden die willen duidelijk maken dat God wil dat wij open en oprecht zijn tegenover hem. Want waarschijnlijk is het zo dat God minder moeite heeft om ons te accepteren zoals wij zijn, dan wij zelf.

10 100% ORIGINEEL (WIE BEN JE ECHT, DEEL 2)

DE MAN DIE ALS GORILLA VERKLEED WAS.

1. VOORBEREIDING

A. Bijbel

Handelingen 24:16 •

Daarom leg ik mij er ook altijd op toe, tegenover God en de mensen een zuiver geweten te hebben.

2 Korintiërs 1:12 •

Er is één ding waarop we trots zijn: ons geweten verzekert ons dat ons gedrag in het algemeen en onze verhouding tot u in het bijzonder eenvoudig en zuiver zijn in de ogen van God – niet door onze menselijke wijsheid overigens, maar door de genade van God.

2 Korintiërs 2:17 •

Wij zijn niet als zoveel anderen die van Gods boodschap een handeltje maken; nee, wij verkondigen haar met oprechte bedoelingen, in opdracht van God, ons bewust van zijn aanwezigheid, en in verbondenheid met Christus.

2 Korintiërs 8:8, 9 •

Ik zeg dat niet bij wijze van bevel; ik wil alleen de oprechtheid van uw liefde toetsen aan de ijver die anderen aan de dag hebben gelegd. U weet hoe goedgunstig onze Heer Jezus Christus is geweest: hij was rijk, maar hij is om u arm geworden, om door zijn armoede u rijk te maken.

Efeziërs 4:14-16 •

Dan zullen we niet langer onmondige kinderen zijn die als golven op en neer deinen en heen en weer bewogen worden door elke wind, dat wil zeggen: door elke leer waarmee sluwe mensen met hun valse wijsheden ons op dwaalwegen brengen. Door ons aan de waarheid te houden zullen we in liefde volledig toegroeien naar hem die het hoofd is: Christus. Aan hem ontleent het hele lichaam zijn samenhang en onderling verband. Het groeit door de juiste werkzaamheid van ieder lichaamsdeel en het bouwt zichzelf op door de liefde.

Filippenzen 1:15-18 •

Natuurlijk, er zijn er die Christus verkondigen uit afgunst en wedijver, maar er zijn er ook die het met eerlijke bedoelingen doen. Die doen het uit liefde, omdat ze weten dat het eigenlijk mijn taak is het evangelie te verdedigen. Maar die anderen maken Christus bekend met onzuivere bedoelingen en uit eigenbelang; ze hopen daardoor mijn gevangenschap te verzwaren. Maar wat geeft het? Want of het nu uit eerlijke of oneerlijke motieven gebeurt, in elk geval wordt Christus bekendgemaakt, en daar ben ik blij om.

1 Tessalonicenzen 3:12, 13 •

En we vragen de Heer dat hij uw liefde voor elkaar en voor allen steeds groter maakt, even groot als onze liefde voor u. Hij zal u in uw overtuiging sterken, zodat u bij de komst van onze Heer Jezus heilig en onberispelijk zult staan voor onze God en Vader met allen die hem toebehoren.

1 Petrus 1:22, 23 •

Door aan de waarheid gehoor te geven hebt u uw hart gereinigd en is oprechte onderlinge liefde mogelijk geworden. Heb elkaar dan ook met hart en ziel lief, als mensen die herboren zijn, niet uit vergankelijke ouders, maar uit een onvergankelijke bron, door het woord van de levende en eeuwige God.

Filippenzen 2:19-23 •

In vertrouwen op de Heer Jezus hoop ik Timoteüs spoedig naar u toe te sturen; het zal mij goed doen te horen hoe het met u gaat. Ik heb niemand die zo met me meevoelt en die zo oprecht belangstelt in uw omstandigheden als hij. Iedereen jaagt zijn eigen belangen na in plaats van die van Jezus Christus. U weet hoe betrouwbaar Timoteüs is; hij heeft samen met mij, als een kind naast zijn vader, de zaak van het evangelie gediend. Ik hoop hem dus naar u toe te sturen, zo gauw ik weet hoe mijn zaken ervoor staan.

Filippenzen 1:9-11 •

Ik vraag in mijn gebed, dat uw liefde steeds groter wordt en gepaard mag gaan met kennis en volledig inzicht, zodat u kunt beoordelen waar het op aankomt. Dan zult u op de dag van Christus zuiver en onberispelijk zijn, en rijk aan vruchten van de gerechtigheid, die u dankt aan Jezus Christus, tot lof en eer van God.

Kijk voor aanvullende teksten in de studiegids bij het gedeelte van woensdag.

B. Waar gaat “100 % origineel” over?

“100% origineel”: Zo omschrijven we iets (of iemand) die echt is, geloofwaardig of authentiek. In de tijd van het Nieuwe Testament waren er bedriegers die gebroken aardewerk of beeldjes van steen repareerden met bijenwas. Daarna werden ze overgeschilderd en als nieuw weer verkocht. Helaas bleek al snel dat dit bedrog was wanneer de beeldjes onder invloed van de hete zon, uit elkaar vielen. Een authentiek en origineel product heeft geen bijenwas of lijm nodig.

Deze les gaat over hoe wij eerlijk en oprecht tegenover elkaar kunnen zijn. In de vorige les hebben wij gezien hoe wij eerlijk tegenover God kunnen zijn. In zekere zin is dat makkelijk, omdat wij weten dat hij toch al alles weet en ons kent. Eerlijk en oprecht zijn tegenover onze naaste, op school, in de kerk, onze vrienden vraagt meer van ons.

In deze les zullen wij een aantal verhalen uit de Bijbel met elkaar lezen waarin mensen eerlijk en oprecht met elkaar proberen om te gaan.

C. Wat is het doel van deze les?

Aan het einde van de les, zijn de tieners in staat om:

1. het verband te zien tussen eerlijk zijn tegenover de naaste en eerlijk zijn t.o.v. God;
2. meer zelfvertrouwen te tonen omdat zij deel uitmaken van een gemeenschap die zelf ook oprecht en eerlijk is;
3. zelf manieren te ontwikkelen om oprechter en meer zichzelf te zijn in hun vriendschappen met anderen.

D. Wat heeft u nodig aan materiaal?

Voor de rubriek Start •

Activiteit A: twee zoutvaatjes van glas, de een gevuld met zout, de ander met fijne suiker (bijv. basterdsuiker);

Activiteit B: papier, pennen/potloden.

Voor de rubriek Verbinding leggen •

Kopieën van de les van deze week uit de studiegids, bijbels.

Voor de rubriek Toepassen •
Bijbels.

2. OVERBRUGGEN

A. De afgelopen week

Geef de groep ca. 10 minuten de tijd om:

- 1 te vertellen welke tekst zij uit het woensdaggedeelte (werkblad) hebben gekozen als *Tekst van de Week*. Geef hen de gelegenheid om hun tekst uit het hoofd op te zeggen;
2. hun eigen stelling bekend te maken, (zie hiervoor werkblad gedeelte van maandag). Vergeet niet de groep te wijzen op de citaten die wellicht uit andere (niet christelijke) bronnen afkomstig zijn. Dit soort citaten komt echter niet in alle lessen voor;
3. de antwoorden te bespreken die zij bij het gedeelte van zondag hebben gegeven. Bespreek de verschillende antwoorden in de groep en sluit af met de ideeën uit het gedeelte "Waar gaat '100% origineel' over?" uit de handleiding.

Als u een grote groep hebt, maak dan verschillende kleinere groepjes, eventueel onder leiding van een andere volwassene.

B. Alternatieve onderdelen

- >> Zangdienst
- >> Zending
- >> Nieuws van andere projecten.

3. START

Opmerking vooraf. Stel vooraf uw eigen programma samen uit de verschillende mogelijkheden die worden geboden in de rubrieken: — *Start, Verbinden, Toepassen en Afsluiten*. U kunt onmogelijk alles gebruiken. In de rubriek *starten* vindt u meestal 3 keuze mogelijkheden: 2 activiteiten en 1 illustratie. Kies in ieder geval een van de twee activiteiten en gebruik de illustratie als u denkt dat deze bijdraagt aan het geheel. Ook in de rubriek *verbinden* wordt u een keuze voorgelegd. U kunt onmogelijk alle drie de suggesties uitvoeren binnen de tijd die beschikbaar is. De rubriek *toepassing* bevat een activiteit en een serie vragen. Beide zijn bedoeld om de stof te verwerken en eigen te maken.

Het is van belang de groep actief bij de stof te betrekken. Daarom zijn de verschillende activiteiten bedacht. Actief met elkaar werken schept een onderlinge band en respect voor elkaar.

Aarzel niet om de aandacht weer op de les van deze week te vestigen, als de discussie te ver mocht afdwalen.

A. Startactiviteit

Stap 1 • Deze oefening laat zien hoe moeilijk het is om elkaar te kennen als je alleen maar naar de buitenkant kijkt. De bescherm laag die we om ons heen hebben gebouwd, weerhoudt ons ervan om elkaar goed te leren kennen.

Om dit nog eens te laten zien, laten we de tieners twee zoutvaatjes van glas zien. De opdracht is of zij het verschil kunnen zien tussen het vaatje gevuld met zout, en het vaatje gevuld met suiker. Hiervoor heeft u twee identieke zoutvaatjes nodig. Vul de een met zout en de andere met fijne suiker (bijv. basterdsuiker).

Stap 2 • Vertel: Terwijl u beide zoutvaatjes laat zien, **Dit zijn zoutvaatjes. In één van deze vaatjes zit suiker. In de ander zit zout. Ik ga straks bij iedereen langs met de twee vaatjes. Jij moet kiezen in welk vaatje het zout zit. Denk niet te lang na. Als je gekozen hebt, zal ik een beetje uit het vaatje in je hand strooien. Wacht nog even met proeven, ruiken of praten.**

Stap 3 • Ga iedereen langs en laat ze kiezen. Zorg ervoor dat u na iedere persoon de vaatjes achter uw rug weer even verwisselt. Tieners zijn nu eenmaal erg kien. Pas als iedereen aan de beurt is geweest, mag er geproefd worden. Vraag degene die goed gekozen hebben om op te staan. (Normaal gesproken ongeveer 50%.)

Napraten • Vraag: Op basis waarvan heb jij gekozen? Heb je gewoon gegokt? Of heb je goed proberen te kijken naar de vaatjes of je misschien toch enige verschillen kon zien? Was je zeker van je keuze? Wat was je eerste gedachte toen je merkte dat je het goed (c.q. fout) had?

Welke conclusie kunnen wij hieruit trekken als het gaat om onze relaties met anderen?

B. Alternatieve startactiviteit

Stap 1 • Deze oefening heet "vertel de waarheid". Geef ieder tiener een pen en een vel papier.

Stap 2 • Iedereen schrijft op dit papier vijf dingen die absoluut waar zijn, maar die niemand over hen weet, zelfs hun beste vrienden niet. Daaronder moeten ze een uitspraak/stelling over zichzelf schrijven die waar lijkt te zijn, maar dat in werkelijkheid niet is.

Maak thuis uw eigen lijst en gebruik deze als voorbeeld. Zo begrijpen de tieners beter wat er van hun gevraagd wordt.

Als de oefening voor iedereen duidelijk is, kan ieder voor zichzelf de lijst maken.

Vraag de groep welke uitspraak op uw lijst niet juist is. Vervolgens leest u alle/enkele lijsten voor van de tieners zelf.

Stap 3 • Vraag: Wat weten we van elkaar? Kijk eens naar je beste vrienden. Zelfs zij weten niet alles van je. Kan je op een schaal van 1 (= veel minder dan ze denken te weten) tot 5 (= veel meer dan dat ik denk) aangeven hoe goed jouw vrienden je kennen? Wie kent jou het best? En zelfs zij zullen niet alles van en over jou weten. Maar als je niet alles weet over iemand, kan je dan nog wel zeggen dat je hem/haar kent? Leg eens uit?

C. Startillustratie

Vertel in uw eigen woorden het nu volgende verhaal.

Er was eens een jonge predikant die uitgenodigd was om ergens anders te preken. Zonder er bij na te denken, koos hij een preek die ging over de tekst "Gij zult niet stelen". De kerk zat vol en na afloop vertelden verschillende gemeenteleden dat ze erg onder de indruk van zijn preek waren.

De volgende ochtend stapte hij op de bus om naar huis te gaan. Hij kocht een kaartje en gaf de buschauffeur het geld. De chauffeur gaf hem zijn wisselgeld en de predikant liep naar het achterste gedeelte van de bus. Toen hij eenmaal een plekje had gevonden, telde hij nog eens nauwkeurig het wisselgeld dat de chauffeur hem gegeven had. Hij had hem een €0,10

teveel terug gegeven. Zijn eerste gedachte was; "Ach, 10 cent, dat mist zo'n grote busmaatschappij nooit."

De predikant was al bijna bij zijn eindbestemming en de bus zat stampvol. Toen bedacht hij zich waarover hij de dag ervoor had gesproken. En hij wist gelijk dat hij dit geld niet van hem was, en hij het dus terug moest geven.

Een flink aantal "sorry, neemt u mij niet kwalijk's" verder en een aantal boze blikken rijker stond hij weer vooraan bij de buschauffeur. "U heeft mij teveel wisselgeld terug gegeven." "Ja", antwoordde de buschauffeur, "ik weet het. 10 cent te veel om precies te zijn. Ik heb het expres gedaan, weet je. Gisteren heb ik je preek gehoord, en ik was benieuwd naar je reactie. Ik heb je al die tijd via mijn spiegel in de gaten gehouden. Het is goed dat je bent teruggekomen. Als je dat niet had gedaan, had ik nooit meer een preek van je willen horen."

— Uit: Quiet Moments With God for Teens. (Tulsa, Oklahoma: Honor Books, 2003), pp. 288, 289.

4. DWARSVERBANDEN

A. Verbinding maken met het koninkrijk

Het woord 'eerlijk' (of authentiek) heeft oorspronkelijk de betekenis van "door de zon getest". Het is een term die vroeger, in de tijd van het Nieuwe Testament, door pottenbakkers werd gebruikt. Met dit keurmerk gaven ze dan aan dat hun producten echt en heel waren. Zo onderscheidden zij zich van de oplichters die producten verkochten die er weliswaar heel uit zagen, maar die in werkelijkheid aan elkaar gelijmd waren met bijenwas.

De enige manier om er achter te komen of de producten echt waren of niet, was door ze in de hete zon te zetten. De vervalsingen vielen dan al snel uit elkaar omdat de was, die het kapotte aardewerk bij elkaar hield, uitdroogde. Maar de echte producten doorstonden de test van de gloeiend hete middagzon.

Als er dus een eigenschap zou moeten zijn die alle christenen zouden moeten hebben, dan is het hun wens om "echt" te zijn. Geloofwaardig. 100% Origineel.

Als volwaardig lid van Gods koninkrijk moet je je realiseren dat, wat je doet en hoe je doet, vele malen meer indruk maken dan wat je zegt.

Wanneer Jezus de Farizeeën terecht wijst, zegt hij tegen zijn discipel: "Doe wat zij zeggen, maar handel niet zoals zij. Want zij doen niet wat ze zeggen."

"Beloof niet te veel, maar doe des te meer" Zou een mooie slogan voor ons kunnen zijn.

Vertel: Kan jij een aantal bijbelverhalen noemen waarin bleek wat mensen werkelijk waard waren toen hen het vuur aan de schenen gelegd werd? (Voorbeelden: David en de profeet Nathan, Jezus en Petrus, Daniël en zijn vrienden in de vurige oven, Jozef en de vrouw van Potifar, Jezus' verzoeking in de woestijn, etc. etc.) Help tieners zonodig om namen te bedenken.

Vraag: Wie waren zij? Wat was er gebeurd? Hoe liep het af? Hoe herinneren wij hen vandaag?

Vraag: Heb jij ook voor zulke "hete vuren" gestaan? (Eventueel kunt u deze vraag bespreken in kleinere groepjes, waarbij andere gespreksleiders kunnen assisteren.)

B. Verbanden leggen met de illustratie

Vraag iemand om het verhaal uit het gedeelte van Sabbat voor te lezen, of anders in eigen woorden te vertellen.

Napraten • Vertel: Iedereen doet wel eens alsof. Net als in dit verhaal, speelt iedereen van tijd tot tijd wel eens (een beetje) toneel. Of anderen ons dan nog geloofwaardig vinden, is afhankelijk van de mate waarin zij ons met God in verband brengen.

Geloofwaardige mensen kunnen grote invloed uitoefenen op anderen. Waarom zou Paulus juist Timoteüs naar Filippi hebben gestuurd, denk je? Lees met elkaar **Filippenzen 2:19-24**.

(Van Timoteüs wisten ze dat hij echt om hen gaf en hen liefhad. De gemeente maakte op dat moment een moeilijke periode door. En voor al hun problemen wisten zij dat er maar één oplossing was: Timoteüs.)

Schrijf de volgende items op een bord of flipover.

- een gemeente die iedere bezoeker hartelijk en zonder voorwaarden ontvangt;
- jeugdleiders en predikanten die iets te vertellen hebben dat de mensen aanspreekt;
- gemeentes die veel doen voor dak- en thuislozen;
- jonge mensen die zich niet schamen voor het feit dat ze christen zijn, wat de buitenwereld er ook van vindt;
- mensen die ongeneeslijk ziek zijn en toch onvoorwaardelijk blijven geloven;
- gemeenteleden die het niet minderwaardig vinden om anderen te helpen.

Vertel: Geef deze items een waardering van 1 tot 6. Zet het item waarvan jij denkt dat het de grootste invloed kan hebben op anderen om Christus te leren kennen boven aan. Laat de groep tot een gezamenlijke uitslag komen.

Vraag: Welke van de bovenstaande mogelijkheden heeft volgens jou echt resultaat in jouw gemeente? Hoe zou jij een handje kunnen helpen?

C. Verbanden leggen met het dagelijks leven.

Schets het volgende scenario:

Je beste vriend zit niet goed in z'n vel. Hij is depressief en op een dag hoor je hem zeggen: "Wat maakt het eigenlijk ook nog uit? Niemand zal mij missen als ik er niet meer ben."

Je merkt dat hij steeds minder contact met je wil en zich steeds meer terugtrekt.

Alles wijst er op dat jouw vriend zwaar depressief is en zelfs aan zelfmoord denkt. Je weet niet wat je moet doen. Je ziet dat het steeds slechter met hem gaat, maar je durft het hem niet te zeggen.

Vraag: Wat doe jij? Zijn er voorbeelden in de bijbel te vinden die je zouden kunnen helpen een passende reactie te geven?

Vertel: Voordat je je hoofd breekt over deze vraag, kijk eerst eens bij de bijbelteksten uit het gedeelte van woensdag. Misschien vind je daarin een aantal aanwijzingen. (Galaten 2:11-14, Lucas 22: 31-34, 2 Samuël 12:1-7.)

Vraag: Kijk nog eens naar de situaties die we bij 4b hebben besproken. Wat wordt precies gedaan om diegenen te helpen die het moeilijk hebben? Is het verkeerd om anderen te helpen door ze op hun fouten te wijzen? Hoe zou je dat moeten doen?

Vertel: Lees de citaten in het blok van maandag en de teksten in het blok van woensdag nog eens door. Welke principes over "geloofwaardig zijn" kan jij hieruit halen?

5. TOEPASSEN

A. Toepassingsactiviteit

Vertel: Als we kijken naar de eerste christelijke gemeentes in het Nieuwe Testament, dan zien we een oprechte en geloofwaardige groep, “in de zon getest”, mensen die “100% origineel” zijn.

Ik geef jullie straks twee teksten. Maak groepjes van drie of vier en bespreek met elkaar wat deze gelovigen zo bijzonder maakte. Handelingen 2:42-47 en Handelingen 4:32-35.

Deze vragen kunnen je misschien op het goede spoor brengen.

- **Wat zijn deze mensen aan het doen?** (bidden, delen, samen zijn. Vergeet niet dat het nog steeds feest was in Jeruzalem.)
- **Wat doen ze niet?** (Ze sluiten zich niet af van de buitenwereld, zoals wij vaak doen. Je gaat naar de kerk, en daarna ga je direct naar huis.)
- **Wat zijn eigenschappen waardoor zij zich met elkaar verbonden voelen?** (Liefde, de wens om hun ervaringen door te geven aan anderen.)

Vraag: Zou dit vandaag ook nog kunnen gebeuren; mensen die al hun bezittingen opgeven om hun leven in dienst van Jezus te stellen? (Een beetje vreemd is het wel, maar niet onmogelijk.) **Waarom wel, of waarom niet? Wat zouden wij moeten veranderen om ook zo'n stap te durven zetten?** (Zij stonden voor 100% achter hun boodschap. Zij gingen helemaal voor één ding, namelijk het verspreiden van het evangelie. Wij hebben onze aandacht vaak verdeeld over veel dingen.)

B. Toepassingsvragen

1. Bij wie vind je het makkelijker om jezelf te zijn; bij je vrienden of bij volwassenen? Leg eens uit?
2. Wanneer of in welke situaties is het moeilijk om jezelf te zijn?
3. Maakt het uit hoe anderen over ons zullen denken als het gaat om wat wij voor God doen?
4. Zijn er mensen in jouw leven die 100% zichzelf zijn?
5. God houdt van jou, ongeacht hoe of wie je bent. Kan dit helpen om oprecht en eerlijk tegenover je naaste te zijn? Leg eens uit?
6. Zijn er ook risico's of nadelen als je er voor kiest om jezelf te zijn en een inwoner van Gods koninkrijk?
7. Welke invloed heeft het op jouw band met God als je eerlijk en oprecht naar anderen bent?
8. Kan je sjoemelen met 'jezelf zijn'? Kan je je voordoen als iemand anders en toch volhouden dat jij een kind van God bent? Is het niet zo dat wij allemaal onderweg zijn; niet perfect, (bij lange na niet!), maar wel in beweging, op weg naar ons einddoel?

6. AFSLUITEN

Samenvatting

Vat de tekst hieronder in uw eigen woorden samen.

Het omslagpunt voor het christelijk leven ligt in het besluit of we toneel willen blijven spelen of er voor kiezen om echt te zijn. Als je echt gelooft dat God van jou houdt zoals je bent, hoef je nergens bang voor te zijn.

Het is zo makkelijk om even je masker voor te doen en te doen alsof. Maar wat begint met een leugentje om bestwil, kan vaak grote gevolgen hebben.

De uitdaging om, ondanks alles, trouw te blijven aan jezelf en aan God, is een strijd die nooit op zal houden. Wanneer we ons ware gezicht verbergen voor God en onze naaste, zeggen wij eigenlijk: "Ik heb jou niet nodig. Ik vind jou niet belangrijk genoeg om te laten zien wie ik ben." Vergeet niet dat God ons geschapen heeft om samen met anderen te leven, anderen te leren kennen en gekend te worden door anderen.

Wees jezelf. Wees echt. Want alleen dan zullen anderen je geloofwaardig vinden en kun je iets voor ze betekenen. Pas dan kan jouw geloof geloofwaardig zijn.

11 LEVEN IN DEZE WERELD.

RIJKEN EN ARMEN

1. VOORBEREIDING

A. De Bijbel

1 Petrus 1:4 •

Nu wacht u in de hemel een erfenis die onvergankelijk en onaantastbaar is, en die zijn waarde nooit verliest.

Spreuken 14:21 •

Wie zijn medemens minacht, maakt zich schuldig, wie medelijden heeft met de armen, is gelukkig.

1 Timoteüs 6:17 •

Hen die rijk zijn in deze wereld, moet je op het hart drukken, niet hoogmoedig te zijn en hun hoop niet te stellen op zoiets onzekers als rijkdom, maar op God die ons alles rijkelijk te genieten geeft.

Filippenzen 4:19 •

Mijn God zal vanuit zijn rijkdom aan heerlijkheid volop in al uw noden voorzien in Christus Jezus.

2 Korintiërs 8:7 •

U hebt alles in overvloed: geloof, welsprekendheid, kennis, ijver op allerlei gebied, de liefde die wij onder u hebben gewekt. Laat zien dat u ook overvloedig weet te geven bij dit liefdewerk.

Romeinen 14:7-9 •

Niemand van ons leeft voor zichzelf alleen en niemand van ons sterft voor zichzelf alleen. Als we leven, leven we voor de Heer, en als we sterven, sterven we voor de Heer. Of we nu leven of sterven, we zijn altijd van de Heer. Want Christus is gestorven en weer levend geworden om te heersen over doden en levenden.

2 Korintiërs 9:7-11 •

Laat iedereen geven waartoe hij in zijn hart heeft besloten, zonder gevoelens van spijt of dwang. Want God houdt van een blijmoedige gever. Hij heeft de macht u te overladen met allerlei gaven. Daardoor hebt u altijd en in alle opzichten van alles ruim voldoende en houdt u nog over om allerlei goed werk te doen. Zo staat het in de Schrift:

Een gulle gever is hij voor de armen,
altijd handelt hij rechtvaardig.

God zorgt voor zaad om te zaaien en voor brood om te eten. Hij zal ook u zaad verschaffen en ervoor zorgen, dat het zich vermenigvuldigt en dat uw rechtvaardig handelen een rijke oogst opbrengt. U wordt van alles rijk voorzien om vrijgevig te zijn, en door onze bemiddeling leiden uw gulle gaven tot een dankgebed aan God.

Spreuken 24:34 •

Want dan is de armoede in aantocht, er is geen ontkomen meer aan.

Spreuken 11:24 – 27 •

Wie vrijgevig is, wordt steeds rijker, wie gierig is, komt nog tekort.

Wie goed doet, goed ontmoet, wie te drinken geeft, zal te drinken krijgen.

Wie koren achterhoudt, wordt door het volk vervloekt, wie het te koop aanbiedt, wordt al het goede toegewenst.

Wie het goede nastreeft, staat bij God in de gunst, wie het kwade najaagt, valt eraan ten prooi.

Kijk voor aanvullende teksten in de studiegids bij het gedeelte van woensdag.

B. Waar gaat “Leven in deze wereld” over?

Als je goed oplet zit onze maatschappij vol met verborgen boodschappen. Die vertellen ons dat “jij het waard bent”, dat “alleen het allerbeste goed genoeg voor jou is”, dat “alles mogelijk is”, dat je “alles kunnen kopen wat jij wenst”. Al deze boodschappen willen je doen geloven dat je zoveel mogelijk moet kopen. Als je geld hebt, geef het dan vooral uit. Als je geen geld hebt, heb je pech. Niets aan te doen.

Deze mentaliteit maakt het moeilijk voor jongeren om te denken aan mensen die minder hebben dan zij. Voor mensen die in armoede leven, is in hun wereld vaak geen plaats.

Veel tieners zorgen al op de een of ander manier voor hun eigen zakgeld. Vaak hebben ze een klein bijbaantje als oppas, vakkenvuller in de supermarkt of hebben ze een krantenwijk. Juist op deze leeftijd is het belangrijk dat zij leren wat God zegt over hoe zij met hun geld kunnen omgaan. In de bijbel leert God ons dat wij voor onze naasten zorgen (Spreuken 14: 21). Geld alleen maar aan jezelf uitgeven, strookt niet met Gods ideeën.

Onze houding t.o.v. geld is belangrijk. Geld kan een zegen zijn. Maar wanneer wij het niet goed gebruiken, kan het zich ook tegen ons keren (Spreuken 28:27).

C. Wat is het doel van deze les?

Aan het einde van de les, zijn de tieners in staat om:

1. verantwoordelijkheid te aanvaarden die zij hebben voor mensen die het minder hebben dan zij;
2. te delen; niet alleen geld. Ook hun tijd, energie, en hun talenten kunnen zij inzetten om anderen te helpen;
3. concrete stappen te zetten om zich actief in te zetten voor een betere verdeling in deze wereld.

D. Wat heeft u nodig aan materiaal?

Voor de rubriek Start •

Activiteit A: speelgeld (bijv. van een monopolyspel), lijst van voorwerpen die je kan kopen en van goede doelen (voor uitleg, zie activiteit.)

Activiteit B: kleingeld (eurocenten) enkele 1 euro munten en één biljet van 5 euro (genoeg voor iedere tiener.)

Voor de rubriek Verbinding leggen •

Kopieën van de les van deze week uit de studiegids, bijbels.

Voor de rubriek Toepassen •

Een tiendenzakje (één voor iedere tiener), kopieën van de bijlage “Wat zit er in mijn portemonnee” (Bijlage 11)

2. OVERBRUGGEN

A. De afgelopen week

Geef de groep ca. 10 minuten de tijd om:

- 1 te vertellen welke tekst zij uit het woensdaggedeelte (werkblad) hebben gekozen als *Tekst van de Week*. Geef hen de gelegenheid om hun tekst uit het hoofd op te zeggen;
2. hun eigen stelling bekend te maken, (zie hiervoor werkblad gedeelte van maandag). Vergeet niet de groep te wijzen op de citaten die wellicht uit andere (niet christelijke) bronnen afkomstig zijn. Dit soort citaten komt echter niet in alle lessen voor;
3. de antwoorden te bespreken die zij bij het gedeelte van zondag hebben gegeven. Bespreek de verschillende antwoorden in de groep en sluit af met de ideeën uit het gedeelte "Waar gaat 'Leven in deze wereld' over?" uit de handleiding.

Als u een grote groep hebt, maak dan verschillende kleinere groepjes, eventueel onder leiding van een andere volwassene.

B. Alternatieve onderdelen

- >> Zangdienst
- >> Zending
- >> Nieuws van andere projecten.

3. START

Opmerking vooraf. Stel vooraf uw eigen programma samen uit de verschillende mogelijkheden die worden geboden in de rubrieken: — *Start, Verbinden, Toepassen en Afsluiten*. U kunt onmogelijk alles gebruiken. In de rubriek *starten* vindt u meestal 3 keuze mogelijkheden: 2 activiteiten en 1 illustratie. Kies in ieder geval een van de twee activiteiten en gebruik de illustratie als u denkt dat deze bijdraagt aan het geheel. Ook in de rubriek *verbinden* wordt u een keuze voorgelegd. U kunt onmogelijk alle drie de suggesties uitvoeren binnen de tijd die beschikbaar is. De rubriek *toepassing* bevat een activiteit en een serie vragen. Beide zijn bedoeld om de stof te verwerken en eigen te maken.

Het is van belang de groep actief bij de stof te betrekken. Daarom zijn de verschillende activiteiten bedacht. Actief met elkaar werken schept een onderlinge band en respect voor elkaar.

Aarzel niet om de aandacht weer op de les van deze week te vestigen, als de discussie te ver mocht afdwalen.

A. Startactiviteit

Stap 1 • Verstandig leren omgaan met geld.

Voor deze oefening heeft u speelgeld nodig, bijvoorbeeld uit een Monopolyspel. Bereid twee lijsten voor. Op de ene lijst staan voorwerpen (gadgets) die erg populair zijn bij tieners. Op de andere lijst staat een aantal goede doelen, bijvoorbeeld Green Peace, Amnesty, Unicef, ADRA, etc.

Ieder voorwerp / doel heeft z'n eigen prijs. (Denk er om uw prijzen af te stemmen op de hoeveelheid geld die u heeft.)

Het doel is om de tieners een eerlijke prijs te laten betalen voor de dingen die zij willen kopen. Zo dwingt u hen om na te denken over wat ze echt willen hebben, wat ze echt nodig hebben en wat zij over hebben voor anderen.

Stap 2 • Vertel: Herinner je je nog de gelijkenis van de dienaar die van zijn heer een aantal talenten in beheer krijgt? Zo hebben ook wij middelen van God gekregen om te investeren. Daar hoort geld ook bij.

Vandaag spelen wij de rol van de dienaar. Laten we eens kijken hoe verstandig wij onze middelen beleggen. (Voor u verder gaat, is het wellicht verstandig om even stil te staan bij het woord dienaar. Temeer omdat het woord 'dienaar' in onze tijd niet veel meer wordt gebruikt.)

Stap 3 • Verdeel het geld onder de tieners. Zorg er voor dat niet iedereen evenveel krijgt. Dit benadrukt het feit dat God van ons verwacht dat wij, ook als wij zelf niet veel te besteden hebben, toch om onze naaste blijven geven.

Vertel: Op deze lijsten staat een aantal dingen die je met het geld dat je hebt gekregen kan kopen. Je mag het geld uitgeven waaraan jij wilt. Als er iets is dat je graag wilt hebben, dan kunnen we dat er bij schrijven. Uiteraard met een prijs die daarbij past. Je moet al het geld uitgeven. Uiteraard mag je het ook allemaal aan één goed doel geven, of aan de kerk.

Napraten • Vraag: Was de verleiding groot om al het geld gewoon voor jezelf te houden? (Jazeker!) Had de hoeveelheid geld die je kreeg ook invloed op het bedrag dat je aan een goed doel wilde geven? (Nee, ik wilde juist minder geld weg geven. Ik vond dat anderen, die meer hadden gekregen dan ik, wel voor die goede doelen konden zorgen.) **Hoe zal God ons behandelen als wij vrijgevig zijn voor onze naaste?** (Hij zal ons zegenen. Hij zal je laten zien dat je met je geld veel meer kan doen, als je ook bereid bent om aan anderen te geven.)

B. Alternatieve startactiviteit

Stap 1 • Armoede is onrechtvaardig.

U heeft wat muntgeld nodig (muntjes van 5 en 10 eurocent) en een briefje van 5 euro.

Stap 2 • Vertel: Welvaart is niet vanzelfsprekend. Iedereen van ons had in een omgeving geboren kunnen worden waar armoede heerst.

Omdat er altijd mensen zijn die het minder hebben dan wij, hebben wij de verantwoordelijkheid en de plicht om hen te helpen waar en wanneer wij maar kunnen.

Stap 3 • Geef iedereen een paar geldstukjes en geef één persoon het briefje van 5 euro. Zorg er dus voor dat niet iedereen evenveel krijgt. Wacht met uitleg geven, totdat de groep zelf vragen gaat stellen over de "oneerlijke" verdeling van het geld. Nodig degenen die maar 5 of 10 cent hebben gekregen, hun geld te ruilen met iemand die meer geld heeft gekregen dan zij. Vervolgens nodigt u degenen die 1 euro hebben gekregen uit om te ruilen. Uiteindelijk komt het er op neer dat iedereen moet handelen en ruilen. Zelfs als dat betekent dat ze daarmee geld verliezen.

Napraten • Vraag: Hoe voelde het om zo weinig geld te krijgen? (Ik vond het niet eerlijk.) **Hoe was het om iets meer geld te krijgen, en daar vervolgens minder geld voor terug te krijgen?** (Ik voelde me bedrogen. Ik kon er niets aan doen dat ik zoveel had gekregen!)

Verplaats je nu eens in de positie van iemand die erg arm is. Hoe zouden zij zich voelen als zij om zich heen kijken en mensen in welvaart zien leven? (Ongelukkig. Zij hebben er niet om gevraagd om in armoede te moeten leven. Veel van hen kunnen niets doen om het te veranderen.)

C. Startillustratie

Vertel in uw eigen woorden het volgende verhaal.

Ellen White was nog maar 12 jaar oud, toen zij, samen met haar zus, ging werken. Samen verdienden zij 25 cent per dag. Van dat geld konden ze hun eigen kleding kopen. Daarnaast

konden zij ook een klein beetje sparen. Zo spaarden zij \$30 bij elkaar. In die dagen (begin 1800) was dat een heel groot bedrag.

Toen hoorden zij de boodschap dat Jezus snel terug zou komen. Ellen en haar zus aarzelenden geen moment en gaven de \$30 aan hun vader. Zij vroegen hem om hier aanplakbiljetten en folders van te drukken. Zo zouden anderen, die Jezus nog niet kenden, zich ook kunnen voorbereiden op zijn wederkomst. — Vrij naar *Adventist Home*, pag. 384.

Napraten • Vraag: Wat doe jij met jouw zakgeld? (Ik geef het uit aan kleding, uitgaan, cd's, etc.) **Wat zou jij doen met \$30 (= €25)? Bestaat er volgens jou een verband tussen de hoeveelheid geld die God ons geeft om uit te geven en de manier waarop wij dat uitgeven?**

4. DWARSVERBANDEN

A. Verbinding maken met het koninkrijk

Vertel: In onze wereld worden mensen vaak beoordeeld op de omvang van hun bankrekening. Gelukkig is er ook nog een andere wereld, Gods wereld. Daar bestaat geen geld. Dat hebben we dan niet meer nodig. Daar zal geen onderscheid meer worden gemaakt tussen rijk en arm. Iedereen is evenveel waard.

Vraag: Is geld belangrijk voor inwoners van Gods koninkrijk? (Ja, je kan in deze wereld nu eenmaal niets beginnen zonder geld.) **Goed, geld is dus onvermijdelijk. We zullen ons hele leven hiermee te maken houden. Wat zou onze houding dan moeten zijn?** (Het mag niet zo zijn dat geld je leven beheerst. We mogen nooit vergeten dat wij het van God hebben gekregen. Laat God je leiden bij de besteding er van.)

B. Verbanden leggen met de illustratie

Vraag iemand om het verhaal uit het gedeelte van Sabbat voor te lezen, of anders in eigen woorden te vertellen.

Napraten • Vraag: Wat vond moeder Teresa het allerbelangrijkste in haar leven? (Benadruk dat zij ook had kunnen kiezen om een gewoon, alledaags leven te leiden. Er was niemand die haar dwong naar India te gaan en alles achter te laten wat zij had. Bespreek haar drijfveren. Wat deed haar besluiten om haar leven in dienst van anderen te stellen? Op welke manier kan dit ons inspireren?)

Moeder Teresa was net 12 jaar toen zij al wist wat zij later met haar leven wilde gaan doen. Jullie hebben ongeveer dezelfde leeftijd. Hebben jullie al enig idee wat je later wil gaan doen? Is er ook ruimte voor God in jullie plannen? Welke plek zou God moeten hebben, wanneer je voor zulke grote beslissingen staat? (God gaf Moeder Teresa de opdracht om haar leven in dienst te stellen van de armen. Als wij bereid zijn om te luisteren, zal hij ook aan ons vertellen wat we moeten doen. De vraag is alleen: zijn wij bereid om zijn opdracht te aanvaarden?)

C. Verbanden leggen met het dagelijks leven.

Schets het volgende scenario:

Je hebt besloten om je door God te laten leiden bij grote beslissingen in je leven. In jouw dagelijks gebed vraag je hem om je te laten zien hoe jij je leven zou moeten leven. Op een avond voel je dat God jou de opdracht geeft om als ontwikkelingswerker naar een land in de Derde Wereld te gaan. Wanneer je dit tot je door laat dringen, realiseer je je dat je dus alles achter moet laten; je huis, je familie, je vrienden. Om naar een ver land te gaan dat je

niet kent, waar alles anders zal zijn en waarvan je de taal niet spreekt of verstaat. Je maakt je zorgen hoe je daar zal moeten overleven, in primitieve omstandigheden, zonder alle luxe die je hier gewend bent.

Wat doe jij?

Geef de groep de gelegenheid om met antwoorden te komen.

Vraag: Hoe belangrijk is het als God jou iets vraagt? (Erg belangrijk. Ik wil echt wel doen wat God van mij verlangt. Maar soms is dat wel moeilijk.) **Wat zou je moeten doen wanneer God iets van jou verlangt waar je erg tegenop ziet of zelfs bang voor bent?** (Vraag iemand die jij vertrouwt om je te helpen er achter te komen of het werkelijk God is die jou iets opdraagt. Bid, net zolang totdat je zeker van je zaak bent. Vraag anderen om met jou te bidden.)

Vertel: Alles opgeven wat je hebt, is niet iets dat je zomaar doet. Je bezit is een stukje van jezelf. Het hoort bij jou. Daarom proberen mensen ons ook van alles te verkopen door te zeggen: als je ons product koopt, zal je gelukkiger zijn, mooier, beter, sneller .

Maar wanneer je jouw spullen opgeeft, of jouw geld om spullen te kopen..... Daarmee zeg je eigenlijk dat je er op vertrouwt dat anderen (en ook God) je zullen accepteren zoals je bent. Zo, zonder al die spullen die je zogenaamd mooier, sneller, gelukkiger of beter zouden maken.

Welke rol speelt tevredenheid in onze bereidheid om te delen met onze naaste?

Lees met elkaar **1 Timoteüs 6:6-10**. (Geloof helpt ons om tevreden te zijn met wat we hebben. Wanneer je met een beetje tevreden kan zijn, ben je ook bereid om veel te delen.) **Wat zou onze houding moeten zijn tegenover geld?** Lees met elkaar **Matteüs 16:26**. **Wat zou volgens deze tekst het allerbelangrijkst voor ons moeten zijn?** (Onze ziel. Het is het enige wat we bezitten dat we niet kunnen vervangen. Spullen, geld; je koopt het en je gooit het weer weg. Maar wij hebben maar één ziel.) **Wat is volgens God onze verantwoordelijkheid voor mensen die minder hebben dan wij?** Lees met elkaar **Spreuken 11: 24-27; 14:21**. (God zal ons zegenen als wij onze naaste helpen.)

Vraag: Jezus zei ooit eens dat wij de armen altijd wel bij ons zullen zijn. Waarom zou God dan alsnog willen dat wij om hen geven en hen helpen?

5. TOEPASSEN

A. Toepassingsactiviteit

Stap 1 • Geef iedereen een kopie van de bijlage “**Wat zit er in mijn portemonnee**” (zie bijlage 11)

Vraag iedereen om zijn portemonnee leeg te maken en de inhoud op te schrijven op het werkblad.

Kies een project dat jongeren aanspreekt als doel voor deze uitdaging.

Vertel: Er was eens een predikant in Parijs. Iedere keer wanneer de collectezak langs kwam, vroeg hij zich af hoeveel hij er in zou doen. Toen bedacht hij zich dat God ongetwijfeld precies zou weten hoeveel er in zijn portemonnee zou zitten. En dus besloot hij, iedere keer als er een speciale collecte was, gewoon de hele inhoud van zijn portemonnee te geven. Zo gezegd, zo gedaan. De eerstvolgende keer dat de collectezak langskwam leegde hij zijn portemonnee in de zak.

Alles wat wij hebben en bezitten, komt van God. Wij kunnen kiezen hoe we er mee om gaan. We kunnen natuurlijk helemaal zelf beslissen hoe wij ons geld besteden. Maar zou het niet

geweldig zijn als we het gewoon aan hem terug geven, zodat hij het kan gebruiken en vermenigvuldigen?

Op de bijlage die je hebt gekregen komen twee belangrijke bedragen te staan. Het eerste is het totaalbedrag van de inhoud van jouw portemonnee. Het tweede is een streefbedrag, dat aangeeft hoeveel jij aan ons goede doel van vandaag wilt geven. Dat bedrag kan je in deze tiendenvelop stoppen. Alles blijft geheim.

Deel de enveloppen uit. Geef de tieners de tijd om rustig na te denken hoe zij deze uitdaging gaan beantwoorden. Zoals al eerder gezegd, bedenk van te voren een aansprekend project. Kies bij voorkeur een project de jongeren zelf kunnen volgen, bijvoorbeeld op internet.

Napraten • Vraag: Wat vond je het moeilijkste gedeelte van deze opdracht? Is het makkelijker of juist moeilijker om vrijgevig te zijn, als je dat normaal ook al bent? Waarom? Wat denk jij wat God er van vindt als wij vrijgevig zijn?

Vertel: Jezus belooft ons: "Geef en u zal gegeven worden; een goede, aangedrukte en geschudde, ja, overlopende maat wordt in uw schoot geworpen! Want de maat die u voor anderen gebruikt, zal God voor u gebruiken." (Lucas 6: 38)

Wees dus vrijgevig en deel wat je hebt. Je zal verbaast staan hoe God je zal zegenen (al dan niet financieel).

B. Toepassingsvragen

1. Wat is volgens jouw onze verantwoordelijkheid voor mensen die minder hebben dan wij?
2. Wat is ons aandeel in de problemen die arme landen hebben (denk aan hongersnood en armoede)?
3. Waarom kunnen wij niet gewoon onze schouders ophalen en denken "Het is niet mijn schuld dat die mensen arm zijn."
4. Op welke manier worden wij beïnvloed (door advertenties in kranten en tijdschriften, reclames op tv etc.) in onze mening over wat wij hebben en wat wij denken nodig te hebben?
5. Wat kan je doen om mensen te helpen die minder hebben dan jij?
6. Waarom zou God het zo belangrijk vinden hoe jij met geld omgaat?
7. Wat zou onze houding ten opzicht van geld moeten zijn?

6. AFSLUITEN

Samenvatting

Vat de tekst hieronder in uw eigen woorden samen.

Wij leven in een maatschappij waarin wat je hebt en hoe je er uit ziet erg belangrijk gevonden wordt. Des te meer zullen wij, als Gods vertegenwoordigers, er op moeten letten hoe wij met ons geld omgaan. Om tevreden te zijn met wat je hebt, zul je een hoop geluiden moeten buitensluiten.

Alles wat we hebben, komt van God. Je zou kunnen zeggen dat we het slechts in bruikleen hebben. Later zullen we aan God verantwoording af moeten leggen hoe we met de middelen die we van hem te leen hebben gekregen, zijn omgegaan.

Welvaart, rijkdom, bezit; op zich is daar niets mis mee. Zolang we maar beseffen dat het allemaal van God komt en dat wij het slechts mogen gebruiken (en dus niet bezitten!). God verwacht van ons dat wij het ook gebruiken om zijn koninkrijk hier op aarde zichtbaar te maken. Dat kan je doen door anderen, je naaste, te helpen. Iedereen, niemand uitgezonderd, heeft de plicht om te kijken naar mensen die het minder hebben getroffen dan jij. Je kunt er niet aan voorbij lopen, je schouders ophalen en denken "Pfff, blij dat ik dat niet ben." Ieder mens, ook mensen die lijden onder armoede, zijn kinderen van God. Het maakt niet uit waar ze wonen, ook zij zijn onze naasten. Het is onze opdracht om hen te helpen op alle mogelijke manieren.

BIJLAGE BIJ LES 11, ONDERDEEL 5A

“Wat zit er in mijn portemonnee?”

Doe je portemonnee open; doorzoek je broekzakken, haal je jaszakken leeg. Schrijf op, tot op de cent nauwkeurig, wat er in zit.

€ 20,-	
€10,-	
€ 5,-	
€ 2,-	
€1,-	
€0,50	
€0,20	
€0,10	
€0,05	
€0,02	
Totaalbedrag	€
Voor Goede Doel geef ik	€

12 IS WINNEN CHRISTELIJK? DEEL 1

HET BESTE EN HET SLECHTSTE IN ONSZELF.

1. VOORBEREIDING

A. Bijbel

Matteüs 19:30 •

Veel eersten zullen de laatsten zijn, en veel laatsten zullen de eersten zijn.

Lucas 13:30 •

Zo zijn er laatsten die de eersten zullen zijn en eersten die de laatsten zullen zijn.'

1 Korintiërs 10:23 •

Alles mag, zegt u. Zeker, maar niet alles leidt tot iets goeds. Alles mag. Ja, maar niet alles bouwt op.

Kolossenzen 3:17 •

Laat alles wat u zegt of doet, gebeuren in de naam van de Heer Jezus, en dank God, de Vader, door hem.

Prediker 9:10 •

Grijp met beide handen de kansen die je nu krijgt. Want je bent op weg naar het dodenrijk en daar kun je niet meer denken, kun je niets meer doen. Daar weet je niets meer en kun je ook niet wijs zijn.

Kijk voor aanvullende teksten in de studiegids bij het gedeelte van woensdag.

Andere bronnen

In een commentaar op 1 Korintiërs 9:24-27.

“Er ligt een glorieuze strijd voor ons. Paulus probeert ons te inspireren om mee te doen aan deze wedstrijd, die geen egoïsme kent, noch oneerlijkheid. Een wedstrijd waarin niet kan worden vals gespeeld. Aan ons de opdracht alles in te zetten in strijd om de kroon des levens. Iedereen die zijn best doet, zal de finish halen.” — *The SDA Bible Commentary, vol. 6, pag. 1089.*

B. Waar gaat “Is winnen christelijk?” over?

Heeft u ook een wat wrange bijmaak bij het woord ‘competitie’? Vindt u ook niet dat de woorden ‘christelijk’ en ‘wedstrijd’ elkaar eigenlijk uitsluiten? Wat zou het verband kunnen zijn tussen vertegenwoordigers zijn voor Gods koninkrijk en het idee van competitie? Of is er helemaal geen verband?

Deze vragen worden steeds belangrijker. Steeds meer jongeren doen aan sport, al dan niet in competitieverband. De beste zijn, uitblinken en winnen wordt in deze maatschappij steeds belangrijker gevonden.

Tieners zijn nog volop op zoek naar zichzelf. Op school en op verenigingen zullen zij in aanraking komen met de sfeer van wedstrijd en competitie.

Het is heel goed mogelijk dat de instelling waarmee zij zich in een wedstrijdsituatie begeven, hun plaats in hun vriendengroep bepaalt.

Jongeren moeten bewust gemaakt worden dat winnen, niet altijd te verenigen valt met een christelijk leven. Het is onze taak om deze jongeren mee te geven hoe je een christen kunt zijn in een wereld waarin competitie en rivaliteit steeds belangrijker worden.

C. Wat is het doel van deze les?

Aan het einde van de les, zijn de tieners in staat om:

1. onder woorden te brengen wat het begrip 'competitie' betekent in relatie tot een christelijk leven;
2. zichzelf een aantal kritische vragen te stellen als zij zich in een competitieve situatie bevinden;
3. te benoemen wat de gevolgen zijn voor hun eigen fanatieke gedrag als je een vertegenwoordiger van Gods koninkrijk wil zijn.

D. Wat heeft u nodig aan materiaal?

Voor de rubriek Start •

Activiteit A: Groot vel papier, iemand die de score bijhoudt, bijbels kwartet (of een ander soort spel waarbij het gaat om bijbelse kennis) papier, pennen/potloden.

Activiteit B: Stoelen, een prijs (te bepalen door de gespreksleider).

Voor de rubriek Verbinding leggen •

Kopieën van de les van deze week uit de studiegids, bijbels.

Voor de rubriek Toepassen •

Kopieën van het praktijkoefening uit het gedeelte van vrijdag uit de studiegids, pennen/potloden.

2. OVERBRUGGEN

A. De afgelopen week

Geef de groep ca. 10 minuten de tijd om:

1. te vertellen welke tekst zij uit het woensdaggedeelte (werkblad) hebben gekozen als *Tekst van de Week*. Geef hen de gelegenheid om hun tekst uit het hoofd op te zeggen;
2. hun eigen stelling bekend te maken, (zie hiervoor werkblad gedeelte van maandag). Vergeet niet de groep te wijzen op de citaten die wellicht uit andere (niet christelijke) bronnen afkomstig zijn. Dit soort citaten komt echter niet in alle lessen voor;
3. de antwoorden te bespreken die zij bij het gedeelte van zondag hebben gegeven. Bespreek de verschillende antwoorden in de groep en sluit af met de ideeën uit het gedeelte "Waar gaat 'Is winnen christelijk? deel 1' over?" uit de handleiding.

Als u een grote groep hebt, maak dan verschillende kleinere groepjes, eventueel onder leiding van een andere volwassene.

B. Alternatieve onderdelen

- >> Zangdienst
- >> Zending

>> Nieuws van andere projecten.

3. START

Opmerking vooraf. Stel vooraf uw eigen programma samen uit de verschillende mogelijkheden die worden geboden in de rubrieken: — *Start, Verbinden, Toepassen en Afsluiten*. U kunt onmogelijk alles gebruiken. In de rubriek *starten* vindt u meestal 3 keuze mogelijkheden: 2 activiteiten en 1 illustratie. Kies in ieder geval een van de twee activiteiten en gebruik de illustratie als u denkt dat deze bijdraagt aan het geheel. Ook in de rubriek *verbinden* wordt u een keuze voorgelegd. U kunt onmogelijk alle drie de suggesties uitvoeren binnen de tijd die beschikbaar is. De rubriek *toepassing* bevat een activiteit en een serie vragen. Beide zijn bedoeld om de stof te verwerken en eigen te maken.

Het is van belang de groep actief bij de stof te betrekken. Daarom zijn de verschillende activiteiten bedacht. Actief met elkaar werken schept een onderlinge band en respect voor elkaar.

Aarzel niet om de aandacht weer op de les van deze week te vestigen, als de discussie te ver mocht afdwalen.

A. Startactiviteit

Stap 1 • Zet twee rijen stoelen klaar. Markeer elke rij met een bordje of vel papier waarop duidelijk de naam van het team staat. U kunt hiervoor bijvoorbeeld namen gebruiken van bekende sportclubs.

Stap 2 • Verdeel de tieners bij binnenkomst in twee groepen. (Jongens tegen meiden doet het altijd goed, maar u kunt uiteraard ook voor een andere verdeling kiezen.) Probeer vrienden zoveel mogelijk van elkaar te scheiden. Dit bevordert het wedstrijdelement.

Stap 3 • Wanneer iedereen binnen is, laat u beide teams een yell of een slogan verzinnen. Observeer hoe beide teams dit doen. Ongetwijfeld zullen de teams elkaar hierin willen overtreffen. Al is het maar door de hardste kreet te verzinnen. Begin nu met een spel. Dit kan een eenvoudig spel naar keuze zijn, maar ook een bijbelse quiz. Het gaat in deze activiteit niet om het spel, maar om de reacties van de beide teams.

Napraten • Vraag: Waarom werden jullie zo fanatiek om jullie team te laten winnen. Je hebt immers helemaal niet zelf voor dit team gekozen? Wat is er veranderd tussen het moment dat je hier de kamer binnen kwam, je aan een team werd toegewezen en aan het spel begon? Was het spel eigenlijk wel belangrijk? (Stel deze vragen vooral aan tieners die erg fanatiek zijn geweest.)

B. Alternatieve startactiviteit

Stap 1 • Verdeel de tieners bij binnenkomst in groepjes van twee. Zet ze bij elkaar aan een tafel en vraag hen te wachten op verdere aanwijzingen. Zodra de groep compleet is, vertelt u hun dat er vandaag een toernooi wordt gehouden: Een wedstrijd handje drukken. Benadruk vooral dat er een mooie prijs klaarligt voor degene die het toernooi wint. Hoe mooier de prijs, hoe groter het enthousiasme!

Stap 2 • Start het toernooi. Om te winnen moet je de hand van de tegenstander drie maal tegen de tafel hebben gedrukt. (U kunt, om tijd te winnen, het beperken tot één maal.) Maak eventueel een echt toernooischema. Beloon de winnaar van het toernooi met een prijs.

Napraten • Vraag: Aan de winnaar: Hoe voelt het om gewonnen te hebben? Aan de anderen: Hoe voelt het om te verliezen? Waarom vinden wij winnen zo belangrijk? Is het echt

belangrijk wie er precies heeft gewonnen? Wat vinden jullie van het spreekwoord dat meedoen belangrijker is dan winnen? (De leuze van de Olympische Spelen!)

C. Startillustratie

Vertel in uw eigen woorden het nu volgende verhaal.

Tijdens de finale van de Champions League in 1995 tussen Ajax en Ac Milan doet trainer Louis van Gaal na hoe een van zijn spelers een karatetrap van een tegenstander krijgt. Hij wordt door de scheidsrechter bijna naar de tribunes verbannen. Louis van Gaal heeft de naam "fanatiek" te zijn.

In 1986 gooit basketballcoach Bobby Knight een stoel op het veld. Hij is het niet eens met een beslissing van de scheidsrechter. Mensen noemen hem "fanatiek".

In januari 1994, vlak voor de Olympische Spelen, huurt kunstschaatsster Tonya Harding iemand in om haar tegenstandster Nancy Kerrigan met een ijzeren staaf op haar knie te slaan. Mensen zeggen dat Tonya "fanatiek" is.

Vaak leidt de wil om te winnen tot rare uitpattingen en wangedrag. Zou dat ook anders kunnen?

Napraten • Vraag: Wat zou de houding van een christen moeten zijn in een wedstrijd? Welke vragen zou je jezelf moeten stellen voordat je aan een wedstrijd mee gaat doen? Bestaat er zoiets als een christelijke wedstrijdmentaliteit? Waar ligt de grens tussen fanatiek en

4. DWARSVERBANDEN

A. Verbinding maken met het koninkrijk

Vertel: Winnen en verliezen; het hoort nu eenmaal bij het leven. Hoe zouden christenen hier mee om moeten gaan?

Om deze vraag te kunnen beantwoorden, moeten we ons eerst afvragen of fanatisme en willen winnen ook dingen zijn die thuishoren in Gods koninkrijk. Hoe reageerde Jezus op mensen die graag de beste wilden zijn? Lees met elkaar Lucas 13:30.

Vraag: Denk jij dat wedijver en rivaliteit in de wereld gekomen zijn met de zondeval? Wanneer Jezus terugkomt zal hij ons laten zien hoe de hemel er echt uit ziet. Zou daar nog plaats zijn voor mensen die de beste willen zijn, fanatisme en rivaliteit? Kan je een vertegenwoordiger van Gods koninkrijk zijn en je naaste liefhebben en tegelijkertijd de beste willen zijn ten koste van alles?

B. Verbanden leggen met de illustratie

Vraag iemand om het verhaal uit het gedeelte van Sabbat voor te lezen, of anders in eigen woorden te vertellen.

Napraten • Vraag: Kan jij een voorbeeld geven van iemand die op Magic Johnson lijkt? Kan je een voorbeeld geven van iemand die juist het tegenovergestelde is? Hoe ben jij tijdens een wedstrijd? Ga jij met een positieve houding de strijd aan? Of wil je zo graag winnen dat er ook negatieve trekjes bij jou naar boven komen?

C. Verbanden leggen met het dagelijks leven.

Schets het volgende scenario:

Vertel: Stel dat jij voor één keer ergens de allerbeste in zou mogen zijn. Dat kan van alles zijn; een videospelletje, een wiskundeproefwerk een berg beklimmen, de uitbinker zijn in jullie sportteam, de beste danser van het schoolfeest, de hipste kleding. Noem maar op. De beste willen zijn kan op alle mogelijke manieren. Geef iedereen even de gelegenheid om iets voor zichzelf te bedenken.

Vertel: Laten we een makkelijk voorbeeld nemen; school. In iedere klas is er altijd wel iemand die alles lijkt te kunnen en overal de beste in is. Proefwerken, spreekbeurten, sport, het maakt niet uit. Misschien ben jij wel zo iemand. (Maar omdat er maar één de beste kan zijn, is de kans groot dat jij dat niet bent.)

Vraag: Wat vind jij van zo iemand die overal en altijd de beste is? Doe je wel eens extra je best om hem/haar te verslaan? Of ben je ook tevreden met de tweede, derde of tiende plaats? Stel dat je de mogelijkheid krijgt om vals te spelen of te spieken. Zou je dat doen als je daarmee de beste van de klas zou worden?

Is het verkeerd om de beste te willen zijn? Is de bijbeltekst die wij net hebben gelezen (Lucas 13:30) hierop van toepassing?

5. TOEPASSEN

A. Toepassingsactiviteit

Zorg er voor dat iedereen een exemplaar heeft van het werkblad van deze week. Bekijk met elkaar het gedeelte van vrijdag. Vertel ze dat zij straks deze vragen moeten beantwoorden. Daarbij moeten ze vooral niet hun naam op het papier zetten.

Geef hen ongeveer 5 minuten de tijd om de vragen te beantwoorden. Haal daarna alle bladen op en verdeel ze weer in willekeurige volgorde. Neem met elkaar de antwoorden door die zijn gegeven.

Afhankelijk van de sfeer in de groep, kunt u besluiten de tieners te laten raden van wie de antwoorden zijn.

Napraten • Vraag: Waar of niet waar: Een wedstrijd kan het beste maar ook het slechtste in mensen naar boven halen. Wat vind jij?

Stel dat dit waar is; zouden christenen dan nog wel mee moeten doen aan wedstrijden?

B. Toepassingsvragen

1. Welke principes uit de bijbel kunnen je bij dit onderwerp van pas komen? (Kijk bijvoorbeeld eens bij de bijbelteksten bij het blok van woensdag.)
2. Als wat voor soort teamspeler wil jij bekend staan?
3. Welke positieve effecten zijn er aan het spelen van wedstrijden?
4. Wat zouden wij moeten doen als wij te fanatiek zijn of slecht tegen ons verlies kunnen?
5. Hoe kunnen wij ons gedrag in wedstrijd situaties verbeteren?

6. AFSLUITEN

Samenvatting

Vat de tekst hieronder in uw eigen woorden samen.

Voor vertegenwoordigers van Gods koninkrijk zijn Gods regels belangrijker dan de verwachtingen die deze maatschappij van ons heeft. Dus in alles wat wij doen en in alles wat wij zeggen, moet iets van Gods koninkrijk zichtbaar zijn. Wij weten dat Gods hulp onmisbaar is bij alles wat wij ondernemen. Maar met Christus hulp is niets onmogelijk. Lees Filippenzen 4:13 er maar op na!

Daarom is het ook zo belangrijk dat wij Christus betrekken bij alles wat wij doen; school, sport, muziek, etc. Alleen zo kan duidelijk worden dat Gods koninkrijk gaat over het beste uit jezelf halen, zonder je naaste uit het oog te verliezen.

13 IS WINNEN CHRISTELIJK? DEEL 2

LUISTER NAAR DE COACH

1. VOORBEREIDING

A. De Bijbel

Matteüs 7:12 •

'Behandel de mensen zoals u door hen behandeld wilt worden. Want dat is waar het om gaat in de Wet en de Profeten.'

Spreuken 16:18-20 •

Trots gaat vooraf aan ellende, hoogmoed aan de val.

Het is beter in eenvoud te leven met de verdrukten, dan in weelde met de onderdrukkers. Wie weet te luisteren, zal het goed gaan, wie op de Heer vertrouwt, zal gelukkig zijn.

2 Korintiërs 10:4 •

Want de wapens waarmee we strijden, zijn niet van aardse, maar van goddelijke makelij en in staat om bolwerken neer te halen.

Hebreeën 13:5, 6 •

Geld mag niet het belangrijkste zijn in uw leven. Wees tevreden met wat u hebt. God heeft zelf gezegd: Ik laat u niet in de steek, ik zal u niet verlaten.

Daarom kunnen we vol goede moed zeggen:

De Heer is mijn helper,

ik heb niets te vrezen.

Wat kan een mens mij aandoen?

Lucas 12:15 •

En tegen de hele menigte vervolgde hij: 'Let er toch op dat u zich ver houdt van alle hebzucht. Want ook al bezit iemand alles in overvloed, hij bezit zijn leven niet!'

Genesis 39:23 •

Het hoofd van de gevangenis liet alles aan Jozef over, hij hoefde nergens meer naar om te kijken. Want de Heer stond Jozef ter zijde: alles wat hij deed, lukte.

Marcus 8:36 •

Wat heeft een mens eraan, als hij de hele wereld wint, maar zichzelf schade toebrengt?

Lucas 9:23 •

En tegen allen zei hij: 'Wie mij wil volgen, moet zichzelf verloochenen, elke dag zijn kruis opnemen en mijn weg gaan.'

Kijk voor aanvullende teksten in de studiegids bij het gedeelte van woensdag.

B. Waar gaat “Is winnen christelijk, deel 2” over?

In onze maatschappij staat het hebben van succes gelijk aan winnen. Deze mentaliteit van winnen “koste wat het kost” past echter niet bij een levensstijl waarin Christus en de bijbel centraal staan.

De les van deze week gaat over wat onze maatschappij onder succes verstaat. Daar tegenover stellen wij Gods visie op succes. Het is niet de bedoeling om tieners te overtuigen dat competitie en concurrentie anti-God zijn. Maar het komt vaak niet bij hen op om over deze thema's na te denken vanuit een christelijk perspectief. Gaat het om winnen, de beste zijn en niet meer dan dat? Of is succes volgens God iets heel anders?

In deze les zullen positieve maar ook negatieve effecten van competitie aan bod komen. Daarnaast zal ook de houding van een christen ter sprake komen.

Tot slot staan wij stil bij het verschil tussen succes en voorspoed. Vaak betekent succesvol zijn dat er iemand is verslagen (of afgetroefd) om zo te krijgen wat men wilde hebben. Daar tegenover staat voorspoed. Voorspoed gaat nooit ten koste van iemand anders. Voorspoed heeft te maken met jezelf ontwikkelen, jezelf ontplooien.

God wil dat wij in voorspoed leven. Zo kunnen wij ook onze naaste van dienst zijn zodat ook zij in voorspoed kunnen leven.

C. Wat is het doel van deze les?

Aan het einde van de les, zijn de tieners in staat om:

1. in eigen woorden te vertellen wat het verschil is tussen Gods visie op succes en hoe onze maatschappij daar tegenaan kijkt;
2. het verschil tussen voorspoed en succes kunnen benoemen;
3. gehoor te geven aan Gods oproep om het beste uit jezelf te halen, zonder daarbij je naaste uit het oog te verliezen.

D. Wat heeft u nodig aan materiaal?

Voor de rubriek Start •

Activiteit A: Voor de collage: verschillende soorten tijdschriften (auto's, sport, glossy's), scharen, lijm, vellen karton, verschillende kleuren viltstiften, tafels.

Activiteit B: Verschillende soorten materialen, afhankelijk van de activiteit die gekozen wordt.

Voor de rubriek Verbinding leggen •

Kopieën van de werkbladen van deze week, bijbels.

Voor de rubriek Toepassen •

Papier, pennen/potloden, schoolbord of flipover.

2. OVERBRUGGEN

A. De afgelopen week

Geef de groep ca. 10 minuten de tijd om:

- 1 te vertellen welke tekst zij uit het woensdaggedeelte (werkblad) hebben gekozen als *Tekst van de Week*. Geef hen de gelegenheid om hun tekst uit het hoofd op te zeggen;

2. hun eigen stelling bekend te maken, (zie hiervoor werkblad gedeelte van maandag). Vergeet niet de groep te wijzen op de citaten die wellicht uit andere (niet christelijke) bronnen afkomstig zijn. Dit soort citaten komt echter niet in alle lessen voor;
3. de antwoorden te bespreken die zij bij het gedeelte van zondag hebben gegeven. Bespreek de verschillende antwoorden in de groep en sluit af met de ideeën uit het gedeelte “Waar gaat ‘Is winnen christelijk? deel 2’ over?” uit de handleiding.

Als u een grote groep hebt, maak dan verschillende kleinere groepjes, eventueel onder leiding van een andere volwassene.

B. Alternatieve onderdelen

- >> Zangdienst
- >> Zending
- >> Nieuws van andere projecten.

3. START

Opmerking vooraf. Stel vooraf uw eigen programma samen uit de verschillende mogelijkheden die worden geboden in de rubrieken: — *Start, Verbinden, Toepassen en Afsluiten*. U kunt onmogelijk alles gebruiken. In de rubriek *starten* vindt u meestal 3 keuze mogelijkheden: 2 activiteiten en 1 illustratie. Kies in ieder geval een van de twee activiteiten en gebruik de illustratie als u denkt dat deze bijdraagt aan het geheel. Ook in de rubriek *verbinden* wordt u een keuze voorgelegd. U kunt onmogelijk alle drie de suggesties uitvoeren binnen de tijd die beschikbaar is. De rubriek *toepassing* bevat een activiteit en een serie vragen. Beide zijn bedoeld om de stof te verwerken en eigen te maken.

Het is van belang de groep actief bij de stof te betrekken. Daarom zijn de verschillende activiteiten bedacht. Actief met elkaar werken schept een onderlinge band en respect voor elkaar.

Aarzel niet om de aandacht weer op de les van deze week te vestigen, als de discussie te ver mocht afdwalen.

A. Startactiviteit

Als u geen tijdschriften heeft kunnen verzamelen, of als u het niet gepast vindt om dit soort materiaal in een sabbatschool te gebruiken, gebruik dan Activiteit B als startactiviteit.

Stap 1 • Zet van te voren tafels klaar met daarop materiaal om een collage te maken; tijdschriften, scharen, lijm, en een stevig vel karton. De collage moet een beeld geven van iemand (bij voorkeur een tiener) die succesvol is.

Stap 2 • Laat de tieners plaatsnemen aan één van de tafels. Ze mogen nog niet aan de materialen komen. Zij zullen ongetwijfeld nieuwsgierig zijn naar de tijdschriften, zeker als u een aantal tijdschriften heeft kunnen vinden dat hen aanspreekt.

Stap 3 • Start zoals gewoonlijk met het uitspreken van een gebed. Introduceer vervolgens de opdracht. Iedere tafel moet een collage maken van een leeftijdsgenoot die in hun ogen succesvol is. De eindresultaten zullen opgehangen worden in de sabbatschool. De titel van de collage is “Succes in onze wereld”.

Napraten • Vraag: (Breng deze vragen ter sprake terwijl de tieners nog aan het werk zijn.) **Lukt het je om plaatjes te vinden die over succes gaan? Wat zijn volgens deze tijdschriften de belangrijkste voorbeelden van succes?** (Als je geld hebt, als je beroemd bent, als jouw team gewonnen heeft.)

Wat is succesvol volgens God? Komt dat overeen met het beeld dat deze tijdschriften geven?

Kijk nog eens naar de collages die jullie net gemaakt hebben. Als je in deze wereld succesvol wilt zijn, zul je dus net zo moeten worden als de jongeren in jullie collages. Hoe voelt dat?

B. Alternatieve startactiviteit

Stap 1 •

Voor deze opdracht heeft u nodig:

- handvaardigheidsmateriaal (afhankelijk van de opdracht die u kiest);
- 2 sets enveloppen met verschillende instructies;
-

De opdracht is om een object te maken op basis van een omschrijving die u geeft.

Bijvoorbeeld een beeldhouwwerk maken met Marshmallows en satéprikkers, met klei of papier-maché een (bijbels) figuur maken; de mogelijkheden zijn eindeloos.

Er zijn echter een aantal hindernissen. Allereerst krijgt niet iedere tafel evenveel materiaal om de opdracht goed te kunnen voltooien. Sommige tafels krijgen veel van het één, andere weer veel van iets anders. Maar geen enkele tafel heeft genoeg om de opdracht te kunnen doen.

Ten tweede ligt er op iedere tafel een gesloten enveloppe met instructies. De enveloppe mag pas worden geopend als u dat zegt. In ieder enveloppe zit een opdracht omschrijving (Maak een beeldhouwwerk, een standbeeld, een schilderij, etc.). Vervolgens staat er "de enige manier om te winnen is:

- zuinig te zijn op het materiaal dat je gekregen hebt. Geef niets weg! (set 1)
- met andere tafels materialen te ruilen. (set 2)

Waarschijnlijk zal dit na enige tijd tot grote ontevredenheid en frustratie leiden. Misschien dat sommigen proberen stiekem materiaal van andere tafels weg te kapen.

Stap 2 • Begin zoals altijd met een woord van welkom en een gebed. Wanneer iedereen zich geïnstalleerd heeft, vraagt u hun om de enveloppen open te maken en te beginnen met hun opdracht.

Stap 3 • De eerste set instructies zal zeker tot frustraties leiden. Wanneer het uit de hand dreigt te lopen, haalt u de tweede set enveloppen te voorschijn. In deze instructies staat dat ze juist moeten samenwerken. Het ruilen van materiaal wordt nu een voorwaarde om te winnen. Zo kan iedere tafel zijn project afronden.

Napraten • Vraag:

1. Hoe voelde het om bij anderen om materiaal te vragen en het je botweg werd geweigerd? Was je daarna nog bereid om anderen te helpen die bij jou kwamen vragen om materiaal te ruilen?
2. Stond de wil om te winnen je in de weg om anderen te helpen?
3. Was het mogelijk om met de instructies uit de eerste enveloppe te winnen zonder daarbij anderen te kwetsen? Kon je eigenlijk wel winnen?
4. Welke manier was leuker om te doen; de wedstrijd of de samenwerking?
5. Met welke manier van werken had je een leuker en beter contact met de anderen?

C. Startillustratie

Vertel in uw eigen woorden het nu volgende verhaal.

(Deze illustratie kan ook gebruikt worden als een startactiviteit.)

De leraar deelt de proefwerken uit. Hij vertelt erbij dat de leerlingen, voordat zij aan het proefwerk beginnen, eerst goed de toelichting moeten lezen. Anders kunnen ze de test niet maken.

Johnny heeft haast. Hij heeft afgesproken met zijn vrienden om te gaan basketballen. Hij is een slimme leerling, en dit proefwerk zal vast niet veel anders zijn dan al die andere. Zonder tijd te verspillen aan de toelichting op de eerste bladzijde, gaat hij vlug naar de eerste vraag. Daar staat dat hij zijn naam links onderaan het papier moet schrijven. Vlug doet Johnny wat er gevraagd wordt. Als hij opkijkt, ziet hij dat sommige klasgenoten al hun spullen pakken, hun werk inleveren en de klas uitlopen. "Zo moeilijk kan het dus niet zijn", denkt Johnny nog. Hij wordt ongeduldig. Gelukkig nog maar zes vragen.

Bij de tweede vraag wordt hem gevraagd om een aardvarken te tekenen. Johnny heeft geen idee hoe zo'n beest er uitziet. Maar goed, na een paar pogingen, heeft hij toch iets gemaakt dat volgens hem op een aardvarken lijkt. Ondertussen verlaten steeds meer klasgenoten het lokaal. De derde opdracht is ook al zo vreemd: 'Vouw een vliegtuigje van kladpapier.' Johnny snapt er helemaal niets meer van. Wat gebeurt hier?! Zo'n proefwerk heeft hij nog nooit gemaakt! Vlug door naar vraag 4 dan maar. Tot zijn schrik ziet hij dat hij nog de enige is in het klaslokaal. Dit is hem nog nooit overkomen! Vraag 5 en 6 raffelt hij af en hij haast zich om zijn proefwerk in te leveren.

Maar voordat hij de klas uit kan rennen om met zijn vrienden te gaan basketballen, roept de leraar hem terug. "Johnny, heb jij de toelichting goed gelezen?" vraagt hij. Johnny knikt. Maar de leraar gelooft hem niet. "Lees ze dan nog eens een keer, maar dan nu hardop," vraagt hij. Johnny wil zo graag weg, dat hij geen tijd verspilt om met de leraar in discussie te gaan. Hij begint te lezen. Tot zijn grote verassing staat er.....

Toelichting bij dit proefwerk:

"Wacht 5 minuten. Schrijf dan je naam in de rechter bovenhoek van het papier. Lever dan dit proefwerk in. Ga naar buiten en geniet van het mooie weer en Gods prachtige schepping."

De leraar kijkt Johnny glimlachend aan. "Begin nooit zomaar aan een proefwerk. Je weet maar nooit!" Johnny snapt dat hij een grote vergissing heeft gemaakt. Helaas kan hij daar nu, nu al bijna tijd is, niets meer aan veranderen. Teleurgesteld loopt hij naar zijn vrienden op het basketbalveld. Hij is nog net op tijd om de laatste minuut mee te doen.

Napraten • Vertel: Als wij willen begrijpen wat succes is volgens God, zullen we ook naar zijn aanwijzingen moeten luisteren. Stel de volgende vragen:

1. Heb jij ook wel eens zoiets meegemaakt?
2. Stapte jij ook met twee benen in de valkuil van Johnny? (Snel klaar willen zijn, en dus niet de tijd nemen om de instructies goed te lezen?)
3. Lopen wij ook het risico om zo te doen als het om succes gaat?
4. Weet jij wat God van jou verwacht hoe je met succes moet omgaan?
5. Op welke manieren kunnen wij beter begrijpen wat Gods bedoeling met ons is?

4. DWARSVERBANDEN

A. Verbinding maken met het koninkrijk

Vertel onderstaande gedachten en gebruik daarbij uw eigen woorden.

Door Gods koninkrijk te bestuderen, kunnen we steeds beter begrijpen wat hij met ons van plan is; een beter mens van ons maken, en onze band met onze naaste versterken.

Een wedstrijd kan de band met jouw teamgenoten hechter maken. Competitie kan het beste in jou naar boven halen. Het ligt er maar net aan hoe je er mee omgaat. Die keuze is helemaal aan jou.

Gods definitie van succes is dat je gehoorzaam aan hem bent en je verantwoordelijk blijft voelen voor het welzijn van je naaste.

Als je deze twee punten niet uit het oog verliest, kan je met een gerust hart aan alle wedstrijden mee doen. Zonder dat je daarbij Gods koninkrijk te kort doet.

Vraag: Wie van jullie doen er wel eens mee aan een wedstrijd (school, vereniging, sport, etc.). Zijn er manieren te bedenken waarop je toch de beste kan zijn, zonder daarbij Gods koninkrijk te verloochenen?

Lees Spreuken 16: 18,19. Wat zeggen deze teksten over Gods idee van succes?

B. Verbanden leggen met de illustratie

Vraag iemand om het verhaal uit het gedeelte van Sabbat voor te lezen, of in eigen woorden te vertellen.

Napraten • Vertel: Dit is een mooi voorbeeld hoe je gehoorzaam aan je coach kan zijn. Stel je voor dat hij net zo gehoorzaam zou zijn geweest aan God!

Vraag: Is er iemand in jullie omgeving, (een mentor, een trainer, een coach, een leraar) die je blindelings vertrouwt en altijd gehoorzaamt? Laat zien dat er een verband is tussen het volgen van Jezus en de voordelen die ze daar van zullen hebben.

C. Verbanden leggen met het dagelijks leven.

Schets het volgende scenario:

Je bent echt iemand voor een teamsport. De vriendschap, het samenspel, samen voor een doel gaan; het is helemaal jouw stijl. Bovendien is er niets leukers dan een overwinning met jouw team vieren.

Maar sommige van jouw teamgenoten kunnen niet goed tegen hun verlies. Ze worden chagrijnig en reageren zich af op anderen. En als jullie team gewonnen heeft, doen ze erg denigrerend tegen anderen die verloren hebben. Eigenlijk schaamt je je voor hen.

Vraag: Wat doe jij? Welke principes geeft de bijbel die jou kunnen helpen? Lees met elkaar de teksten uit het gedeelte van woensdag uit de studiegids, eventueel aangevuld met teksten uit onderdeel 1a van deze werkwijzer. Schrijf de principes die jullie op het spoor komen op een bord of flipover.

Vraag: Als je naar de richtlijnen uit de bijbel kijkt die wij net hebben gevonden; Wat zou je nu moeten doen? Zou je uit je team moeten stappen om een eerlijk geweten te houden?

5. TOEPASSEN

A. Toepassingsactiviteit

Maak groepjes van twee en geef ieder koppel een vel papier en een pen of potlood. Geef iedereen 5 minuten de tijd om een aantal eigenschappen op te schrijven van iemand die een geboren winnaar is. Het hoeft niet om een bestaand persoon te gaan.

Bespreek na afloop de resultaten met de hele groep. Schrijf de resultaten op een flipover en markeer de woorden die meerdere malen worden genoemd.

Mocht u tijd genoeg hebben, herhaal dan deze oefening maar dan met het woord **gelukkig**.

Napraten • Vraag: Wat is het verschil tussen gelukkig (voorspoedig, welvarend) en winnen (de eerste zijn, de beste zijn)? Kan je gelukkig zijn zonder te winnen? En andersom? Wat zou jij willen zijn? Ben je op beide manieren succesvol? Welke manier komt het dichtst bij het soort succes dat God voor ons op het oog heeft?

B. Toepassingsvragen

1. Zie jij jezelf als een winnaar?
2. Beschouw jij jezelf als gelukkig?
3. Heeft voorspoed alleen te maken met geld? Of gaat het verder dan dat?
4. Wat is de grootste hindernis om gelukkig te zijn?
5. Wat betekent "uitmuntend"? Kunnen wij "uitmuntend" zijn en de strijd aangaan?
6. Wat is Gods oproep aan ons? Kan je tegelijkertijd om je naaste geven, uitmuntend zijn en doorgaan om de wedstrijd aan te gaan?

6. AFSLUITEN

Samenvatting

Vat de tekst hieronder in uw eigen woorden samen.

God zoekt jonge mensen. Jongeren die bereid zijn om te laten zien wat volgens God belangrijk is. Jongeren die in deze maatschappij laten zien dat het ook anders kan. Andere manieren om succesvol te zijn. Niet iedereen zal je dat in dank af nemen. In **Johannes 15:18** waarschuwt Jezus ons: "Als de wereld jullie haat, denk er dan aan, dat ze mij eerst heeft gehaat."

Wij worden oproepen om een licht te zijn in deze wereld. Een manier om aan deze oproep gehoor te geven is door jezelf te meten aan Gods norm. Winnen volgens Gods definitie gaat niet over het verslaan van je tegenstanders. Winnen volgens God gaat over jezelf ontwikkelen, het beste uit jezelf halen. En daar heb je anderen bij nodig. Door samen met anderen te werken kun je elkaar versterken.

In Gods koninkrijk helpt de een de ander. Als wij dat koninkrijk hier op aarde willen laten zien, zullen wij moeten leven naar deze richtlijnen van voorspoed en geluk.